Lev Andreevici Kirșner

Biletul cifrat

calibre 0.8.44

Lev Andreevici Kirşner

În româneşte de DRAGOŞ VACARIUC

EDITURA TINERETULUI
1963

Capitolul 1

CUM A ÎNCEPUT TOTUL

Ziua grea de şcoală se apropia de sfârşit. Au rămas în urmă şi teza la algebră, şi traducerea liberă la germană, şi dictarea, şi lucrările de control la fizică şi la literatură; eram la ultima oră, a şasea – ora de istorie.

Examinarea trecuse „fără jertfe" – nu se înregistrase niciun doi. La catedră, mutându-şi greutatea corpului când pe un picior, când pe celălalt, Slavka Fedotocikin reuşise s-o lungească abil cu răspunsul cam vreo cincisprezece minute, izbutind să capete un trei prin înecarea unui sâmbure de adevăr într-un înveliş de vorbe goale.

Alexei Ivanovici, profesorul de istorie, după ce-l trimise la loc pe radiosul Fedotocikin, se uită la ceas, dădu nemulţumit din cap, stătu o clipă la îndoială şi-apoi începu să explice lecţia nouă. Clasa răsuflă

uşurată, închise manualele şi se apucă de treburile ei. Cei mai nerăbdători îşi aranjau din vreme lucrurile în ghiozdane şi serviete, pentru ca la sunetul clopoţelului să se poată repezi primii spre uşă. Alţii îşi instalau pe sub bănci sau în spatele tovarăşilor lor din faţă câte o carte „neşcolară" şi se cufundau în lectură. Câţiva, mai zeloşi la învăţătură, erau ocupaţi să-şi facă temele pentru a doua zi. Câte unul sta dus pe gânduri şi privea pe fereastră.

Dar toate astea nu însemnau că elevilor nu le plăcea istoria, că nu-l respectau pe Alexei Ivanovici sau că nu cunoşteau punctul 8 din regulamentul şcolar, unde se arată, în special, că: „În timpul lecţiei, elevul este obligat să asculte cu atenţie explicaţiile profesorului şi să nu se ocupe cu altceva".

Dar cine nu ştie cât e de greu să fii atent în ora a şasea, după o zi atât de grea, când soarele primăvăratic încălzeşte strada, iar profesorul este nespus de bun şi, pe deasupra, un pic cam miop, drept care nu poate observa toate ştrengăriile băieţilor.

Mi-am făcut în gând bilanţul zilei. La algebră reuşisem s-o scot la capăt cu două exerciţii, în schimb problema a rămas nerezolvată. Şi, colac peste pupăzăţ rezultatul la unul din exerciţii nu corespundea cu cel care le ieşise celorlalţi băieţi. „Doi" – am decretat eu. Cu traducerea la germană lucrurile stăteau mai bine. Andrei Suslov, care şedea în faţa mea şi după a cărui lucrare m-am inspirat, avea un patru solid. Puteam, prin urmare, conta pe un trei. În schimb, n-aveam niciun fel de îndoieli în privinţa rezultatului la dictare. Aici nu puteam spera în ajutorul vecinilor, căci şchiopătau rău de tot la limba rusă. Fizica, literatura şi istoria trecuseră cu bine. La fizică fusesem ascultat nu demult, la profesoara de literatură izbutisem să mă „scutesc" încă, înainte de oră, pretextând o durere de măsele, la istorie m-a salvat Fedotocikin.

Aşadar, pe ziua de azi m-am ales cu doi de doi. „E de rău, zic cu în sinea mea. N-o să-mi fie prea la îndemână faţă de mama. N-a trecut nicio săptămână de când i-am făgăduit să-mi îndrept toate notele rele." Şi chiar am început să le îndrept: la fizică am luat un trei, la chimie un patru. Dar cu ce mi-s eu vinovat dacă ieri, când m-am apucat conştiincios să învăţ la algebră, a venit la mine Kolka Funtikov şi mi-a adus o carte grozavă despre spioni, pe care a căpătat-o numai pentru două zile? E adevărat că, drept urmare, algebra a avut de suferit. Dar, dacă stăm strâmb şi judecăm drept, ce-am pierdut? La teză n-am reuşit să rezolv problema, adică ecuaţia cu o singură necunoscută. Şi ce-am câştigat? Citind cartea, am rezolvat, împreună cu autorul, o ecuaţie cu mai multe necunoscute. Orice om cu scaun la cap va recunoaşte că n-am rămas în pagubă. În afară de asta, pentru viitoarea mea profesiune, algebra nu e prea necesară, pe când fără cunoaşterea tuturor metodelor ingenioase folosite de serviciile străine

de spionaj n-o s-o pot scoate la capăt. Or' cartea mi-a îmbogăţit în mod evident cunoştinţele în acest domeniu. Mi-ar fi venit, bunăoară, în cap o asemenea mârşăvie: să-i pui unui câine un ochi artificial, să ascunzi în el un minuscul aparat de fotografiat şi să-l trimiţi pe nenorocitul animal să fotografieze obiective militare?! Poate că în viitor să mi se întâmple să am de-a face tocmai cu un astfel de truc abil.

Tot reflectând în felul acesta, încercam să-mi liniştesc conştiinţa. Nu s-ar putea spune că am reuşit pe deplin, căci, gândindu-mă la „doiuri", buna dispoziţie mi-a cam dispărut. De-ar trece mai repede ora. Cât o mai fi până să sune? M-am întors spre Tolea Dodonov, singurul din clasă care avea ceas, şi am ciocănit în mod semnificativ cu mâna dreaptă peste încheietura celei stângi. Drept răspuns, Tolea îmi arătă mâinile cu degetgle răşchirate, ridicându-le de două ori. „Să înnebuneşti, nu alta! Încă douăzeci de minute" – am oftat eu.

Privirea îmi căzu asupra locului gol de lângă mine şi gândurile îmi fugiră la colegul meu de bancă, vinovatul indirect al eşecului meu la algebră, prietenul meu la cataramă Kolka Funtikov. Kolka chiulea azi.

… Trăgând o fugă, ca de obicei, până la mine înainte de a pleca la şcoală (el locuia chiar deasupra noastră, cu un etaj mai sus), Nikolai se uită mai întâi cu coada ochiului la mama mea, apoi mă întrebă în şoaptă:

— Ai citit-o?

— Îhî! Am citit până la două noaptea.

— Şi dânsa ce-a zis? mă întrebă el privind spre mama.

— M-a trimis la culcare, însă eu am protestat: «Tu vrei să-mi îndrept „doiurile", dar nu mă laşi să învăţ.» Şi mi-a mers!

— Ei, cum e?

— Grozavă! N-am putut s-o las din mână.

Prietenul meu se hotărî într-o clipită:

— Va trebui să chiulesc.

— De ce? O s-o citeşti după ce vii de la şcoală. Mâine avem o zi uşoară.

— Dar azi?!

— Păi tu mi-ai dat cartea tocmai ca să-ţi poţi pregăti lecţiile.

— Fiu-u-u… — şuieră el drept răspuns.

— Vezi c-o să dai de bucluc.

— Aiurea! O zi mai bună de chiulit nici că se poate. Azi e miercuri: avem „liber".

Miercurea, Faina Pavlovna, diriginta clasei noastre – a VII-a B – n-avea ore şi nu venea la şcoală. Scăpaţi de sub privirea ei necruţătoare, ne simţeam ca într-o zi de duminică. E drept că, din nenorocire, ziua ispăşirii păcatelor urma de obicei chiar joi, căci Faina Pavlovna se număra printre acel pedagogi care, de fapt, nu pot lăsa nepedepsite

nici cele mai uşoare manifestări ale slăbiciunii omeneşti.

Dar azi era miercuri şi Nikolai socotea că până joi mai avea încă destul timp să născocească ceva care să-l scape de pedeapsa dirigintei. De aceea, drept răspuns la avertismentul meu, el dădu nepăsător din mână.

— Ce tot şuşotiţi acolo? ne întrerupse mama. E nouă fără zece.

— Plecăm, Maria Ilinicina, plecăm – răspunse prietenul meu. Of, azi o să fie vai şi-amar de noi, avem nişte lecţii grozav de grele! oftă el cu făţărnicie.

La câţiva paşi de poartă, Kolka se întoarse, aruncă o privire spre ferestrele apartamentelor noastre şi se furişă iute spre trecerea îngustă dintre stivele de lemne, care ocupau cea mai mare parte a curţii. L-am petrecut cu privirea, nu fără un pic de invidie.

Funtikov nu dispăruse întâmplător între lemne… În prima toamnă de după război, administratorul casei noastre se arătase atât de zelos, încât asigurase toţi locatarii casei cu o rezervă de combustibil pentru aproape doi ani. Drept care cucerise dragostea şi stima neţărmurită a gospodinelor, dar, în acelaşi timp, şi duşmănia înverşunată a tinerilor locatari ai casei, deoarece în curte se înălţaseră munţi de lemne, copiii de toate vârstele fiind lipsiţi de un teren propriu pentru joacă.

Din toată generaţia tânără a casei, numai noi doi, Nikolai şi cu mine, nu-i purtam pică administratorului. Şi asta din cauză că odată, cercetând trecerile, tainiţele şi fundăturile dintre munţii de lemne, am făcut o descoperire interesantă. În fundul curţii, lângă zidul orb al clădirii vecine, am dat peste un adăpost format întâmplător din patru stive de lemne.

Am apreciat repede toate avantajele acestei descoperiri. Aveam la dispoziţie o ascunzătoare minunată, unde nu numai că puteai piti tot ce doreai, dar, la nevoie, te puteai ascunde chiar şi tu.

Treptat ne-am amenajat ascunzătoarea – dintr-o tablă veche i-am croit un acoperiş şi, mutând o parte din lemne în altă stivă, am făcut în partea de jos o intrare bine camuflată.

Se înţelege că n-am suflat o vorbă băieţilor despre descoperirea noastră.

Şi în liniştea acestei ascunzători şedea acum prietenul meu, la adăpost de furtunile şcolare, citind o carte interesantă.

Trebuie să mai adaug că, spre deosebire de mine, Funtikov avea un noroc grozav în tertipuri ca cel de azi. Dacă eu întârziam doar două-trei minute, apoi ştiam dinainte că primul om peste care o să dau în vestibulul şcolii va fi Alexandr Grigorievici, directorul nostru de studii, după care avea să urmeze o mustrare aspră şi o însemnare în

carnetul de elev.

Se întâmpla uneori ca Nikolai să-şi facă apariţia la şcoală pe la mijlocul primei ore, dar, în acest caz, cu un minut înainte de venirea lui, Alexandr Grigorievici era negreşit chemat la telefon sau urca la etajul doi, în care timp Funtikov, neobservat de nimeni, se ascundea în vreun ungher până ce suna.

Părea înzestrat cu un fler special pentru astfel de treburi. Calcula aproape fără greş când urma să fie scos la lecţie şi când nu, când era posibil să chiulească şi când nu era posibil, precum şi clipa precisă când trebuia să sosească la şcoală dacă cumva întârzia.

Aşa şi azi. De mi-ar fi dat prin gând să chiulesc, nu toată ziua, ci doar o singură oră, ştiam precis că tocmai atunci Faina Pavlovna avea să vină la şcoală cu vreo treabă oarecare, şi tertipul meu ar fi fost descoperit. Dar de chiuleşte Funtikov, apoi nu numai că diriginta nu dă pe la şcoală, dar nu vine nici măcar păzitorul ordinii şi mâna ei dreaptă – Iura Cisteakov, şeful clasei. Drept consecinţă, elevul de serviciu, instruit de mine, are posibilitatea „să-l uite“ pe Nikolai atunci când notează, la începutul orei, elevii absenţi.

Păi nu-i ăsta noroc?! Am icnit de necaz, dar, în aceeaşi clipă, am simţit un ghiont uşor în spate şi am auzit o şoaptă înnăbuşită: „Jenka!“ Întorcându-mă, am văzut că Tolea Dodonov îmi face semn cu capul spre uşă. Dincolo de uşa de sticlă, ceva apăru şi dispăru imediat. După o clipă, acest ceva apăru din nou şi se dovedi a fi mutra lui Funtikov: nişte ochi holbaţi din cauza tulburării şi o mână care se agita, chemând de zor, era tot ce-am apucat să văd.

Pesemne că se întâmplase ceva cu totul extraordinar dacă prietenul meu, fără să mai aştepte cele cincisprezece minute până la sfârşitul orelor şi sfidând primejdia, îndrăznise să apară la şcoală. Căci putea fi descoperit în orice clipă pe coridorul pustiu.

Ce să fac? M-am gândit o clipă şi apoi mâna mi se avântă în sus.,

— Aşteaptă, Bâstrov! O să mă-ntrebi după ce voi termina – încercă să scape de mine Alexei Ivanovici, furat de propria-i povestire.

Eu însă am sărit iute în picioare şi, schimonosindu-mă jalnic, am spus dintr-o răsuflare:

— N-am nicio întrebare de pus, Alexei Ivanovici. Vă rog să-mi daţi voie până afară.

Clasa chicoti. Profesorul se încruntă.

— Bine – zise el – dacă e chiar atât de urgent, du-te…

I-am şoptit printre dinţi lui Dodonov: „Să-mi iei servieta” şi am ţâşnit din clasă ca din puşcă.

După uşă mă aştepta Nikolai.

— Haide mai repede – îmi şopti şi, în vârful picioarelor, o porni la trap pe coridor.

Abia mă puteam ţine după el; gâfâind de emoţie şi de

presentimentul unui lucru neobişnuit, am izbutit totuşi să îngăimez:

— Acuşi o să dăm nas în nas cu directorul de studii.

— Nu te teme. El şi directorul s-au dus la secţia raională de învăţământ – spuse din mers prietenul meu.

Abia după ce-am ieşit în fugă din şcoală şi am ajuns în stradă, el încetini pasul. Nemaiavând putere să scot măcar un sunet, am căscat gura ca un peşte pe uscat şi l-am tras nerăbdător de mânecă. Nikolai se opri, se întoarse încet spre mine şi, apăsând pe fiecare cuvânt, zise:

— Am dat, în sfârşit, de urma unei crime adevărate.

Capitolul II

CINE SUNTEM NOI

Pentru a lămuri sensul ultimei fraze a prietenului meu şi, totodată, pentru ca desfăşurarea ulterioară a misterioaselor şi uimitoarelor întâmplări, ai căror participanţi am fost, să poată fi înţeleasă, este necesară o mică digresiune.

Prietenia mea cu Funtikov are o lunga istorie. Chipul său rotund, bălan, cu nasul cât un bumb, ridicat în vânt, cu ochii albaştri, mari, puţin bulbucaţi, mi-a rămas în minte ca una din primele amintiri ale copilăriei.

În orice caz, ţin minte următoarea scenă: amândoi numai în cămăşuţe, scormonind nisipul cu lopăţelele. Pe lângă noi trece în fugă un dulău. „Uite cuţu“, gânguresc eu, arătând cu mâna spre dulău. „Ba-i miţu“, răspunde Kolea.

Astfel prietenul meu, încă din pragul vieţii, dovedea că are o opinie.

Fiind vecine, familiile noastre întreţineau strânse legături de prietenie. Până la război, taţii noştri lucraseră la aceeaşi uzină, la 22 iunie 1941 plecaseră împreună, cu cuferaşele în mâini, luptaseră în

acelaşi regiment şi amândoi nu se mai întorseseră… Durerea comună le-a apropiat mai mult pe mamele noastre. De aceea biografia mea este, în acelaşi timp, şi a lui Kolea, iar cea a lui Kolea este şi a mea. Împreună ne-am dus la grădiniţă, împreună plecam vara la ţară la rudele mele, la şcoală am stat în aceeaşi bancă încă din clasa întâi. Ne-a apropiat nu numai faptul că familiile noastre erau vecine şi prietene, ci şi faptul că nutream aceleaşi speranţe şi avem aceleaşi năzuinţe. Numai la vârsta preşcolară ţelurile noastre s-au arătat a fi deosebite. Nikolai visa să devină hornar, pentru a nu se mai spăla niciodată – lucru de care era profund convins. Pe mine mă atrăgea meseria de portar, în atribuţiile căruia intra şi una atât de atrăgătoare ca, de pildă, stropitul străzii.

Dar, de, îndată ce ne-a devenit accesibilă minunata lume a cărţilor, toate planurile noastre anterioare au fost date uitării, făcând loc unui vis nou, de data asta comun. Ne-am descoperit vocaţia, formulată la început într-un fel oarecum vag, „de a-i vâna pe fascişti”. În conştiinţa noastră, noţiunea de „fascişti” avea un caracter general, cuprinzându-i în sine pe „toţi duşmanii revoluţiei şi ai Puterii sovietice”, adică pe spioni, diversionişti, bandiţi, hoţi, tâlhari.

După ce l-am cunoscut pe Conan Doyle, am formulat cu precizie denumirea viitoarei noastre profesiuni şi, la întrebarea „Ce vrei să fii?”, fiecare din noi răspundea cu mândrie: „Un Sherlock Holmes sovietic”. Ne pregăteam cu sârguinţă şi în mod sistematic pentru profesiunea pe care ne-am ales-o, conform unui plan elaborat de noi, care cuprindea cursuri teoretice şi practice.

În vederea pregătirii teoretice indusesem citirea şi aprofundarea tuturor cărţilor în care era menţionat cât de cât cuvântul „crimă”. Şi ce n-am citit! „Aventurile lui Sherlock Holmes” de Conan Doyle, „Aventurile lui Rocambole” de Ponson de Terrail, „Crimă şi pedeapsă” de Dostoievski, orice povestiri despre cekiştii sovietici, un manual de criminalistică, broşurile de cinci copeici apărute înainte de revoluţie, în care erau descrise peripeţiile lui Nat Pinkerton şi Nick Carter[1], precum şi multe, multe altele.

Mai-mai că eram în stare să comitem chiar noi un delict, numai să punem mâna pe volumaşul dorit. Dacă cei de-o vârstă cu noi, atunci când primeau bani de acasă pentru gustarea de la şcoală, preferau să-i cheltuiască pentru cinema şi pentru bomboane, apoi noi îi cheltuiam pe toţi, până la ultima copeică, numai în vederea achiziţionării „manualelor” noastre.

Şi cu câtă râvnă studiam cărţile care ne plăceau! Cel mai inveterat elev tocilar ar fi putut invidia stăruinţa cu care stăteam ore întregi fără să ne luăm ochii de pe pagini.

Dintre toţi eroii pe care i-am cunoscut din cărţile citite, cel mai mult ne-a impresionat detectivul din Baker Street[2]. Metoda lui ni se

părea ideală, perspicacitatea lui – uimitoare, succesele lui ne stârneau entuziasmul. Povestirile ce relatau aventurile sale deveniseră lectura noastră de căpătâi şi puteam cita aproape pe de rost pagini întregi.

Am născocit chiar un joc original. Pe neaşteptate, unul dintre noi, deschizând la întâmplare cartea, citea: „Holmes a luat o portocală din bufet şi, desfăcând-o în bucăţi, i-a scos sâmburii şi i-a pus pe masă“. Iar celălalt era dator să continue din memorie: «A luat cinci din ei, i-a pus într-un plic şi a scris pe plic: „S.H. pentru D.O.“»

La jocul acesta ţineam socoteala scorului. Cel care continua exact avea un punct; fiecare lapsus marca un punct în favoarea adversarului.

În afară de teorie, acordam o mare atenţie pregătirii noastre practice. Ne străduiam să dezvoltăm în noi curajul, sângele rece, spiritul de observaţie, ne exersam memoria, învăţam să adulmecăm o urmă, activam în cadrul cercului de tir de la şcoală, încercam să ne însuşim arta deghizării.

Dar dacă teoria am asimilat-o relativ uşor şi fără chinuri, apoi din cauza practicii a trebuit să trecem prin multe suferinţe. Lipsa unor mijloace materiale corespunzătoare, precum şi a unei îndrumări experimentale ne-a silit să mergem pe calea improvizărilor, lucru care a atras după sine un şir întreg de eşecuri şi de neplăceri.

Într-o zi, profitând de lipsa de acasă a părinţilor, ne-am hotărât să facem o călătorie pe burlan, din camera lui Funtikov într-a noastră, pentru dezvoltarea agilităţii şi educarea curajului. Spre a întreprinde acest lucru trebuia să ieşim pe fereastră, apoi să facem un pas pe cornişă până la burlan, să coborâm pe el un etaj şi să ajungem cu bine la fereastra de dedesubt.

Sorţii au căzut pe mine. M-am apropiat plin de curaj de fereastră, am privit în jos de la înălţimea etajului al doilea şi m-am tras instinctiv înapoi.

— Hai, dă-te la o parte şi lasă-mă pe mine! am auzit vocea plină de dispreţ a prietenului meu.

Era cu neputinţă să îndur, una ca asta şi am pus hotărât piciorul pe pervazul ferestrei, iar după câteva clipe mă ţineam strâns cu mâinile de burlan. Şi, din nefericire, m-am uitat din nou în jos. Inima mi s-a făcut cât un purice, în faţa ochilor mi se roteau cercuri, mi se părea că burlanul se clatină şi că peretele casei se apleacă încet spre mine. Nemaiputându-mi stăpâni groaza, am scos un urlet sălbatic. S-a speriat şi Kolea, a pus mâna, nu ştiu de ce, pe un vătrai şi, vârându-mi capătul lui după guler, a început să mă tragă de pe burlan. Opunându-mă cu disperare acestei tentative, am continuat să urlu cât mă ţinea gura. În cele din urmă, Kolea, care se zăpăcise cu totul, şi-a unit ţipătul cu urletul meu. Mai târziu se povestea că am fost auziţi de pe a doua stradă.

Au sosit în fugă vecinii, portarul, administratorul; a dat fuga şi

miliţianul din post; au făcut de undeva rost de o scară lungă şi am fost salvat.

Altă dată, mama m-a trimis în piaţă, după cartofi. Povestea s-a petrecut curând după război, cu câteva zile înainte de chenzina mamei. În casă nu prea aveam bani. Dându-mi 20 de ruble şi orientându-se după preţul curent al pieţei, mama mi-a spus sa cumpăr cinci kilograme de cartofi.

Kolea, care fusese de faţă la discuţia noastră, se declară gata să m-ajute, lucru care da de bănuit. Fără să stau prea mult pe gânduri, m-am învoit cu bucurie şi am plecat. Pe drum, el începu următoarea discuţie:

— Vezi tu, noi n-am mai tras de mult la ţintă. În felul ăsta putem uita să tragem. Iar în piaţă se află o gheretă de tir, o grozăvie!

— Păi de unde ai făcut rost de bani? am întrebat cu naivitate.

— Eu nu-u-u – rosti Kolea, lungind cuvintele într-un chip ciudat.

— Păi nici eu n-am.

— Asta e un fel de a spune. Dacă eşti prost, atunci într-adevăr n-ai, dar dacă eşti deştept, atunci o să găseşti.

— Nu-nţeleg.

— N-ai ce să-nţelegi, aici trebuie să raţionezi, asta-i. Cât costă cartofii în piaţă?

— Patru ruble kilogramul.

— Vai de capul tău 1 Dimineaţa se vând cu patru ruble, dar acu' e seară. Piaţa e pe terminate, precupeţele se grăbesc să plece acasă şi oricare dintre ele ţi-i dă bucuros cu trei ruble. Cât câştigi la afacerea asta?

— Cinci ruble – am mormăit eu, nesigur.

— Aia-i. Tot mereu trebuie să te dădăcesc… Uite ghereta de tir. Mergem sau nu?

Eu ezitam. Tare mai voiam să trag, dar… Deodată mi-a venit o idee.

— Ştii ce? am exclamat eu, bucurându-mă de soluţia găsită. Hai să cumpărăm mai întâi cartofii şi, dacă om face vreo economie…

— Ţi-e frică, care va să zică – rosti Funtikov.

— Cum adică?

— Uite aşa! Te temi c-o să trag mai bine ca tine.

— Tu mai bine ca mine?

— Da, eu mai bine ca tine!

— Haidem! i-am retezat-o hotărât, cotind spre ghereta de tir. Pentru cele cinci ruble ale mele ne-au revenit fiecăruia câte cinci

gloanţe. Primul a tras Kolea. A ochit îndelung, a fornăit, a tras cu zgomot, aer în plămâni, apoi a apăsat lin pe trăgaci.

— Patruzeci şi doi – socoti cu un aer indiferent omul de la gheretă.

Prietenul meu m-a privit triumfător. „Patruzeci şi doi din cincizeci. Se prea poate să nu lovesc atâtea", m-am gândit eu, fixând cătarea armei sub un merişor. Una după alta au răsunat cinci împuşcături.

— Patruzeci şi trei – spuse căscând omul de la ghereta de tir.

— Aşa? a rostit posomorât Funtikov. Din întâmplare!

— De ce din întâmplare?

— De aia! Am tras puţin. Ei, dacă am mai trage măcar de câte trei ori…

— Dar cartofii…

— „Cartofii-cartofii", o ţii una şi bună ca un papagal! Las' că atunci când o să urmăreşti un criminal şi-o să tragi în stele, o să-ţi aduci aminte de cartofi!

Argumentul lui Nikolai mai-mai că mă convinse, totuşi nu mă puteam hotărî.

— Dar mama!

— Na-ţi-o bună! s-a aprins Kolka. Copilaşul şi-a adus deodată aminte de mămiţica. Crezi că ea o să cântărească cartofii când ai să-i aduci acasă?

— Nu.

— Aşa că, în loc de cinci kilograme, ai să cumperi patru. Iar ca mama să nu sufere din cauza asta, înfulecă şi tu mai puţin. Nu poate decât să-ţi folosească: o să-ţi pui voinţa la încercare. Mai daţi-ne, vă rog, încă cinci gloanţe – a încheiat el, adresându-se omului de la ghereta de tir.

Nikolai realiză 26 de puncte, iar eu – 23. Acum mă aprinsesem eu.

— Kolea – am rostit tânguitor – tu ce crezi: o să ne lase cartofii la două ruble şi jumătate?

— Fireşte! mă susţinu cu hotărâre Kolka.

Când am părăsit ghereta de tir, strângeam convulsiv în buzunar două bancnote mototolite de câte trei ruble, iar o presimţire alarmantă îmi strângea inima. Nikolai nu se uita la mine. Amândoi eram cuprinşi de o căinţă târzie.

Am ocolit de trei ori toată piaţa. Peste tot se cereau patru ruble pentru kilogramul de cartofi şi nimeni nu lăsa din preţ nicio copeică. Eu tăceam mâhnit; Kolka, simţindu-se vinovat, şi-a pus în acţiune toată elocvenţa, târguindu-se până la disperare. În cele din urmă, o bătrânică, pe la care trecusem de cinci ori şi, de bună seamă, o plictisisem de moarte, îşi călcă pe inimă şi ne vându două kilograme pentru şase ruble. Am mai adunat de pe jos, cartof cu cartof, încă vreun kilogram. Şi cu ele am ajuns acasă. Aveam o mutră, că mama, după ce se uită la plasa cu cartofi şi la mine, nu-mi spuse nimic. Dar

dacă m-ar fi snopit în bătaie, mi-ar fi fost de o sută de ori mai uşor.

Însă cel mai mare eşec l-am suferit încercând să ne însuşim una din cele mai uimitoare arte ale lui Sherlock Holmes – arta deghizării. Din totdeauna am fost entuziasmaţi de extraordinara abilitate a idolului nostru de a se transforma, aproape instantaneu, când într-o bătrânică slăbănoagă, când într-un fumător de opiu, când într-un vizitiu de cabrioletă.

Multă vreme, toate strădaniile noastre au fost zadarnice, deoarece ne lipseau perucile. Oricâtă silinţă ne dădeam să ascundem moţurile noastre bălaie, ele ieşeau la iveală în ultima clipă, dându-ne de gol. Pierdusem orice nădejde în succesul nostru când, într-o zi, care nici pe de departe nu poate fi considerată ca bună, scotocind prin cămara ticsită cu tot felul de catrafuse, am descoperit o damigeană mare, plină cu un lichid de culoare închisă. Pe eticheta lipită pe damigeană sta scris de mână un singur cuvânt: „Vopsea”. Deodată m-a străfulgerat un gând: „Din moment ce n-avem peruci, ce ne împiedică să ne vopsim propriul nostru păr?“

Nikolai, căruia i-am împărtăşit ideea, m-a întrebat cu îndoială:

— Dar cum o să spălăm apoi drăcovenia asta?

— Fleacuri! i-am răspuns convins. Ne ducem seara la baie şi totul o să fie în ordine.

Zis şi făcut. Am pândit un moment prielnic şi, într-o duminică, când mamele noastre erau plecate pentru toată ziua în vizită, am luat damigeana cu vopsea şi un lighean emailat nou-nouţ – mândria vecinei noastre – şi ne-am încuiat în baie.

Peste un sfert de oră totul era gata. După ce-am ascuns ligheanul sub cadă, ne-am întors în camera noastră, păşind cu grijă în vârful picioarelor ca să nu dăm ochi cu vecina. Când ne-a văzut pisica, a fornăit şi s-a repezit sub un scrin. Kolka şi cu mine ne-am repezit în acelaşi timp la oglindă, împingându-ne unul pe altul, ne-am privit şi am încremenit de încântare: din oglindă ne priveau doi bruneţi straşnici. E drept că părul nostru negru era cam năclăit şi bătea într-o nuanţă verzuie, dar asta nu ne indispunea. Doar seara urma să ne recăpătăm culoarea naturală, bălaie! Am profitat de fericita împrejurare până la capăt. Rochiile şi broboadele mamei, lucrurile rămase de la tata, hainele mele, toate au intrat în acţiune. Însuşi marele Sherlock Holmes ar fi păllit de invidie, văzând deghizările noastre.

În cele din urmă, fantezia noastră s-a epuizat. Am făcut, de bine, de rău, ordine şi ne-am dus la baia din oraş. Peste zi obosisem vârtos şi

abia ne mai târam picioarele, dar, când am ieşit pe coridor şi am auzit, răsunând în baie, ţipetele pline de furie ale vecinei, am tulit-o ca suflaţi de vânt şi numai în pragul băii publice ne-am venit în fire.

Dar surpriza cea mai mare abia urma. După ce ne-am spălat cum se cuvine, am început să ne frecăm conştiincios pe cap. Am deschis o clipă ochii şi am zărit nişte şiroaie negre curgându-mi pe piept. „Bine, mi-am zis în gând, iese vopseaua." Fluierând un marş voios, am intensificat ritmul spălatului, apoi am răsturnat peste mine un ciubăr cu apă curată şi am deschis larg ochii. Dar să vezi drăcie! Într-un nor de aburi plutea în faţa mea o ciudată pată verde. Am mijit ochii, apoi m-am uitat din nou: pata nu dispăruse. M-am frecat la ochi: acelaşi rezultat. Deodată pata începu să vorbească cu glasul lui Kolka:

— Jenka, cu ochii mei s-a întâmplat ceva.

— Cum aşa?

— Păi te văd verde.

O bănuială groaznică îmi încolţi în minte: capetele noastre au devenit într-adevăr verzi!

Am stat la baie până la ora închiderii. Ne-am frecat pe rând, unul altuia, capul, la patru mâini. Am încercat să-mi frec capul de perete; în disperare, Funtikov şi-a vârât chica sub robinetul cu apă fierbinte. Dar cu cât ne străduiam mai mult, cu atât părul nostru căpăta o nuanţă mai verzulie.

Seara, târziu, ne-am întors acasă istoviţi, ameţiţi, cu capetele verzi.

De data asta, mamele noastre nu ne-au mai iertat, căci au fost nevoite să-i cumpere vecinei un lighean nou. Drept pedeapsă, am fost trimişi a doua zi la şcoală cu părul verde, iar apoi am fost tunşi chilug.

Nu vă mai povestesc cum am fost întâmpinaţi. E de ajuns să spun că directorul de studii a fost nevoit să ne trimită acasă după ora a doua, pentru a asigura buna desfăşurare a orelor în toate cele douăzeci de clase.

În aceeaşi zi am căpătat o poreclă de la Iurka Cisteakov, şeful clasei noastre. Când a văzut ivindu-se în pragul clasei căpăţânele noastre verzi, el a uitat de rangul său, a sărit pe bancă şi a urlat, arătând cu degetul spre noi:

— Băieţi, priviţi! Smintiţii noştri au înnebunit de-a binelea! Şi-au pierdut minţile, cu Conan Doyle al lor. Vă amintiţi că are el o povestire intitulată „Liga roşcovanilor"? Ei bine, ăştia şi-au organizat şi ei o ligă: Liga capetelor verzi!

De atunci am rămas cu porecla de „capete verzi".

Am îndurat cu bărbăţie şi lovitura asta. De fapt eram convinşi că nu suntem înţeleşi. Nu ne înţeleg părinţii, interzicându-ne experienţele, nu ne înţeleg tovarăşii, născocindu-ne o poreclă neroadă, nu ne înţeleg profesorii, silindu-ne să învăţăm lecţii, care, de cele mai multe ori, nu ne erau de niciun folos.

Dar am rămas neclintiţi în dârzenia noastră şi, treptat, am ajuns la convingerea că a sosit vremea să ne încercăm puterile în mod serios şi să dovedim tuturor scepticilor că eforturile noastre n-au fost zadarnice.

După cum socoteam, ne mai rămăsese o nimica toată – să descoperim o crimă misterioasă, încâlcită, şi să-i demascăm pe vinovaţi.

Tot timpul liber şi, trebuie să recunoaştem, uneori şi cel neliber, hoinăream cu lupele în buzunar, pe străzi lăturalnice şi pe maidanele oraşului natal, scrutând cercetător şi bănuitor feţele oamenilor pe care îi întâlneam, trăgeam cu urechea, ascultam frânturi de discuţii, însă, din păcate, fără niciun rezultat. Zilele treceau una după alta. Începuserăm să pierdem orice speranţă…

Iată de ce cuvintele lui Nikolai – „Am dat în sfârşit de urma unei crime adevărate” – au răsunat în urechile mele mai dulce decât ultimul sunet de clopoţel de la sfârşitul anului şcolar.

Capitolul III

DESCOPERIREA MISTERIOASĂ

— Hai, zi-i mai repede! am rostit eu, nerăbdător. Nikolai scoase din buzunar o hârtie împăturită şi mi-o întinse triumfător. Am înhăţat-o repede şi am desfăcut-o. Prin faţa ochilor mei s-au perindat rândurile unui text scris de mână într-o limbă străină.

— Dar asta nu-i pe ruseşte!… am ripostat dezamăgit.

— Ce straşnic spirit de observaţie! strigă Funtikov. Dar poate că poţi totuşi stabili în ce limbă e.

— Stai niţel. M-am uitat la bilet: Uite, aici se repetă de două ori „der“, deci înseamnă că e scris pe nemţeşte.

— *Der, die, das*, pică din nas. Asta-i tot ce-ai descoperit? Ce cunoaştere uimitor de profundă a limbii germane! De te-ar auzi nemţoaica noastră! De indignare, biata Emma Konstantinovna şi-ar pierde cu siguranţă darul vorbirii… Citeşte biletul ca lumea.

Bâlbâindu-mă şi poticnindu-mă la fiecare cuvânt mai lung, am citit cu glas tare:

— „*Aufmerksam sein, nicht versäumen, I. zeigen, L. zuhören, Z. ausweichen und der Sieg wird kommen. Da ist der Hund begraben. Im Fall eines Erfolges erhalten Sie 8. Tsch.*“

— Ei, ce zici? întrebă Nikolai.

— Păi – am răspuns încurcat, scărpinându-mă la ceafă – unele cuvinte izolate îmi sunt cunoscute. Uite, de exemplu, primele două. În fiecare oră, Emma Konstantinovna repetă mereu unul şi acelaşi lucru: „*Seien sie aufmerksam*”, adică „Fiţi atenţi”. Mai departe: „*nicht*” e o negaţie. Apoi „*der Flund*” înseamnă „câinele”…

— Asta-i tot? întrebă Funtikov, întunecat la faţă.

— Cam tot.

— Înţelegi ce vrea să însemne?

— Nu-nţeleg nimic – am fost nevoit să recunosc.

— Vrea să însemne că: „*Ich bin, du bist*, se ştie de mult, că tu, cap de lemn, eşti un incult” – declamă Kolka.

— Bine – am încuviinţat eu, arătându-mă nepăsător – las’ să fiu incult. Va trebui să iau lecţii de la tine. Ia tradu tu!

— Înţelegi, deocamdată esenţialul nu e traducerea – ocoli Funtikov răspunsul. Spune-mi mai bine cum de-am ghicit eu, fără traducere, că hârtia asta miroase a crimă.

— Păi cum se poate una ca asta, dacă nu cunoşti sensul?…

— Uite cum – mă întrerupse Nikolai. Doar te pregăteşti să devii anchetator, însă pui nişte întrebări la fel ca doctorul Watson, care vedea aceleaşi lucruri ca şi Holmes, dar nu era în stare să le analizeze şi să tragă concluzii.

Curios din cale-afară, m-am decis să nu bag în seamă pretenţiile insolente ale lui Kolka de a fi un Holmes şi de aceea am tăcut.

— Nu ţi-au atras oare atenţia unele prescurtări în text? continuă prietenul meu. Uite, în loc de cuvinte sau de nume sunt diferite litere: I, L, Z, iar la sfârşit e o serie întreagă de consoane: t, s, c, h. Ce spune asta?

— Seamănă cu un cifru – am ghicit eu.

— Aia-i! Acum judecă: dacă în faţa noastră nu se află un bilet simplu, ci unul cifrat, atunci e limpede că cel care l-a scris a vrut să-şi ascundă gândurile. Iar gândurile bune nu se ascund.

— Pare că ai dreptate – am fost eu de acord. Însă textul necifrat trebuie totuşi tradus.

— Fireşte.

— Atunci tradu-l.

— Înţelegi, eu pot, desigur, să-l traduc cu oarecare aproximaţie. Dar noi avem nevoie de o exactitate absolută, altminteri o să ne încurcăm la descifrare. Cred că ar trebui să ne adresăm unui specialist.

—Cui? Emmei Konstantinovna?

— N-nu. Numai profesorilor nu. Ştii bine c-or să înceapă să fie descoasă: cum, de ce, de unde? O s-o scoatem la capăt şi fără ei.

— Atunci poate că atotştiutorului nostru fruntaş?

— Lui Iurka Cisteakov?

— Clar! Turuie pe nemţeşte aproape fără să se poticnească. În copilărie a luat lecţii cu un profesor, mi-a spus-o chiar el. Iar azi n-a fost la şcoală, aşa că nu ştie că ai chiulit.

— Nu-mi convine – zise Funtikov, încruntându-se. E un încrezut. Mare scofală, fruntaş la învăţătură! Dar ce, noi n-am putea învăţa ca el dacă n-am avea treburi mai importante? Pe deasupra, îi cam place să trăncănească şi o să bată toba în toată şcoala…

Era limpede că Nikolai nu-i putea ierta şefului clasei noastre faptul că născocise acea poreclă care ne irita atât de mult.

— Atunci nu ne mai rămâne decât Andrei Suslov – am spus eu, amintindu-mi de traducerea de azi de la ora de germană. E drept că nu se compară cu Iurka, dar, totuşi, cred că ne poate ajuta.

— Se pare că-i o propunere potrivită – consimţi Funtikov. Hai la el!

Uşa ne-a deschis-o chiar Andrei.

— Salutare, signori! ne întâmpină el. Poftiţi în apartamentele mele. Şi, cu un gest larg, Suslov ne arătă uşa camerei lui. Cu ce vă pot fi de folos? ne întrebă, după ce ne-am aşezat cu toţii în jurul mesei. Nikolai şi cu mine ne-am privit nehotărâţi. Observându-ne fâstâceala, Andrei o interpretă în felul său: Dacă preasţimaţii misteri au venit să mă jecmănească, pardon, am vrut să zic să folosească în mod creator lecţia mea la algebră, atunci, spre marele meu regret, trebuie să-i decepţionez: încă nu m-am apucat de exerciţii.

Suslov visa la cariera de diplomat şi socotea de datoria lui să se exprime în mod pompos şi să facă paradă de cuvinte străine.

— Avem o treabă serioasă cu tine – am spus eu.

— Sunt la dispoziţia dumneavoastră – răspunse Andrei.

— Dar trebuie să-ţi ţii gura – se amestecă şi Nikolai în discuţie.

— Cuvântul meu de gentleman.

— Asta-i prea puţin – continuă prietenul meu.

— Dar, messieurs, cine v-a dat dreptul…

— Lasă-te de astea, Andriuşka – m-am amestecat eu. Noi am venit la tine cu o treabă serioasă.

— Sunt numai urechi.

— Jură-te! îi ceru Funtikov.

— Mă jur pe memoria marilor diplomaţi ai trecutului: Machiavelli[3], Talleyrand[4], Bismarck[5]…

— Fleacuri! rosti Nikolai, dând dispreţuitor din mână.

— Să mă ia, să mă ducă şi să mă bată toţi dracii dacă…

— Şi asta-i puţin! În caz de ceva, eu şi cu Jenka o să facem singuri treaba asta, avem noi grijă de tine…

— Să am parte de o zdravănă urecheală părintească din partea directorului de studii Alexandr Grigorievici…

— Aşa mai merge, dar tot nu-i destul.

— Să cad la toate examenele din primăvară…

— Aşa da. Dar vezi, ai grijă…

Am scos biletul şi i l-am dat lui Andrei:

— Eşti în stare să traduci ce scrie aici?

Suslov desfăcu hârtia şi se adânci în citirea ei, apoi scoase un dicţionar din raft, îl răsfoi, rupse o foaie dintr-un caiet, luă creionul, aşternu la repezeală câteva rânduri şi ni le întinse, spunând:

— Poftim, milorzi! Dar trebuie să vă atrag atenţia că sfârşitul biletului nu e prea limpede. După câte ştiu, în limba germană nu există cuvinte alcătuite numai din consoane. Probabil că s-a strecurat o greşeală, a fost omisă litera „i“. Drept care, înşiruirea neclară de litere „Tsch“ se transformă în cuvântul normal „*Tisch*” – „masă“.

Arzând de nerăbdare, l-am ascultat cu greu pe Andrei până la capăt, am înhăţat foaia de hârtie din mâna lui şi ne-am vârât nasul în ea cu atâta grabă, încât ne-am ciocnit cap în cap.

Textul tradus suna astfel:

„Fiţi atenţi, nu căscaţi, arătaţi I., ascultaţi L., evitaţi Z., şi victoria va veni. Aici e îngropat câinele[6]. În caz de reuşită, veţi primi 8. Masă“.

— Aşa – zise Nikolai, sculându-se. Mulţumim pentru osteneală! Am plecat. Te salut şi n-am cuvinte.

Andrei sări în picioare şi, frângându-se de mijloc, flutură o imaginară pălărie cu pene la picioarele sale.

Ajuns pe scară, Funtikov se întoarse spre Andrei şi-l mai avertiză o dată:

— Dar bagă de seamă că…

— Nu vă neliniştiţi, onorabili gentlemeni – răspunse Suslov, ducându-şi mâna la inimă. Secretul dumneavoastră e închis pe veci în seiful blindat al memoriei mele.

Pe stradă, Kolka mă apucă de mânecă şi, zgâind ochii, îmi şopti agitat:

— Înţelegi, s-a dovedit că am dreptate. Simţul meu de copoi nu m-a înşelat. Simt că am dat peste o chestie serioasă. Înţelegi, în mâinile noastre se află, nici mai mult, nici mai puţin, decât nişte instrucţiuni pentru un spion…

— De ce numaidecât un spion? i-am întrerupt eu efuziunile.

— Fiindcă e scris pe nemţeşte. N-a trecut nici anul de când s-a sfârşit războiul. Crezi că toată agentura fascistă de spionaj a fost lichidată? Vezi să nu! Ai uitat de încercuirea capitalistă? Şi-apoi, fii atent la recompensa promisă: „În caz de reuşită veţi primi 8“ – cită prietenul meu. Ce fel de opt? Doar nu ruble. Fireşte că opt mii.

— Totuşi sunt multe lucruri neclare – am spus eu. Cine sunt I., L. și Z.? Ce rost are: „Aici e îngropat câinele”? Şi ce-i cu sfârşitul ăsta atât de idiot al biletului: „Masă”?

— Ian te uită la el ce mai vrea! Ar fi foarte uşor să-i prinzi pe spioni, dacă ei şi-ar lăsa cartea de vizită, cu indicarea numelui şi adresei. Şi-aşa am avut un noroc orb. Am pus mâna pe un fir, iar acum ne stă în faţă misiunea de a descurca tot ghemul. Ah, Jenka! Ce-o să le mai dăm noi peste nas la căscaţii noştri de colegi.

— Bine-ar fi!

— Înţelegi, imaginează-ţi următorul tablou: ne facem apariţia la şcoală în ora a treia. Ba nu, într-a cincea! Iar Faina Pavlovna ne iese înainte: „De ce-aţi întârziat, băieţi?“ Şi noi răspundem cu un aer de oameni independenţi: „Întrebaţi-l, vă rog, pe director. Are dispoziţie de la secţia de învăţământ, ba nu, de la Ministerul învăţământului, prin care ni se permite să venim oricând“. „Ah, scuzaţi-mă, băieţi, dar n-am ştiut." După ce sună, intrăm în clasă, ne aşezăm în bancă. Alexei Ivanovici te cheamă: „Bâstrov, ieşi la lecţie". Iar tu îi răspunzi: „Alexei Ivanovici, aţi uitat oare că directorul a dat dispoziţie să ne scoateţi la lecţie, pe mine şi pe Funtikov, numai atunci când dorim noi?“ În recreaţie vine la mine Iurka Cisteakov şi-mi spune: „Funtikov, nu uita că mâine eşti de serviciu pe clasă". Iar eu îi răspund: „Ştii doar că noi suntem ocupaţi cu o treabă serioasă. Va trebui să faci tu de serviciu în locul meu". Imaginează-ţi-l cum se va înverzi de ciudă.

— De ajuns cu visele! mi-am întrerupt eu prietenul. Hai mai bine să ne-apucăm de treabă.

Tocmai intram la noi în curte, şi Kolka, ţinându-mă de mânecă, se ascunse între stivele de lemne. L-am urmat.

După un minut şedeam în ascunzătoarea noastră. Fără să rostească un cuvânt, Funtikov scoase din buzunar două hârtii: biletul găsit de el şi traducerea lui. Le desfăcu, le netezi cu grijă şi le aşeză pe un butuc gros, care ne servea, în funcţie de necesităţi, drept masă sau scaun. Apoi scoase din stiva care alcătuia peretele ascunzătorii noastre un lemn, îşi vârî mâna în scobitură şi trase de acolo o mapă goală, având pe copertă un titlu scris migălos cu creion albastru: „Dosarul acţiunii privitoare la prinderea spionilor germani”.

— Aşa că – rosti el, arătând mapa cu titlul acela atât de răsunător – pornim la treabă.

— Înainte de toate – l-am întrerupt eu – povesteşte cum de a ajuns biletul la tine.

Kolka dădu din cap.

— După cum ştii – începu el – toaţă dimineaţa am stat aici şi-am citit cartea aceea. Am terminat-o. Îmi amorţiseră picioarele până la durere şi m-am hotărât să mă dezmorţesc niţel. Dar unde? Tu precis c-ai fi ieşit în curte şi acolo mămica te-ar fi înhăţat, văzându-te pe fereastră. Pe când eu m-am decis s-o iau pe fundătură, înspre aripa casei. Şi Funtikov se sculă, – scoase cu băgare de seamă capul din ascunzătoare şi întinse mâna, arătându-mi direcţia.

Nu era nevoie s-o mai facă. Îmi imaginam limpede vechea aripă cu un etaj, înghesuită din trei părţi de masa de cărămidă a zidurilor oarbe ale caselor noi şi vârâtă adânc în ungherul cel măi retras din curte. În faţa celei de a patra laturi – faţada – se înălţa tezaurul de lemne al administratorului nostru, lăsând o trecere îngustă – o fundătură – care ducea spre singura uşă de intrare în aripa clădirii. Ascunzătoarea noastră se afla la vreo cincisprezece metri de anexă aceasta, mai precis, de casa aceasta care, cândva, fusese o clădire complet aparte. Fireşte că Nikolai nu putea alege un loc mai sigur pentru plimbare decât fundătura ce ducea spre aripa casei.

— Zis şi făcut – continuă prietenul meu. Mă strecor afară, mă dezmorţesc, mă plimb încoace şi încolo, mă încălzesc la soare. Dar nu m-apuc să număr ciorile ca alţii. Kolka mă privi semnificativ. Mă uit, că de obicei, cu atenţie, observ, analizez…

— Mă scobesc în nas— nu m-am putut eu abţine.

— Raţionez – continuă Funtikov pe acelaşi ton calm: „De ce-or fi având unii noroc să aibă parte de prieteni deştepţi, pe când eu“…

— Vezi-vezi…

— … şi, deodată, observ lângă peronul casei ceva alb; Altuia – şi el mă privi din nou – i-ar fi fost lene să se aplece, dar mie nu mi-a fost. Rezultatul se afla în faţa noastră. Cu un gest nepăsător, Nikolai arăta spre bilet.

— Aşa-a-a! am exclamat eu drept răspuns. Şi mai departe?

— Mai departe începe un lucru care ţi-e foarte neplăcut: munca intelectuală, aprecierea faptelor, elaborarea planului de acţiune.

— Ştiu şi eu la fel de bine ca şi tine…

— O să vedem îndată. Uite, ce poţi spune, bunăoară, despre apariţia acestui bilet la intrarea în aripa clădirii?

— Probabil că l-a scăpat cineva pe jos.

— Nemaipomenit! Ce fin spirit de observaţie! Dar cine, cine anume l-a scăpat?

—De unde să ştiu?

— Tocmai asta e: nu ai de unde. Kolka se ciocăni cu degetul în frunte. Dar judecă şi tu: putea oare să-l scape un ins cu totul străin, un trecător oarecare?

— Nu. Lângă aripa casei nu există nicio ieşire. Biletul îl putea

pierde numai cineva care locuieşte aici sau vreun musafir.

— Ai înţeles şi tu, în sfârşit… Ei, dar ce mai poţi spune despre acest om?

— Că ştie, probabil, limba germană.

— Just. Ce propunere ai?

— Să punem casa sub observaţie, să-i studiem pe toţi locatarii şi pe cunoştinţele lor, să stabilim care din ei ştie limba germană, să ne dăm silinţă ca informaţiile obţinute să le folosim la descifrarea biletului şi… deocamdată atât.

— Nimic de zis, pentru început nu e rău. Faci într-adevăr progrese. Hai să încercăm să ne aducem aminte cine locuieşte în aripa casei.

—Asta nu-i greu. Acolo sunt cu totul patru apartamente mici: două la parter şi două la etaj. Să începem cu cei pe care îi cunoaştem. Sus locuieşte fala şi mândria clasei noastre, speranţa şcolii: Iuri Cisteakov…

— Un încrezut nenorocit – nu pierdu Kolka prilejul să-şi mai exprime încă o dată părerea despre şeful clasei.

— Împreună cu el stă tatăl său, care e colonel de artilerie şi… stai niţel, dar Iurka n-are mamă.

— Au o femeie de serviciu, o dădacă, să-i şteargă nasul copilaşului – preciză batjocoritor prietenul meu.

— În tot cazul, locuinţa asta e în afară de orice bănuială. Nu-i aşa?

Funtikov se încruntă, totuşi încuviinţă dând din cap.

— Dedesubtul lor locuiesc nişte bătrâni: soţ şi soţie. Amândoi sunt pensionari. Asta-i tot ce ştiu despre ei.

— O să cercetăm.

— Vizavi de bătrâni stă contesa…

Nu mai era nevoie să i-o recomand lui Funtikov pe această femeie. O ştia toată lumea – nu atât datorită originii ei nobile sau numelui ei răsunător: Ghelmont- Almazova[7], şi nici din pricina vârstei sale înaintate, ci datorită unui dog fioros, mare cât un viţel zdravăn, singura fiinţă căreia i se făcea onoarea de a locui sub acelaşi acoperiş cu contesa.

Când apărea în curte câinele acesta uriaş, ţinut de curea de stăpâna lui, toate pisicile şi toţi câinii se ascundeau într-o clipită pe sub scări şi în pivniţe, iar oamenii se lipeau de pereţi sau ocoleau de departe dihania.

— În sfârşit – am continuat eu trecerea în revistă – deasupra contesei locuiesc… — şi m-am poticnit la mijlocul frazei. Dar cine stă acolo? Parcă nu-mi prea aduc aminte.

— Nici eu nu-mi amintesc – recunoscu Kolka. Va trebui s-o lămurim. Tu…

Dar nu-şi isprăvi fraza începută. Până la noi ajunse un zgomot care ne făcu să ciulim urechile. Erau paşii grei ai cuiva care se îndrepta

vădit spre aripa casei. Pe asfalt răsunau desluşit tocurile potcovite. Nu încăpea nicio îndoială: erau bocanci soldăţeşti.

Cine ar putea fi? Până una alta, pe lista noastră de locatari nu figura niciun posesor cu asemenea încălţări.

Fără să ne fi vorbit, ne-am săltat amândoi şi am privit o clipă afară. Am făcut-o tocmai la timp, ca să vedem cum dispare pe uşa casei spinarea unui bărbat înalt, îmbrăcat într-o uniformă militară germană.

Mult timp nu ne-am putut veni în fire şi ne uitam doar unul la altul, clătinând trist din cap.

— Mare guguman eşti! rupse în fine Kolka tăcerea.

— Ba tu eşti guguman! m-am răstit eu.

— Păi chiar de mine vorbesc… De altfel – se corectă repede Funtikov – suntem amândoi nişte neghiobi. Cum de-am putut uita de Franz!…

Într-adevăr, era de neiertat… Încă la sfârşitul războiului a fost adus în oraşul nostru un grup de prizonieri de război germani. Lucrau la construirea şi repararea caselor de locuit. Curând, mulţi nemţi au fost scoşi de sub pază şi, în orele lor libere, umiblau fără escortă prin oraş, intrau prin case, încercau să vândă tot felul de mărunţişuri lucrate de mână, îşi ofereau serviciile.

Poporul nostru nu e răzbunător. Locuitorii oraşului s-au obişnuit repede cu prizonierii şi, în conştiinţa lor, nu-i mai asimilau cu fasciştii, cu care nu demult mai duseseră încă o luptă pe viaţă şi pe moarte.

Franz era unul din aceşti nemţi. Trupul lui deşirat şi slab putea fi deseori văzut în curtea noastră, Când spărgea lemne, când ajuta pe careva la scuturatul hainelor, când cioplea din lemn figurine reprezentând animale şi păsări, pentru copii. Totdeauna blajin, asculta cu plăcere tot ce-i spuneau copiii.

— Hitler e un ticălos! zicea vreunul dintre băieţi.

— O, ja, un tichilos – încuviinţa Franz.

— Fasciştii sunt nişte nemernici.

— O, ja-ja, nimernici.

Să fi fost toate astea prefecătorie, înşelăciune?

— Lucrurile încep să se lămurească — continuă între timp Nikolai. Înţelegi, e evident că Franz este amestecat în treaba asta. Acum trebuie să aflăm la cine se duce, cu cine e în legătură.

— Eşti convins că are vreo legătură cu biletul?

— Mai încape îndoială! Biletul e scris pe nemţeşte.

Chiar de la începutul începutului am fost convins că vom da peste vreun neamţ. Însă Franz mi-a ieşit cu totul din minte.

— Şi doar făcea pe mieluşelul!

— O deghizare tipică de spion.

—Se prea poate.

— Ştii ce? îşi aminti brusc prietenul meu şi, tulburat, se plesni peste şolduri. Am o idee! Trebuie să pătrundem în tabăra duşmanului.

— Cum?

—Trebuie să ne asigurăm un post de observaţie permanent în interiorul clădirii, dar în aşa fel, ca să nu trezim niciun fel de bănuieli.

— Şi cum să facem treaba asta?

— Mâine vom avea un asemenea post de observaţie – făgădui solemn Funtikov.

Capitolul IV

NOI DESCOPERIRI

Trebuie să recunoaştem că profesorii sunt un soi ciudat de oameni. Totdeauna reuşesc ei nu ştiu cum să-i dibuiască pe elevii care au făcut vreo poznă sau pe cei care nu şi-au pregătit lecţiile. De pildă, învaţă elevul totul aşa cum trebuie, ridică mâna mai-mai s-ajungă la tavan, caută să întâlnească privirile profesorului, se roagă în gând: „Pe mine,

pe mine“, şi credeţi că-l ascultă? Aş! Dar ia să nu-şi fi pregătit elevul lecţia… Stă el cuminte în bancă, lăsându-şi cu modestie ochii în jos, ba se ascunde în spatele tovarăşului din faţa sa. În clipa aceea îl poţi mânji cu cerneală din cap până în picioare, îi poţi azvârli în ceafă ghemotoace de hârtie trase cu praştia, îl poţi înţepa cu compasul sau cu peniţa, el nici măcar n-o să tresară. S-ar părea că nu atrage prin nimic atenţia profesorului. Ei, bine, tocmai atunci acesta îl înhaţă pe mieluşel…

Aşa s-a întâmplat şi cu Kolka de data asta. Probabil că orice noroc are un sfârşit. A doua zi, adică în ziua următoare celei în care chiulise, el şedea la locul lui în bancă întocmai ca un sfânt. Nu-l vedeai, nu-l auzeai. Mă minunam că Funtikov execută fără să crâcnească dispoziţia elevilor de serviciu de a părăsi clasa în timpul recreaţiei, că stă pe coridor, ţinându-şi cu modestie mâinile pe genunchi, fără să ia parte la hărmălaia generală, şi că ascultă cu multă luare-aminte explicaţiile profesorilor, fără a deschide gura măcar o dată. Însă toate eforturile i-au fost zadarnice. La sfârşitul orelor intră în clasă Faina Pavlovna.

— Băieţi – începu ea după ce ne răspunse la salut – în clasa noastră, a VII-a B, s-a petrecut ceva neplăcut: Kolka Funtikov a lipsit ieri nemotivat de la şcoală.

L-am simţit pe Kolka cum tresare. „De unde o fi aflat? m-am întrebat în gând. Doar în catalog n-a rămas niciun fel de urmă.“

— Faina Pavlovna – sări prietenul meu, făcând o schimă jalnică şi apucându-se de falcă. Ieri toată ziulica m-a durut măseaua.

— Măseaua? întrebă diriginta clasei. După câte ştiu, pe Jenea Bâstrov l-a durut ieri măseaua. Cel puţin acesta a fost motivul pentru care n-a vrut să răspundă la lecţia de literatură. Sau pe voi, ca buni prieteni, şi măselele vă dor în acelaşi timp?

Băieţii râseră. „Şi pe asta o ştie!“ m-am mirat eu, roşind.

— Şi-apoi ieri a fost şi ziua mea de naştere – aduse Funtikov drept motivare o versiune suplimentară.

— N-ai petrecut-o prea vesel… cu durere de măsele. Numai că eu îmi amintesc că astă-iarnă ţi-ai mai sărbătorit o dată aniversarea.

— Atunci am avut onomastica – încercă Kolka s-o dreagă.

— Ba nu, ba nu! clătină diriginta din cap. Îmi aduc foarte bine aminte că onomastica ai sărbătorit-o în luna trecută. Ar trebui să-ţi notezi asemenea date festive, dacă ţi-a slăbit memoria.

Băieţii râseră din nou. Funtikov tăcea încurcat.

— Uite ce-i, Nikolai – rosti cu asprime profesoara, încetează cu minciuna! Nu-ţi mai agrava situaţia, turnând gogoşi. Şi, de fapt, ar cam fi timpul să-ţi vină minţile la cap: examenele bat la uşă. Iar voi, prieteni – şi mă privi semnificativ – v-aţi cam lăsat pe tânjeală în ultima vreme. Aţi început să luaţi doi…

— Asta-i adevărat – consimţi pe neaşteptate Kolka. Am neglijat şi

învăţătura, şi nici nu ne-am purtat cum trebuie. Eu şi Jenea ne-am gândit la asta şi am luat ferma hotărâre să ne punem pe învăţat. Numai c-o să ne vină greu la început. Mai ales la matematică. Avem nevoie să fim ajutaţi. De aceea vă rugăm să ne daţi pe cineva să ne ajute. Ar fi bine s-o facă Iura Cisteakov, el se pricepe să explice limpede.

Nu-mi venea să-mi cred urechilor: Funtikov îi cere ajutor lui Iurka, pe care-l dispreţuieşte! De ce s-o fi înjosind el oare în faţa lui? Era limpede că şi Cisteakov rămăsese surprins. După ce ezită o clipă, el spuse:

— Dacă ei s-au hotărât să se apuce serios de carte, atunci, Faina Pavlovna, mă rog, îi pot ajuta. Numai că – şi el se întoarse spre noi – va trebui să mă ascultaţi întru totul şi să n-o faceţi pe nebunii.

„Ei, atâta neobrăzare n-o să mai rabde Funtikov! m-am indignat eu. Acuşi o să-i arate el lui."

— Fireşte! încuviinţă Kolka.

„Ce se-ntâmplă?! Ce se-ntâmplă?! mă întrebam eu în gând. Se strică cei mai buni oameni!"

— Atunci să-ncepem chiar de azi – ordonă Iurka. Fix la opt seara să veniţi la mine.

Am băgat de seamă că la aceste cuvinte ochii lui Kolka au scânteiat şi am înţeles deodată că el şi-a îndeplinit promisiunea de a asigura crearea unui post de observaţie în interiorul casei.

— Atunci totul e în ordine – îşi dădu încuviinţarea diriginta clasei.

— Aşteptaţi – spuse Funtikov, ridicând mâna. Încă n-am terminat. Eu şi cu Jenea avem o propunere. Vă rugăm să ne daţi o sarcină obştească…

„Asta ce-o mai fi?" era cât pe ce să strig şi l-am ciupit uşurel pe Kolka. Dar el mă înghionti cu piciorul pe sub bancă şi continuă:

— Noi propunem să se creeze în clasă o brigadă timuristă[8] şi noi să fim însărcinaţi cu organizarea ei. În curtea noastră, de pildă, sunt oameni care au nevoie de ajutor. Numai în aripa clădirii unde stăm locuiesc nişte pensionari bătrâni şi o bătrânică singură… Şi mai sunt şi alţii…

— O propunere bună! Un lucru serios şi necesar – îl susţinu Faina Pavlovna. Dar mă tem că munca asta o să vă stânjenească de la învăţătură.

— Da' de unde! răspunse cu aprindere prietenul meu. Vom depune toate sforţările…

— Atunci cred că ar fi bine să facem aşa. Pentru început, să-i încredinţăm sarcina aceasta grupei lui Andriuşa Suslov şi, bineînţeles, să-i includem în ea pe Jenea şi pe Kolea. Are cineva vreo obiecţie?

— De acord! strigară băieţii.

Colţurile buzelor lui Kolka se lăsară pentru o clipă în jos, însă nu-şi

mai trădă prin nimic altceva nemulţumirea.

Când am ieşit în stradă, Funtikov mă privi triumfător şi zise:

— Mai învaţă, băieţaş, cum se lichidează obstacolele ivite în cale.

— Nu ridica nasul prea sus – am ripostat eu. Absenţa tot o să ţi-o treacă în carnet. Va trebui să dai socoteală maică-ti.

— Fiu-iu – fluieră Kolka. Om trăi şi-om născoci noi ceva. În schimb, înţelegi ce-am obţinut? În primul rând – şi Funtikov îşi îndoi un deget – am înlăturat ameninţarea imediată ce mă păştea la şcoală, în al doilea rând – el îndoi al doilea deget – avem un post permanent de observaţie în locuinţa încrezutului ăstuia şi, în sfârşit, în al treilea rând, avem acces, pe o bază legală, în celelalte locuinţe din aripă. Ei, ce zici? încheie el mândru.

— Straşnic – am recunoscut eu cu sinceritate.

— Aia-i! zâmbi Kolka, satisfăcut. Dar tare aş vrea să ştiu cine m-a pârât. Înţelegi, stau şi mă tot gândesc: de unde o fi aflat oare Faina Pavlovna că am chiulit ieri? La şcoală n-a fost, încrezutul la fel, elevii de serviciu şi-au ţinut gura…

— Da' n-am fost după ore la Suslov? Te-a văzut că eşti teafăr şi sănătos tun.

— Nu, Andrei nu pârăşte. S-o spună deschis în clasă, în faţa tuturor, da, dar aşa, nu.

— Atunci nu mai ştiu.

— Şi-ar fi interesant să aflu – rosti gânditor Kolka. Dar uite c-am ajuns. Nu uita, la opt dau o fugă după tine. Mergem să ne iniţiem în tainele ştiinţei. Dar ia seama că misiunea noastră de azi e să cercetăm, să aflăm cât se poate mai multe lucruri despre locatarii din casă. Da' vezi să nu pui întrebări prosteşti şi, cu atât mai puţin, întrebări care dau ide bănuit.

Se înserase când am intrat în aripa clădirii. Văzută de aproape, ne făcea o impresie neplăcută. Tencuiala căzută pe alocuri lăsa să se vadă zidul vechi de cărămidă. Uşa lăsată din ţâţâni se deschidea cu un scârţâit prelung. Dinspre intrarea întunecoasă venea o boare jilavă. Am tras cu urechea – nu se auzea niciun zgomot de nicăieri.

Kolka scoase lanterna din buzunar şi o aprinse. Razele de lumină lunecară pe pereţii murdari, nezugrăviţi de cine ştie când, scoţând la iveală din întuneric o bortă neagră şi nişte trepte care coborau. De acolo şi venea umezeala. „Intrarea în pivniţă", am ghicit eu. Treptele duceau înspre palierul parterului, slab luminat de un bec mat. Fără să ne dăm seama de ce, am început să urcăm în vârful picioarelor.

Pe palier dădeau două uşi. Cea din dreapta arăta ca o rudă săracă a celei din stânga: nu bătea la ochi prin nimic, avea vopseaua scorojită, zgâriată, o cutie de lemn pentru scrisori şi o broască obişnuită. De tocul uşii era fixată o tăbliţă de placaj, pe care sta scris cu creion chimic: Vorobiov P. F.".

În schimb, uşa din stânga era foarte somptuoasă: cu burleţi de pâslă pe margini şi capitonată cu imitaţie de piele; ţintişoarele de tapiţerie alcătuiau un complicat arabesc de flori pe suprafaţa uşii, care avea o tăietură îngustă pentru cutia interioară de scrisori, precum şi diferite găuri de cheie. În mijlocul uşii se zărea, în toată splendoarea ei, o plăcuţă mare de bronz având gravate, cu înfloriturі, cuvintele: „Leokadia Leopoldovna Ghelmont-Almazova”.

Fără să spun nimic, am arătat cu degetul spre semnul tare de pe plăcuţă[9].

— E de dinainte de Revoluţie – şopti Kolka.

Deodată, din casă se auziră nişte paşi uşori şi cineva se opri lângă uşă. Am auzit chiar o respiraţie sacadată şi, involuntar, m-am dat un pas înapoi. În aceeaşi clipă, un urlet fioros cutremură văzduhul. Fără să ne fi vorbit, ne-am repezit amândoi în sus pe scară, sărind dintr-o dată câte două trepte, şi ne-am oprit abia pe palierul primului etaj.

— De ce-ai luat-o din loc? mă întrebă Funtikov, gâfâind.

— Dar tu?

— Păi ăsta-i câinele contesei şi te-ai speriat – zise Kolka, fără să răspundă la întrebarea mea.

Făcându-mă că n-am auzit ultima remarcă a lui Kolka, am privit în jur. Ne aflam pe un palier care era copia fidelă a celui de jos: acelaşi bec mat, aceleaşi uşi de intrare în două apartamente, opuse una alteia. Mai încolo, scara ducea la pod şi se termina în faţa unei uşi grosolane.

„Cisteakov F. N.“, am citit pe uşa din dreapta şi am întins mâna spre butonul soneriei. Dar Kolka mă apucă de mână şi duse degetul la buze. Traversă cu grijă palierul şi începu să examineze minuţios uşa de vizavi. M-am dus după el.

— Ciudat! şopti Kolka după un minut.

— Ce e ciudat?

— Nu găseşti nicăieri nicio inscripţie. Cine-o fi locuind aici?

— O să aflăm de la Iurka – sugerai eu.

Funtikov încuviinţă din cap şi ne-am întors la uşa apartamentului lui Iurka.

Soneria ţârâi subţire undeva departe. Broasca ţăcăni uşor şi uşa se deschise fără zgomot. În prag stătea o femeie înaltă şi uscăţivă. Încrucişându-şi mâinile pe piept, se uita la noi fără a zice nimic. Privirea sfredelitoare a ochilor ei mici, înfundaţi în orbite, producea o impresie neplăcută.

— Îl putem vedea pe Iura? întrebă cu sfială Funtikov.

Măsurându-ne încă o dată cu privirea din creştet până în tălpi, femeia dădu din cap, se întoarse şi porni pe coridor. După ce-am închis uşa, am urmat-o. Ea trecu pe lângă o uşă şi, tot fără a rosti vreun cuvânt, ne arătă cu mâna către o altă uşă şi dispăru într-o odaie a locuinţei.

Am ciocănit.

— Intră! am auzit vocea lui Iurka şi am împins uşa. A, aţi apărut! ne salută Iurka, sculându-se de la un birou masiv. Hai, staţi jos – zise, arătându-ne cu mâna două fotolii de piele. Apoi, uitându-se la pendula din perete, adăugă: Douăzeci de minute întârziere. Straşnic mai începem să ne îndreptăm!

Am observat cum obrajii lui Funtikov zvâcniră – era primul semn al furiei care clocotea în el. Totuşi se stăpâni.

— Cine ne-a deschis uşa? m-am grăbit eu să schimb discuţia pentru a limpezi atmosfera. Ea mai şi vorbeşte câteodată?

Iurka se porni să râdă:

— E Dusia, femeia noastră de serviciu. Îşi are ciudăţeniile ei, dar te poţi totuşi înţelege cu dânsa.

— În copilărie nu ţi-a fost frică de ea? intră şi Kolka în vorbă.

— Păi nu-i la noi decât de curând, cam de vreo două luni.

— Asta-i, desigur, camera tatălui tău – am zis eu, privind în jur.

Ne aflam într-un cabinet bine mobilat. Între ferestre se afla biroul la care trona Iurka. O lampă stil, cu un abajur de porţelan verde, răspândea pe masă o lumină molcomă, plăcută ochiului. Pe birou se afla un serviciu de scris masiv, lucrat cu măiestrie, care amintea de profesia stăpânului său – tatăl lui Iurka: două călimări în formă de proiectile pântecoase de artilerie stăteau pe o placă de marmură, împodobită cu tunuri de bronz. Două ţevi de tun înălţate vertical serveau drept sfeşnice. Chiar şi mânerul tamponului era înlocuit cu o piramidă de ghiulele mici de metal.

Lângă birou stăteau faţă în faţă două fotolii adânci; lângă unul din pereţi se afla o canapea de piele cu spătarul înalt, iar lângă altul se înălţa o construcţie uriaşă: un cămin stil. Aproape tot restul încăperii era ocupat de dulapuri şi de rafturi cu cărţi. Pe pereţi atârnau portretele multor militari. Pe câteva măsuţe puteai vedea machete de tunuri, închise în cutii de sticlă. În mijlocul cabinetului, o masă ovală, cu scaune jur împrejur, completa interiorul camerei.

— Da – confirmă Iurka presupunerea mea – aici locuieşte şi lucrează tata. Doar e constructor de armament. În glasul lui Iurka răzbătea mândria. Acolo, în cutiile de sticlă, sunt modele elaborate de el. Iar aceştia – şi arătă spre tablouri – sunt cunoscuţi şi prieteni de-ai lui, nişte eminenţi constructori de armament şi armurieri sovietici:

Grabin, Ivanov, Petrov, Tokariov, Degtiarev şi alţii.

— Grozav! am izbucnit eu, plin de entuziasm, şi am început să examinez cu interes modelele.

— Dar n-o să vină taică-tău, să ne scoată de guler afară din

cabinet? întrebă Kolka.

— Da' de unde! zise Iurka, râzând. Când tata pleacă în delegaţie, ca azi, îmi dă voie să-mi fac lecţiile aici. Iar odaia mea, uite-o colo, după peretele ăsta. Aţi trecut pe lângă ea.

— Va să zică mai ai şi o cameră a ta! am zis eu.

— Câte încăperi aveţi cu totul? întrebă Funtikov.

— Două. Iar la capătul coridorului e bucătăria. Acolo doarme Dusia.

— Foarte frumos! Băiatul în cameră, iar femeia de serviciu în bucătărie! observă Kolka în bătaie de joc.

— Dar tu cum ai vrea? întrebă Iurka, roşind. Să doarmă Dusia în camera mea? La urma urmelor, sunt bărbat…

— S-ar putea şi altfel: Dusia să stea în cameră, iar tu în bucătărie. După câte ştiu, n-ai inventat încă niciun fel de tun…

— Ei, ştii că…

— Încetaţi, măi băieţi! m-am amestecat din nou. Iura, şi tu te pregăteşti să te faci constructor de armament?

— Nu, eu o să fiu chimist. Şi Iurka îmi arătă mâinile cu vârfurile degetelor îngălbenite.

Într-adevăr. Mi-am adus aminte că, la şcoală, Iurka îşi petrecea tot timpul liber în laboratorul de chimie, unde-şi făcea de lucru cu tot felul de reactivi, ajutându-l pe laborant.

— Aici, în aripa asta, toate apartamentele sunt la fel cu al vostru? întrebă Kolka, revenind la subiectul părăsit.

— Cum la fel? întrebă Iurka, bănuitor.

— Adică cu aceeaşi împărţire, acelaşi număr de camere?

— Da, toate patru apartamente sunt la fel.

— Dar, fiindcă veni vorba, am uitat cu totul cine stă vizavi de voi?

— Acuma nu stă nimeni… Gata, ajunge cu flecăreala – zise Cisteakov, amintindu-şi deodată de scopul venirii noastre. Hai să ne-apucăm de treabă. Staţi jos!

M-am îndreptat spre un fotoliu, iar Funtikov s-a dus spre geamul deschis, s-a aplecat în afară, apoi s-a aşezat pe pervaz, aratând prin toată înfăţişarea lui că e gata să asculte.

Am înţeles rostul manevrelor lui: ocupase postul de observaţie. Înainte de a mă aşeza, am privit şi eu pe fereastră şi am văzut panorama stivelor de lemne, iar jos, intrarea în aripă. „Chiar aşa, mi-am spus în gând. Presupunerile mele s-au adeverit."

Ne-am îndeletnicit cu învăţătura vreo două ceasuri, aproape fără întrerupere. Nu ştiu ce gândea Kolka în sinea lui, eu însă m-am pasionat încetul cu încetul de matematică. Trebuie să recunoaştem meritul lui Iurka: explica cu pricepere şi te făcea să înţelegi. Abia când uşa se deschise brusc şi Dusia intră în cameră şi începu să aşeze masa, fără a rosti un cuvânt, am sărit de la locurile noastre şi ne-am luat

rămas bun. Iurka ne invită să mai rămânem şi să bem un ceai cu el, dar o privi cu atâta teamă pe Dusia, încât, bineînţeles, i-am mulţumit şi am refuzat.

Închizând uşa după noi, el nu uită să ne amintească pe un ton profesoral:

— Mâine s-aveţi grijă să nu mai întârziaţi, iar exerciţiile pe care vi le-am dat să fie rezolvate.

— Da – îşi aduse aminte Kolka. Spune-mi, de ce l-ai obişnuit pe neamţ să vină la tine?

— Care neamţ? întrebă Cisteakov, cu sinceră mirare.

— Franz. Băieţii spun că-şi face veacul la tine.

— O aud pentru prima oară.

— Va să zică au trăncănit ca să se afle în treabă – spuse Kolka cu indiferenţă. Rămâi cu bine!… Abia după ce-am rămas singuri, Funtikov rosti cu dispreţ: Cu cameră separată şi, pe deasupra, şi cu femeie de serviciu care să alerge pentru mine prin magazine, aş putea fi şi eu fruntaş la învăţătură.

Tocmai mă pregăteam să-i răspund lui Kolea ca el, deşi n-are femeie de serviciu, nu se prea omoară cu alergătura prin magazine, când uşa apartamentului cu plăcuţa „Vorobiov P. F.“, pe lângă care treceam în momentul acela, se deschise brusc şi un tânăr lat în umeri, de vreo douăzeci şi doi-douăzeci şi trei de ani, ţinând o carte în mână, ieşi repede, gata-gata să ne dea jos. În urma lui se ivi o bătrânică scundă, cu un aer blajin.

— Vii târziu, Vitea? întrebă ea.

— Nu, Matriona Ivanovna, mă înapoiez repede – răspunse tânărul, întorcându-se, şi, făcându-ne nu ştiu de ce cu ochiul, o porni în fugă pe scări în jos.

— Ai văzut? îmi şopti Kolka, agitat, strângându-mi degetele de mă dureau.

— Ce?

— Cartea… Cartea din mâna lui. Era o carte germană.

— Încă un neamţ!

— Ei, dacă nu un neamţ, apoi cel puţin un cunoscător al limbii germane.

— Tu crezi că biletul…

— Nu cred deocamdată nimic, dar situaţia se complică.

— De unde-o mai fi apărut şi ăsta?

— Habar n-am. S-ar fi zis că i-am identificat pe toţi locatarii din aripa casei şi deodată…

— Dar poate că el nu stă aici, ci a venit pur şi simplu în vizită…

— Ipoteza asta cade. Ai auzit doar că bătrâna l-a întrebat când vine „acasă”, iar el a răspuns: „Mă înapoiez repede.”

— Ai dreptate.

— Înseamnă că s-a mutat de curând, altfel am fi ştiut de el.

— Pare-se că da… Ştii ce zic eu? Mâine când ne-om duce prin apartamente cu sarcinile noastre obşteşti, să ne străduim să aflăm câte ceva, despre el.

— Foarte bine! încuviinţă Funtikov propunerea mea. Iar acum, judecă… Uite, am aflat numele tuturor locatarilor din aripa casei… Apropo, îi poţi înşira?

— Se-nţelege că da.

— Dă-i drumul.

— Încep cu parterul. Vorobiov P. F.: ăsta-i cu siguranţă bătrânul pensionar. Matriona Ivanovna, bătrânica pe care am văzut-o, e nevasta lui. Acum a mai apărut în apartamentul lor un oarecare Vitea. Vizavi stă contesa… cum îi zice… Leokadia Leopoldovna Ghelmont-Almazova. La etajul întâi: Iurka, Dusia, tatăl lui Iurka. Asta-i tot. Un apartament e gol.

— Cum îl cheamă pe tatăl lui Iurka?

— Nu ştiu.

— Vai de capul tău!… Feodor Nikolaevici îl cheamă.

— De unde ai aflat-o?

— Am dat dovadă de un minimum necesar de spirit de observaţie. Aproape pe fiecare tablou din cabinetul lui se află dedicaţia: „Scumpului" sau „Stimatului Feodor Nikolaevici din partea lui…" şi aşa mai departe.

— E limpede.

— Atunci spune-mi un lucru. Dacă analizezi cu atenţie toate aceste nume, nu-ţi vine oare în gând niciun fel de idee?

— Stai niţel… Mi-am încruntat fruntea cu mult zel, dar nu-mi venea în cap niciun gând înţelept. Nu – am fost nevoit să recunosc.

Kolka îşi desfăcu mâinile într-un gest de deznădejde:

— Dar aminteşte-ţi biletul.

— Îl ştiu pe dinafară.

— Dă-i drumul!

— „Fiţi atenţi, nu căscaţi, arătaţi I., ascultaţi L., evitaţi Z., şi…"

— Stop! Acum raţionează..

Deodată în capul meu se făcu lumină.

— Din toate numele pe care le cunoaştem – am spus eu repede – numai unul începe cu „L", al contesei. Nu cumva…

— Şi de ce nu? mă întrerupse Kolka. Adu-ţi aminte ce te învaţă Alexei Ivanovici la lecţii: „Analizaţi totdeauna poziţia de clasă şi socială". Iar ea? Ea face parte dintre „foşti"… Ia gândeşte-te la numele ei: Ghelmont cu semn tare şi, pe deasupra, şi Almazova. Pesemne că ştii şi tu că înainte toţi nobilii purtau de obicei câte două nume: Suvorov-Râmnikski[10], Golenişcev-Kutuzov[11], Rumeanţev-Zadunaiski[12]. Vezi! Acum uşa ei… Am numărat trei broaşte. Precis că are ascuns aur

sub duşumea şi, poate, încă şi altceva. Şi ce câine ţine! Într-un cuvânt, e un personaj foarte suspect.

— Dar dacă „L“ e contesa, atunci cine sunt „I” şi Z“?

— Ajungem noi şi la ei, dă-mi numai puţin răgaz… Mie mi se pare ciudată încă o împrejurare.

— Care?

— N-au apărut oare cam prea mulţi locatari noi în ultima vreme într-o aripă, atât de mică? Uite, Dusia, Vitea…

— Ce vrei să spui cu asta?

—Deocamdată nimic – ocoli Funtikov răspunsul.

Capitolul V

CUNOŞTINŢE NOI

A doua zi dimineaţa, în drum spre şcoală, Funtikov îmi spuse:

— Înţelegi, trebuie să ne descotorosim într-un fel oarecare de băieţi.

— De ce? am întrebat eu, nedumerit.

— Ca să nu se ţină după noi prin apartamente şi să ne stânjenească la lucru.

— Dar cum ai să faci tu treaba asta? Cu munca timuristă a fost însărcinată toată grupa, nu numai noi doi.

— N-au decât să ne lase nouă aripa, iar ei pot să-şi ia chiar şi strada întreagă.

Însă Suslov nici nu vru să audă.

— *Caballeros* – îi răspunse el – voi sunteţi în stare să propuneţi să luăm sub ocrotire întregul oraş. Nu-i un lucru realizabil. Cu puterile grupei, adică cu opt oameni, vom acorda sprijin locatarilor din cel mult două apartamente.

— Să nu ne facem socoteli dintr-astea! încercă să obiecteze prietenul meu. Dacă-i vorba de ajutat, apoi să ajutăm.

— O, *milord*, nobil vă e avântul. Dacă vi s-a dezvoltat atât de rapid gustul pentru activitatea obştească, atunci, la viitoarea adunare a clasei, pot interveni să li se dea luminăţiilor-voastre sarcini suplimentare.

— Şi învăţătura? îşi reveni iute Funtikov.

— Tocmai asta e. Eu ce tot îndrug aici? La drept vorbind, vă daţi oare seama, stimate *sir*, care e volumul viitoarelor dumneavoastră îndatoriri şi ce aport trebuie să aduceţi în mişcarea timuristă?

— Hm!… făcu vag Kolka.

— Aşa mi-am închipuit şi eu – zâmbi Andrei. Atunci de ce ciripiţi, pardon, prezentaţi nişte memorandumuri inacceptabile? Nu, de două ori nu. Două apartamente şi niciunul în plus. Aveţi acolo la voi nişte pensionari bătrâni şi o bătrână singură. Minunat! Azi ne vom duce să le înmânăm scrisorile de acreditare.

— Bine – consimţi Kolka. Când vrei tu ceva, ştii să dai cu gura, diplomat nenorocit ce eşti! Dar nu cumva o să năvălim, aşa, toţi opt deodată? Or să se sperie de noi şi n-or să ne dea drumul în casă.

— Aici se prea poate să ai dreptate – răspunse Suslov, după câteva clipe de chibzuire. Nu se face să ne băgăm toţi odată. Vom merge numai patru: voi doi, eu şi-l vom lua şi pe *signor* Dodonov. O să ne prindă bine dacă ne pică vreo trebşoară mai grea.

— Just – am încuviinţat eu. (Tolea Dodonov trecea drept cel mai voinic din clasă.)

— Şi-acum, ultima chestiune… Suslov se fâstâci puţin: Sincer vorbind, şi eu… ca să zic aşa… de fapt, n-ar fi rău ca în prealabil s-o consultăm pe instructoarea superioară de pionieri, cu privire la drepturile şi obligaţiile noastre. Asta, ca nu cumva, prin vreun pas

nediplomatic, să stricăm relaţiile prieteneşti cu protejaţii noştri. Sper că mă-nţelegeţi. De aceea ia întindeţi-o, încă o dată pardon, am vrut să zic… faceţi-i o vizită de curtoazie Irinei Lvovna şi aflaţi ce şi cum.

În recreaţia mare, Funtikov şi cu mine ne-am îndreptat spre camera pionierilor..

Irina Lvovna activa de un an ca instructoare superioară în şcoala noastră, cu toate acestea reuşise să se împrietenească cu băieţii. Spre deosebire de predecesoarele ei, ea nu stătea în cancelarie şi, după expresia lui Iurka Cisteakov, „nu se rupea de mase". Prichindeii nu mai puteau de dragul ei şi se adunau din toate părţile, ţipând asurzitor, de îndată ce dânsa îşi făcea apariţia pe coridor. Fireşte că cei mai mari îşi exprimau simţămintele într-un mod mai reţinut, dar faptul că mulţi dintre ei, învingând străvechea neîncredere a băieţilor faţă de sexul feminin, îi împărtăşeau secretele lor este elocvent. Pe scurt, era considerată un bun prieten şi om de încredere „sută la sută", cum se exprimau băieţii.

De aceea am dat buzna în camera pionierilor, fără a mai ciocăni la uşă. Irina Lvovna era singură; stătea la masă şi ţinea în mână un obiect lunguieţ şi strălucitor pe care-l examina cu atenţie. Ne-am dat seama imediat că am picat prost. Irina Lvovna se uită la noi cu o privire absentă, apoi se îmbujoră dintr-o dată, vârî în grabă ciudatul obiect în sertarul mesei şi-l închise repede.

În timp ce ne vorbea despre sarcinile şi importanţa mişcării timuriste, instructoarea superioară ne evita privirile, se uita undeva în jos şi rostea cuvintele fără însufleţire. Făcea impresia că nu-şi poate stăpâni în niciun chip tulburarea. O singură dată se însufleţi: în clipa când am pomenit de bătrânii Vorobiov, şi chiar ne spuse:

— Bravo, băieţi! Apucaţi-vă cât mai iute de treabă. O să-mi fac timp şi-o să trec şi eu pe la voi, să văd ce ispravă faceţi pe-acolo.

Ne pregăteam să plecăm când se auzi larmă de glasuri, uşa se dădu de perete şi în cameră năvăliră câţiva prichindei, târând după ei, pe duşumea, un sac îndesat.

— Irina Lvovna! Irina Lvovna! ţipară puştii cu glas piţigăiat, întrerupându-se unul pe altul. Clasa noastră, a treia A, a mai strâns nişte mu… mu… muculatură…

— Mai încet, vrăbiilor! încercă să-i domolească instructoarea. În primul rând, se spune ma-cu-la-tu-ră, iar în al doilea rând, de ce-aţi adus-o încoace? Haideţi cu mine să vă arăt unde să depozitaţi hârtia.

Şi, ajutându-le băieţilor să târască sacul, Irina Lvovna ieşi cu ei din cameră.

Funtikov se sculă de pe scaun şi trase cu urechea. Arăta în clipa aceea ca o pasăre de pradă gata de atac. Tiptil ca o pisică, ocoli masa şi trase iute sertarul. Eu clătinam dezaprobator din cap, însă, văzând cum faţa lui Kolka se luminează într-un zâmbet, nu mi-am mai putut

stăpâni curiozitatea şi m-am uitat şi eu în sertar. Pe fundul lui se afla un creion automat, cromat, de o mărime neobişnuită, semănând cu o rachetă şi strălucind de-ţi lua ochii; pe muchii avea nişte găurele şi butonaşe de diferite culori.

— Straşnică piesă! murmură entuziasmat Kolka şi întinse mâna spre creion.

— Lasă, nu pune mâna pe el! l-am oprit eu. O să bage de seamă şi n-o să ne simţim prea la largul nostru.

Mâna lui Kolka rămase suspendată în aer, apoi coborî încet. Închise sertarul, cu vădit regret, şi spuse:

— Nu înţeleg de ce s-o fi fâstâcit…

La sfârşitul orelor, petrecuţi de exclamaţiile de încurajare şi de strigătele de salut ale întregii clase, am pornit la drum. În frunte mergeau Andrei, Nikolai şi cu mine. Dodonov, un băiat blajin, mototol şi greoi, poreclit, din cauza nesăţioasei sale pofte de mâncare, Gargantua[13] sau, pe scurt, Garea, venea în urma noastră, abia târându-şi picioarele.

— Măi băieţi, de ce mă căraţi după voi? se văicărea el. Mămica face azi blinele… Ne-a adus smântână de la ţară… Eh, şi tare-mi mai plac blinelele fierbinţi cu smântână!

Şi lui Tolka îi lăsă gura apă.

Am simţit cum îmi chiorăie maţele şi am băgat de seamă că şi Suslov şi Funtikov s-au înfiorat.

— Merge şi cu unt topit – continuă Tolka – sau cu dulceaţă…

Fălcile mi se contractară şi am scrâşnit fără să vreau din dinţi.

Kolka nu se mai putu stăpâni şi se răsti la el:

— Ia mai ţine-ţi gura, mâncăule! N-auzi că lui Jenka au început să-i clămpăne dinţii în gură.

— Dar ce, o să halesc blinele reci? oftă jalnic Dodonov, în glasul său se simţea atâta disperare, încât toţi trei am izbucnit în hohote de râs.

— Ascultă, Garea – continuă Funtikov, înecându-se de râs – ţi-ar prinde bine dacă ai face acum vreo treabă grea. Ai înfuleca precis o strachină întreagă de blinele.

— Las’ că şi-aşa înfulec eu două străchini – făgădui Tolka, provocându-ne o nouă explozie de râs.

— Să spargi niscai lemne – am zis eu – şi-atunci le-nghiţi uşor…

— Mai ales cu smântână… — se învoi Tolka.

— Atenţiune, *signori*! Ne apropiem de ţintă – spuse Andrei.

Când am sunat, ne-a deschis bătrânica pe care eu şi Kolka o mai văzusem odată. Suslov păşi înainte, îşi lipi călcâiele şi se înclină.

— Bună ziua – începu el. Suntem de la şcoala nr. 7. În clasa noastră a fost înfiinţată o brigadă timuristă. Le vom da o mână de ajutor tuturor celor care au nevoie. Cum să zic… oamenilor în vârstă, acelora

care trăiesc singuri, pensionarilor. De aceea am venit şi la dumneavoastră, să ne oferim serviciile.

Bătrâna zâmbi blajin.

— Intraţi, intraţi, nu vă sfiiţi – spuse ea.

Matriona Ivanovna se dovedi a fi o femeie veselă şi prietenoasă. După ce ne pofti să ne aşezăm în jurul mesei, începu să trebăluiască, aduaându-ne în acelaşi timp laude. Curând, ceainicul electric pus în priză începu să sfârâie. Pe masă îşi făcură apariţia ceşti, farfurioare, pâine, biscuiţi, un borcănaş cu miere.

Tolka se însufleţea văzând cu ochii şi am observat că-şi freca nerăbdător mâinile sub masă. Andrei privea tăcut în jur. Discuţia o ducea Funtikov.

— Frumoasă locuinţă aveţi, Matriona Ivanovna! spuse el. Confortabilă… Locuiţi aici numai cu soţul dumneavoastră?

— Da, de când şi-au luat zborul copiii, care încotro — răspunse Matriona Ivanovna, turnându-ne ceai. Împreună cu Piotr Fomici, ne petrecem bătrâneţele în doi. El a ieşit la pensie în anul patruzeci, dar la începutul războiului s-a întors din nou la strung şi, uite, abia acum s-a hotărât să se odihnească.

— Şi nu vă e urât singuri?

— De ce să ne fie urât? Copilaşii, slavă Domnului, nu ne uită: ne scriu, ne ajută, vin în vizită. Parcă multe ne mai trebuie nouă.?… De cea de a doua încăpere nici nu ne folosim, o închiriem la oameni cumsecade. Şi asta nu pentru bani, ci aşa, ca să-i ajutăm omului şi să ne fie şi nouă mai vesel.

Băgând de seamă că Tolka îşi umple pentru a treia oară farfurioara cu miere, am împins, ca din întâmplare, borcănaşul mai departe de dânsul. El m-a privit supărat şi şi-a înfipt laba în coşuleţul cu biscuiţi, golindu-l aproape jumătate.

— Stă şi acuma cineva la dumneavoastră? întrebă Kolka pe un ton nevinovat.

— Cum să nu! răspunse Matriona Ivanovna. Locuieşte un tânăr. Unul Vitea… adică Viktor Timofeevici Zarev.

Am tresărit fără să vreau auzind numele de familie. Zarev! Litera „Z“ nu-mi ieşea din cap. Nu cumva am mai descoperit o verigă din biletul nostru? Profitând de zăpăceala mea de o clipă, Tolka se aplecă binişor peste masă şi trase borcănaşul cu miere lângă el. Umplându-şi pentru a patra oară farfurioara, el aşează borcănaşul astfel, ca să nu-l mai pot ajunge.

— Asta n-am ştiut-o! se miră cu naturaleţe Funtikov. Şi stă de mult la dumneavoastră?

— Nu, numai de vreo două luni. Tocmai că i-au dat drumul din armată din cauza unei răni. Ce flăcău cumsecade e! Independent, muncitor, lucrează la uzina chimică şi nu bea, nu fumează… Serile şi

le petrece acasă, învăţând: zice că se pregăteşte să intre la institut. Tot bolboroseşte ceva cu glas tare, într-o limbă străină… Dar vad ca va ospătez numai cu vorbe – îşi aminti ea deodată. Poate mai doreşte cineva ceai?

— Vă mulţumim foarte mult, prea de ajuns – am sărit eu repede din loc, văzând că Tolka apucase cu hotărâre ceaşca.

În urma mea s-au sculat Nikolai şi Andriuşka. Dodonov continua să şadă, uitându-se cu lăcomie la mierea care mai rămăsese pe fundul borcănaşului.

Fără a ne fi înţeles între noi, am trecut la măsuri energice. M-am oprit lângă Tolka, i-am zâmbit cu amabilitate bătrânei şi, în acelaşi timp, pe sub masă, l-am lovit din răsputeri cu piciorul pe Dodonov. De cealaltă parte, Andrei l-a ciupit, iar Kolka i-a dat un bobârnac zdravăn în ceafă. Totalitatea măsurilor luate de noi a avut efect: Dodonov s-a dezlipit, în sfârşit, de masă. Matriona Ivanovna strângea farfurioarele, fără să observe nimic.

— Suntem gata! spuse cu vioiciune Kolka. Matriona Ivanovna, acum daţi-ne de lucru.

— Priviţi – am zis eu, făcând semn din ochi băieţilor şi arătând spre Tolea, care urmărea cu tristeţe borcănaşul ce dispărea în bufet. Garea abia aşteptă să dea atacul!

Funtikov şi Suslov pufniră în râs..

— Nu ştiu – începu bătrâna, după o clipă de gândire – ce să vă rog… Dar cum, voi vreţi să ne ajutaţi numai nouă, mie şi lui Piotr Fomici?

— Dumneavoastră şi vecinei dumneavoastră am răspuns eu. Vecinei de vizavi. E o femeie care n-are pe nimeni.

Zâmbetul blajin dispăru de pe faţa Matrionei Ivanovna.

— Ah, aşa! exclamă ea, strângându-şi buzele. Bine…

— Dar ce s-a-ntâmplat? întrebă Funtikov.

— Nimic… Foarte bine… Dar ce să vă rog eu? repetă ea.

— La dumneavoastră s-au adunat cu siguranţă o mulţime de treburi – spuse Kolka. Dar nu vă ajută nimeni. Chiriaşul n-are când… Deşi… o-o, dar am uitat, pare-mi-se că Franz vine pe la dumneavoastră?

— Asta de unde-ai mai scos-o? răspunse Matriona Ivanovna cu o întrebare. Nici pomeneală… Aşa că, ce mai, o să vă rog să-mi spargeţi lemne…

— Cu plăcere! se învoi Kolka, bucuros. Garea, ia toporul!

— Mai puteţi duce şi găleata cu gunoi… Apoi, tocmai acum mi s-a stricat fierul electric de călcat.

— Jenka, du găleata! comandă Funtikov. Andrei, fierul de călcat e de competenţa ta!

— Dar duşumele ştiţi să frecaţi? întrebă bătrânica şi se vedea că era tare amuzată.

— Duşumelele? întrebă zăpăcit Kolka şi privi în jur, dar văzu că toţi, în afară de el, aveau câte o sarcină.

— Jenka ştie – declară el. Hai, Bâstrov, ia o cârpă, apă…

— De unde-ai mai scos-o şi pe asta?… am bâiguit eu.

—Lasă vorba şi hai mai repejor! Iar gunoiul o să-l duc eu.

— Foarte bine! încuviinţă bătrâna. Iar apoi o să tragi o fugă după gaz. Îţi pregătesc imediat bidonul. Iei vreo zece litri, mi-ajunge atât… Nu mai rămân de făcut decât vreo niscaiva lucruri mărunte: să baţi bine preşurile, să scuturi două covoare… Vasele o să le spăl deocamdată singură, tu o să-mi freci numai cratiţele cu nisip…

… Se întunecase când noi, abia târându-ne picioarele, am părăsit locuinţa Vorobiovilor, care îşi manifestau în fel şi chip recunoştinţa şi ne rugau să venim, mai des.

— Aflaţi, *signori* – spuse Andriuşka, ştergându-şi fruntea şi gâtul cu batista – că data viitoare va trebui să venim încoace nu cu grupa, ci cu clasa întreagă.

— N-ai încotro – răspunse Funtikov. Ai intrat în horă, trebuie să joci. Acum mai mergem la încă o bătrânică…

— Încă o bătrânică!? exclamă Suslov, cu o spaimă comică.

— Fraţilor, pentru ce? imploră Tolka.

— Ascultă, Kolka, poate c-ar fi mai bine să amânăm pe mâine? am susţinut şi eu părerea celorlalţi.

Dar Funtikov era de neînduplecat. Demonstra cu ardoare că n-am venit încoace de plăcere, ci ca să ducem la îndeplinire o sarcină obştească de răspundere, de aceea n-avem dreptul să amânăm aşa, pur şi simplu, vizita hotărâtă, că, plecând, vom da dovadă de lipsă de disciplină, de lipsă de voinţă, de laşitate şi de nu mai ştiu ce…

— Tovarăşi! strigă solemn Andrei. Sunteţi martorii unui eveniment istoric. În faţa voastră are loc o scenă demnă de privirile zeilor: Funtikov în rolul propagandistului ordinii şi disciplinei!

Era într-adevăr un lucru atât de neobişnuit, încât chiar şi Kolka îşi dădu seama de falsitatea cuvintelor sale şi tăcu.

— Gentlemani! continuă Suslov cu tonul său obişnuit. Am onoarea să vă propun un compromis: să-l lăsăm pe mister Funtikov, dacă îl mistuie focul dorinţei, să se ducă singur. Îi încredinţăm împuternicirile noastre, iar noi, oameni păcătoşi, să ne îndreptăm spre casele noastre.

— Minunat! acceptă numaidecât Tolka şi adăugă visător: Eh, ce o să mă mai înfig eu acuşi în blinele!

Am văzut, după privirile lui Kolea, că o asemenea întorsătură a lucrurilor îi convine de minune, totuşi l-am auzit spunând:

— Ce să-i faci, din moment ce-aţi dat îndărăt, ştergeţi-o! O s-o scoatem la capăt şi fără voi. Jenka, vii cu mine?… Bine. Auf Wiedersehen[14].

— Succes la spartul lemnelor! ne ură Tolka şi ne salută cu mâna.

— Aveţi grijă şi nu vă apucaţi de repararea aparatelor electrice – adăugă şi Andriuşka – c-o lăsaţi pe bătrână fără lumină.

… N-am apucat să apăs bine pe butonul soneriei, că de după uşă se auzi urletul cunoscut. Câinele pesemne că stătea de mult în antreu, trăgând cu urechea la discuţia noastră de pe palier.

— Da – şopti Kolka – pe unul ca ăsta nu-l poţi lua prin surprindere.

În interiorul apartamentului scârţâi ceva. Se auziră paşi. Lănţişorul zornăi, zăvoarele ţăcăniră unul după altul, o cheie se răsuci în broască şi în faţa noastră se ivi contesa. Mâna ei stângă era sprijinită de grumazul uriaşului dog, al cărui cap masiv se afla cam la nivelul pieptului meu. De aproape, câinele arăta şi mai fioros. Picioarele musculoase, pieptul bine dezvoltat, gâtul lung, părul negru şi scurt, urechile ascuţite şi ciulite, botul căscat, cu nişte colţi cât toate zilele – totul dovedea o forţă uriaşă şi o fire feroce.

Ca vrăjiţi, nu ne puteam lua privirea de la această dihanie.

— Ce doriţi, băieţi? rupse tăcerea vocea joasă, din piept, a contesei Ghelmont-Almazova.

Revenindu-mi cu greu din încremenirea care mă cuprinsese, am privit-o pe contesă. Alături de câine, părea mică, aproape o fetiţă. Trupul ei zvelt întărea şi mai mult această impresie. Numai părul ondulat şi aranjat cu grijă, dar cu desăvârşire cărunt, precum şi zbârciturile adânci din colţul gurii, din jurul ochilor şi de o parte şi de alta a nasului subţire şi coroiat trădau adevărata ei vârstă. Ne privea calm prin lentilele pince-nez-ului de modă veche, cu ramă de aur.

— Bună seara, Leokadia Leopoldovna! Suntem de la şcoala nr. 7— … începu Kolka prezentarea.

După ce-l ascultă cu atenţie pe prietenul meu, bătrâna dădu grav din cap şi spuse:

— V-aţi gândit la un lucru bun. Poftiţi, tinerilor, intraţi!

Dar abia am făcut o mişcare, că mârâitul duşmănos al câinelui ne ţintui pe loc.

— Tout beau[15], Adolf! se adresă contesa câinelui. Sunt prieteni. Condu-i pe oaspeţi în cameră.

Câinele se supuse imediat. Mârâitul încetă. Dulăul se întoarse, ne privi lurtg, invitându-ne parcă să-l urmăm, şi o luă înainte. Am păşit cu teamă, ţinându-ne la o distanţă respectabilă de câine şi auzind cum în spatele nostru contesa îşi făcea de lucru cu nenumăratele ei zăvoare.

Câinele se apropie de uşa a doua, o zgârie cu laba şi o deschise cu uşurinţă. Am intrat în cameră şi, de uimire, ne-am oprit. Un asemenea interior încă nu ne fusese dat să vedem. Am comparat în gând ceea ce ni se arăta ochilor cu apartamentele unui palat, despre care aveam, de altfel, o imagine numai din auzite. Mobilă stil sculptată, un covor moale întins pe toată podeaua, vaze şi statuete umpleau camera. Pe

pereţi se afla o galerie întreagă de tablouri. Peisaje şi portrete: în rame, nenumărate fotografii. Cele mai multe fotografii o înfăţişau pe contesa în tinereţe. Am recunoscut-o uşor după nasul ei acvilin. Ea ne privea din toate, părţile, îmbrăcată în diferite toalete, fotografiată când în picioare, când numai până la mijloc.

— Da-a… — am făcut eu, privind încă o dată în jur. Va să zică uite cum au trăit afurisiţii de aristocraţi.

Apariţia contestei puse capăt cercetărilor noastre. Oferindu-ne loc, începu să ne întrebe unde locuim, cine sunt părinţii noştri, dacă învăţăm bine, cui i-am mai oferit serviciile, de ce am venit tocmai la dânsa, cine ne-a sfătuit

s-o facem şi aşa mai departe.

Interogatoriul ei devenise tot mai neplăcut şi amândoi ne suceam neliniştiţi pe scaune. Mi se păru că Ghelmont- Almazova începe să ne privească bănuitor, ba chiar şi Adolf, care până atunci stătuse culcat la picioarele stăpânei sale, ciuli din nou urechile.

Deodată ne-a salvat soneria. Câinele dispăru cel dintâi pe uşă. După el se sculă şi contesa şi, spunându-ne: „Aşteptaţi-mă, tinerilor, mă întorc îndată”, ieşi din cameră.

Funtikov se sculă imediat, se apropie în vârful picioarelor de uşă şi îşi lipi urechea de ea. Am venit lângă el, şi am început să ascult şi eu… Iată zornăitul cunoscut al lănţişorului, ţăcănitul zăvoarelor, scârţâitul cheii. Dar lipsea un zgomot. Care anume?… Deodată un gând îmi fulgeră prin minte:

— Kolka – am murmurat, aplecându-mă spre prietenul meu – câinele tace. Înseamnă că a venit cineva de-ai casei.

Fără să spună nimic, Funtikov dădu din cap şi duse degetul la buze. În antreu se auzea vorbă. Am desluşit limpede vocea Ghelmont-Almazovei, dar nu ştiu de ce nu puteam pricepe nimic. Contesei îi răspundea o voce bărbătească. Nici de astă dată n-am reuşit să prind măcar sensul celor ce se discutau. Totuşi am recunoscut un pic glasul interlocutorului contesei. Dar cine să fie el şi de ce nu înţeleg nimic? Doar amândoi se află foarte aproape de mine!

— Trăncănesc pe nemţeşte – îmi şopti Kolka. Ţi-am spus eu că un bun detectiv n-o poate scoate la capăt fără cunoaşterea limbilor străine… Acum, poftim! Asculţi şi nu pricepi o boabă!

De indignare, mi s-a oprit răsuflarea. N-am auzit niciodată ceva asemănător din gura lui.

— Da’ tu de ce… — am început eu.

— Taci! îmi şopti Funtikov şi se dădu înapoi, trăgându-mă şi pe mine după el.

În coridor se auziră paşii uşori, aproape imperceptibili, ai contesei

şi nişte paşi grei, bărbăteşti, care făceau să se cutremure parchetul. Am încremenit în aşteptare, dar degeaba. Contesa şi musafirul ei se opriră în dreptul primei camere. O uşă scârţâi încet şi apoi totul se linişti. Glasurile nu se mai auzeau.

— Bun! spuse Kolka. Îţi dai seama cine a venit?

— Vocea mi se pare cunoscută.

—„Cunoscu-u-tă“! mă maimuţări Funtikov. Nu s-ar putea zice că eşti prea isteţ. Oare n-ai priceput că ăsta-i Franz?

Îmi imaginam limpede silueta înaltă, deşirată a neamţului, părul său roşcovan, nasul mare şi coroiat, faţa lui uscăţivă; mi-am amintit felul său de a vorbi. Fireşte că e el. Cum de n-am ghicit imediat?

— Ai dreptate – am rostit. Va să zică uite la cine venea dumnealui!

— În privinţa asta n-am avut nicio umbră de îndoială. Înţelegi ce întorsătură iau lucrurile? Acum trebuie… Dar ia stai!

Kolka se opri la mijlocul frazei şi se aplecă înainte, aţintindu-şi privirea asupra unui punct de deasupra capului meu. M-am întors nedumerit, dar n-am remarcat nimic demn de atenţie.

— Ce-i? l-am întrebat.

Fără să spună nimic, prietenul meu mă dădu la o parte, îşi încruntă sprâncenele şi, cu ochii aţintiţi asupra unui anumit punct, se apropie de perete. Întreaga lui făptură exprima curiozitate şi atenţie încordată. Urmărind privirea lui Kolka, am descoperit, în sfârşit, obiectul atenţiei lui. Era fotografia unui bărbat în vârstă: înalt, cu fruntea largă încadrată de un păr alb ca neaua, cu ochii pe jumătate închişi, cu un pince-nez, legat cu şnur, pe nasul mare, coroiat, cu bărbia uşor ieşită afară. Toate acestea nu-mi spuneau nimic. Dar când Funtikov îşi dezlipi în cele din urmă privirea de la portret şi se uită la mine, în ochii lui strălucea un triumf atât de grozav, că era cât pe ce să sar în sus de nerăbdare.

— Ei?? a fost tot ce-am putut îngăima.

Însă Kolka nu se grăbea de fel. Zâmbi mulţumit de sine, mă bătu protector pe umăr, mai admiră câteva clipe mutra mea nedumerită şi abia după aceea binevoi să purceadă la lămuriri.

— Uite unde-i avem acum – rosti el, scuturându-şi ameninţător pumnul. Nu ne mai scapă ei din mână.

— Da’ n-o mai lungi atâta! am urlat aproape.

— Mai încet! Nu te răţoi aşa! Ai putea să-ţi dai şi singur seama ce şi cum. Ţi-am mai spus eu că din punct de vedere teoretic eşti pregătit excelent, în schimb practica e punctul tău slab. Uite, pe Conan Doyle, bunăoară, l-ai tocit pe de rost, dar foloase din asta, ioc. Priveşte… Funtikov trase cu urechea, se convinse, că peste tot e linişte, apoi se urcă pe un scaun, întinse mâna până la portretul cu pricina, acoperi cu palma partea superioară a feţei bărbatului din fotografie şi cită solemn: „Se sui pe un scaun şi, ridicând lumânarea cu mâna stângă, îşi

îndoi braţul drept, acoperind pălăria mare şi pletele lungi şi cârlionţate ale portretului”.

— „Doamne Dumnezeule!“ am continuat eu maşinal citatul. „De pe pânză mă privi dintr-o dată chipul lui Stapleton.”

— „Ei, da! Acum vezi!“ nu se lăsă Kolka. „Mi-am deprins ochii să cerceteze chipul oamenilor, şi nu podoabele lor. Să poţi vedea ce se ascunde sub o deghizare, este prima condiţie pentru un criminolog.”

Ar fi trebuit să spun mai departe: „Dar e ceva nemaipomenit. Parcă ar fi portretul lui“. Însă m-am oprit la timp.

— Ce mă tot baţi la cap? m-am răstit la Kolka. Ce amestec are aici „Câinele din Baskerville”?

— Uită-te şi tu mai bine, mă, gură-cască! renunţă, în sfârşit, Funtikov să mai citeze. De cine îţi aminteşte faţa asta?

Am privit cu atenţie portretul, scormonind înfrigurat în minte. Într-adevăr, trăsăturile acestui chip îmi aminteau de cineva.

— Ascultă! am strigat. Parcă seamănă cu contesa. Pe legea mea că seamănă!

— În sfârşit, a dat Domnul! Dar asta nu-i totul. Mai uită-te!

Am ridicat din umeri.

— Uită-te la nas! insistă Kolka. Unde ai mai văzut un nas ca ăsta coroiat?

— Parcă la puţini oameni se poate vedea?! Ei… să zicem chiar la Franz.

— Nu să zicem, e chiar nasul lui Franz.

— Să admitem. Dar ce reiese din asta?

— Vorbeşti serios sau faci pe nebunul? se înfurie Kolka. Se poate oare ca nici acum să nu te fi lămurit? După portretul de familie din castelul Baskerville, Holmes a stabilit legătura de rudenie a criminalului Stapleton cu această familie. Noi…

— Aha, va să zică iată încotro baţi! am ghicit eu. După părerea ta, contesa şi Franz se înrudesc cu tipul ăsta – şi am arătat cu capul spre tablou.

— Nu numai asta. Lucrul cel mai important e că contesa şi Franz sunt legaţi între ei prin legături de rudenie. Deocamdată nu vom încerca să ghicim ce grad de rudenie. Se prea poate ca acest tip, cum te-ai exprimat tu, să fie tatăl lui Franz şi, să zicem, fratele contesei. Atunci e limpede de ce seamănă şi cu unul, şi cu celălalt. Fireşte că mai pot exista şi alte variante, însă, repet, lucrul cel mai important e că sunt rude, şi portretul o dovedeşte în mod incontestabil. Acum înţelegi ce reiese din toate acestea?

— Ce?

— Dacă Franz, un neamţ, un hitlerist, un prizonier de război, e rudă cu contesa şi ea are cu el nişte legături tainice, îi predă sau primeşte de la el bilete cifrate, asta înseamnă că ea nu e decât o

spioană germană camuflată.

— Straşnic! am exclamat eu, entuziasmat. La concluzia asta ai ajuns tu singur. O recunosc.

— Exact! zâmbi Kolka şi mă bătu din nou pe umăr. Cu mine, frate, nu te pierzi.

— Ajunge – am spus şi i-am dat mâna jos – o să te umfli în pene când vom duce lucrurile la bun sfârşit… Dar ce-ar fi s-o întrebăm pe contesă al cui e portretul şi să urmărim ce mutră o să facă?

— Ai înnebunit! se sperie Funtikov. Asta în niciun caz! Dacă ea îşi dă seama că am ghicit, atunci totul e pierdut. Portretul o să dispară şi noi n-o să mai putem dovedi nimic.

— Dar dacă…

— Taci! mă întrerupse Kolka. Mi se pare că el pleacă.

În focul discuţiei am scăpat momentul în care Franz şi contesa au ieşit pe coridor, şi doar zgomotul produs de închiderea uşii confirmă presupunerea prietenului meu.

Emoţiile şi agitaţia acestei zile pline de încordare ne-au obosit. Drept care, atunci când Ghelmont-Almazova se întoarse în odaie şi ne spuse că astăzi nu ne poate da nimic de lucru, ne-am sculat bucuroşi şi ne-am luat rămas bun, făgăduindu-i că vom mai trece pe la ea în cel mai scurt timp.

Copleşiţi de gânduri, am coborât încet scara, tăcuţi, şi am ieşit în curte. Afară se întunecase de-a binelea. Preocupat, mi-am aruncat o privire spre faţada casei şi… am încremenit.

— Kolka, priveşte! am şoptit eu, arătând cu mâna la primul etaj.

Funtikov fluieră încetişor şi se opri ca împietrit. Una din ferestrele apartamentului neocupat era luminată.

Capitolul VI

LUMINA DIN APARTAMENTUL NELOCUIT

Ne-am hotărât ca toată duminica să supraveghem aripa clădirii. Sâmbătă seara, pe când ne întorceam de la meditaţie, Kolka îmi spuse:

— Înţelegi, trebuie să ne instalăm dis-de-dimineaţă la postul nostru de observaţie extern şi să nu ne mişcăm de-acolo nici măcar cu un pas, să stăm acolo până vom obţine victoria.

— Uşor de zis „până vom obţine victoria" – şi am clătinat din cap cu îndoială. Încearcă numai să stai toată ziua între lemne şi să vezi atunci cum ţi-or amorţi picioarele!…

— Ai şi început să te văicăreşti! mă apostrofă Funtikov. Păcat că acum nu e vacanţă, că am organiza un serviciu permanent de douăzeci şi patru de ore.

— Că te-ar şi lăsa maică-ta să-ţi petreci noaptea pe-afară.

— Păi de ce pe mine? Tu ai sta de pază – declară fără drept de apel Kolka.

— Ia te uită la el! m-am indignat eu. Şi tu ce-ai face?

— Aş prelucra datele observaţiilor tale, ţi-aş da directive, ţi-aş aduce de mâncare, te-aş schimba uneori pentru scurt timp. Nu te îngrijora, ar fi de ajuns de lucru pentru amândoi.

— Ştiu că eşti mare meşter să comanzi. Dar crezi că mie mi-ar da voie mama să-mi petrec noaptea între lemne?

—Păi nu te-a invitat mătuşa ta, de la ţară să-ţi petreci vacanţa la ea? răspunse Kolka cu o întrebare.

— Ba da.

— Atunci o să-i spui maică-ti că ai plecat la mătuşa. Ascultă – se însufleţi Funtikov – ştii că asta-i o idee bună! Hai să facem aşa.

— Ai uitat că acum nu e vacanţă – i-am amintit lui Kolka.

— Ei, drăcie! îşi luă el seama, la drept vorbind, am uitat. Păcat, nu-i nimic de făcut… Dar poate c-ar fi bine să născocim o telegramă venită de la mătuşa ta, cum că e bolnavă pe moarte şi vrea să-şi ia rămas bun de la tine. Atunci…

— Ai luat-o razna! l-am întrerupt supărat. Ia te uită ce-i dă prin cap dumnealui: să-mi înmormânteze rudele!

— Poate că ai dreptate, nu merge – se învoi Kolka. Va trebui să ne mărginim la ziua de mâine şi să stoarcem din ea tot ce se poate.

— Bine! am zis eu cu glas paşnic. Dar hai să împărţim timpul. Ce rost are să stăm acolo amândoi toată ziua?

— Fie. Când doreşti să faci de strajă? îmi oferi Funtikov cu mărinimie dreptul de a alege.

— Mi-e totuna. Să zicem de dimineaţă până la prânz.

— Ne-am înţeles.

… Primele raze de soare abia atinseseră acoperişul casei noastre când am intrat în post. Zgribulit de răcoarea dimineţii, tropăiam în adăpostul nostru, fără a-mi lua ochii de la aripa imobilului. Locatarii probabil că mai dormeau încă un somn adânc. În orice caz, toate ferestrele erau închise şi perdelele lăsate. Timpul trecea ucigător de încet. Ocărându-mă de mai multe ori că am ieşit atât de devreme din casă, priveam cu invidie fereastra lui Iurka şi mă gândeam la el: „Îi trage nepăsător la aghioase într-un aşternut cald, iar eu aici ţopăi din cauza frigului. Şi mai zice că e pionier! Locuieşte într-un adevărat cuib de spioni şi nici nu se sinchiseşte. Dar lasă, lasă! O să vedem noi ce-o să mai cânţi când ne-om duce treaba la bun sfârşit şi totul o să iasă la iveală. O să-ţi spun atunci între patru ochi: «Deşi ne-ai poreclit capete verzi, te-ai dovedit a fi tu însuţi un cap pătrat.» Nu, asta n-o să i-o spun între patru ochi. E mai bine să o audă vreunul dintre băieţi – atunci porecla de Cap pătrat o să-i rămână lui Iurka pentru totdeauna. “

Dar curând, simţul realităţii învinse fantezia şi am început să analizez cele descoperite de noi. Eram hotărât să recapitulez, datele adunate şi să încerc să trag vreo concluzie.

„Înainte de toate, ce ştim? m-am întrebat în gând. În primul rând, avem biletul misterios, scris pe nemţeşte, cifrat, care-l menţionează pe I., căruia trebuie să-i fie arătat ceva, pe L., de care trebuie să asculte cineva, şi pe Z., care trebuie evitat, bilet ce făgăduieşte o recompensă de opt mii şi care este semnat cu cuvântul masă.

În al doilea rând, îi cunoaştem pe locatarii şi pe vizitatorii aripii cu pricina: pe Iurka şi pe tatăl său, pe Dusia, pe soţii Vorobiov, pe Zarev, pe contesă, pe Franz. Careva dintre ei are legătură cu biletul. Judecând după cunoaşterea limbii germane, pot fi bănuiţi ultimii trei. Această concluzie este confirmată şi de analizarea textului. Numai doi dintre cei ce pot avea vreo legătură cu biletul poartă un nume sau pronume care începe cu L. şi Z. Aceştia sunt contesa şi Zarev.“

Am confruntat tot ce ştiam despre Ghelmont-Almazova: originea ei, cunoaşterea limbii germane, interiorul locuinţei, numărul exagerat de zăvoare la uşă, dihania de câine şi, în sfârşit, relaţiile de rudenie cu Franz. În faţa ochilor mei prindea contur chipul duşmanului viclean, în mâinile căruia se adunau firele unui complot. Faptul că contesa nu era o simplă executantă, ci o şefă, îl arăta în mod limpede textul biletului cifrat: „… ascultaţi L.“.

Dar împotriva cui e îndreptat acest complot, ce ţeluri urmăreşte, care e rolul celorlalţi membri ai bandei? Toate aceste întrebări pe care

mi le-am pus au rămas, din păcate, fără răspuns. Or, fără să le lămurim, nu vom ajunge niciodată la liman; vom acţiona în beznă, orbeşte.

Trecând în revistă toate variantele posibile, mi-am amintit fraza enigmatică rostită de Kolka după prima noastră vizită în aripa clădirii. El doar spusese: „N-au apărut oare prea mulţi locatari noi în ultima vreme într-o aripă atât de mică?“

Într-adevăr, şi Dusia, şi Zarev s-au mutat de curând în aripa imobilului, ba chiar cam în acelaşi timp – cu două luni în urmă. Să fie o simplă întâmplare? Cu cât mă gândeam mai mult, cu atât mă încredinţam mai abitir: „Nu, nu e întâmplător. Probabil că aceşti oameni sunt în legătură cu contesa, poate că lucrează sub conducerea ei. E drept că până acum noi n-am reuşit să descoperim o asemenea legătură. Dar asta nu face decât să confirme presupunerea mea. Fireşte că ei ascund cu grijă faptul că se cunosc”.

Atunci se naşte o nouă întrebare: de ce s-au adunat sub acelaşi acoperiş? Doar este imprudent. Căderea unuia atrage aproape în mod sigur şi căderea celorlalţi. Numai o necesitate extremă îi putea sili să facă un pas atât de primejdios. Dar care anume?

Deodată am ghicit. „Sunt un imbecil, de trei ori imbecil! m-am ocărât singur. Cum de nu mi-a venit până acum în cap un adevăr atât de evident?! Doar e limpede că“…

În clipa asta, toate gândurile mi-au fost întrerupte pe neaşteptate. În timp ce chibzuiam, continuam să supraveghez neîncetat aripa. Totuşi, ivirea în uşă a Dusiei, care ţinea un coşuleţ în mână, m-a luat prin surprindere. M-am ghemuit fără să vreau, deşi ştiam că e imposibil să fiu văzut, căci ambrazura îngustă dintre cele două stive mari de lemne îmi asigura un câmp de vedere minunat, în schimb stivele mă ascundeau foarte bine de priviri străine.

Zâmbind de teama mea nejustificată, m-am lipit din nou de ambrazură şi am văzut următoarele: după ce Dusia a coborât scările şi a ajuns în dreptul ferestrelor locuinţei Ghelmont-Almazovei, una din ele s-a deschis fără zgomot şi în cadrul ei s-a ivit contesa. Dusia s-a oprit. Bătrâna s-a aplecat peste pervaz şi i-a spus ceva încet Dusiei. Dusia a răspuns aşijderea şi a plecat mai departe, apoi a dispărut şi contesa.

Am simţit cum inima şi-a accelerat bătăile. Presupunerile mele erau confirmate: aşadar, ele se cunoşteau.

După ce m-am liniştit puţin, m-am întors la gândurile mele, întrerupte de scena descrisă. Totul în mine triumfa: „Nu încape îndoială că am dreptate.” Ceea ce văzusem nu făcea decât să confirme strălucita mea ipoteză. Era cât pe ce să sar în sus de bucurie, dar, din fericire, mi-am adus aminte la timp de acoperişul de tablă al ascunzătorii noastre, care se afla la câţiva centimetri deasupra capului

meu. Minunat! O să-i mai tai eu din nas lui Funtikov pentru neîncrederea lui în talentul meu de detectiv. O să crape de ciudă că n-a reuşit să facă el o asemenea descoperire. Şi când te gândeşti că totul este atât de simplu. E cu desăvârşire limpede că duşmanii s-au adunat la un loc, deoarece obiectivul crimei, pe care intenţionează s-o comită, se află chiar aici, în aripa imobilului. Ştiu cu certitudine şi pe cine urmăresc ei – pe tatăl lui Iurka! Fiind colonel-inginer, constructor de armament, lucrând la planuri secrete, el este, fără îndoială, un individ interesant pentru orice serviciu de spionaj străin.

E drept că încă nu mi-e foarte limpede ce urmăresc criminalii: să fure documente, să-l distrugă fiziceşte pe tatăl lui Iurka sau altceva? Dar problema asta va putea fi elucidată în cursul viitoarelor noastre cercetări. Important e că am dibuit ţelul complotiştilor şi că, de azi înainte, nu vom mai acţiona la întâmplare, ci având o imagine precisă asupra modului în care se vor desfăşura evenimentele.

Mi-am imaginat viu în minte tabloul complotului, în fruntea lui se află contesa. Negreşit că şi pe ea o conduce cineva. Probabil că acest cineva, care rămâne în afara câmpului nostru vizual, îi dă instrucţiuni contesei prin Franz, care nu e decât un simplu agent de legătură. Se prea poate că Franz e acela care a pierdut biletul cifrat al şefului suprem. La dispoziţia contesei stau Dusia şi Zarev. Dusia, în chip de femeie de serviciu, a pătruns în locuinţa Cisteakovilor şi spionează acolo. Zarev este executantul direct al celor plănuite. Mai ales dacă e vorba de un asasinat, este de la sine înţeles că pentru un asemenea rol se preferă folosirea unui bărbat străin, care se poate ascunde în orice clipă, fără a-i expune pe complicii săi la riscuri.

Aşezând toate în ordine, am zâmbit satisfăcut, savurând dinainte impresia pe care surpriza mea o va face asupra lui Kolka. Mi-am scos cu grijă capul din adăpost şi m-am uitat la soare. Acesta se apropia de zenit. „E ora douăsprezece – am stabilit timpul în gând. Până la schimb mai sunt patru ore.“ (Funtikov promisese să vină la trei.)

Între timp, aripa casei se anima treptat. Ferestrele fură deschise, perdelele ridicate. Uite că a ieşit în curte şi s-a îndreptat către poartă Zarev, cu un maldăr de cărţi la subsuoară. Apoi a trecut perechea Vorobiov, încărcată cu plase şi pachete. „Pleacă din oraş în mijlocul naturii” – am precizat eu. Fredonând fals un cântec, a ieşit valvârtej pe uşă Iurka şi a dispărut imediat. „Cu siguranţă că s-a dus la cinema, căscatul”” – am zis, petrecându-l cu privirea. În fine se arătă şi contesa. Apăru în uşă, însoţită de paznicul ei patruped. Câinele adulmecă aerul, mârâi tare şi – ce grozăvie! — porni hotărât în direcţia stivelor de lemne, apropiindu-se de mine. Am încremenit, dar îndată am răsuflat uşurat, văzând-o pe bătrână că trage supărată de curea şi-şi îndreaptă dihania în altă direcţie. „Acum n-a mai rămas nimeni în aripă – mi-am spus în gând. Pot să mă odihnesc." Dar n-am

apucat să mă depărtez de ambrazură, când în semiîntunericul uşii de la intrare trecu o umbră şi, după câteva clipe, din prag mă privea chipul lui… Funtikov. Dacă ar fi năvălit din aripă un pluton de pistolari fascişti, nu m-aş fi mirat mai tare ca acum. De unde a mai răsărit şi el? Eram gata să pun capul că, de când stăm aici, Kolka nu trecuse, iar eu îmi ocupasem postul aproape în zori. Doar n-o fi înnoptat în aripa clădirii? Unde s-a putut ascunde acolo? Şi de ce? De ce nu mi-a spus nimic despre intenţia lui?

Mă pregăteam să-l strig încet, însă Kolka, de parcă mi-ar fi ghicit gândul, duse degetul la buze, se ghemui, ieşi în fugă pe uşă, se furişă pe scări şi se strecură iute între lemne. În aceeaşi clipă se auziră paşi grăbiţi şi am zărit-o pe Dusia, care se întorcea acasă. După toate probabilităţile venea din piaţă. În orice caz, din coşuleţul ei burduşit spânzura o coadă de zarzavat.

Curând se întoarse şi contesa de la plimbare. Apoi, orice mişcare încetă şi se aşternu liniştea.

Nădăjduisem că Kolka o va porni glonţ spre mine, dar mă înşelasem. După încă vreo jumătate de oră, când începusem să-mi pierd răbdarea, am auzit un foşnet şi m-am întors repede. Din locul îngust pe unde se intra în ascunzătoarea noastră mă privea faţa surâzătoare a lui Kolka.

— Te salut! îmi spuse el, apoi se ridică în picioare şi se scutură. Cum merge cu serviciul? Uite, ţi-am adus ceva să mai prinzi puteri – şi Funtikov îmi întinse un codru de pâine cu salam, după ce-l desfăcu din hârtia în care era împachetat.

— Ce naiba ai făcut în aripă? l-am întrebat mai întâi şi apoi mi-am înfipt dinţii în sandviş.

— Am efectuat o recunoaştere în adâncime în tabăra inamicului – rosti zâmbind Kolka. Şi mucles! Nu mai întreba nimic. Cu timpul o să afli şi amănuntele. Mai bine raportează ce noutăţi sunt la tine.

— Ah, aşa! a fost tot ce-am putut scoate, fiindcă de indignare m-am înecat cu un dumicat de pâine. „Nu-i nimic – mi-am zis în gând – o să-ţi frec eu astăzi ridichea; o să te fac să joci mult şi bine înainte de a afla cele ce am descoperit.” După ce-am terminat de tuşit, i-am raportat calm rezultatele observaţiilor mele, iar apoi, după o scurtă pauză, am rostit aşa, ca în treacăt: în afară de asta, mi-a venit o idee în privinţa mobilului crimei care se pregăteşte.

Funtikov mă privi cu luare-aminte.

—După părerea mea – am continuat cu maliţiozitate – în timp ce tu te-ai fâţâit fără rost prin aripă, efectuând, chipurile, o recunoaştere în adâncime în tabăra inamicului, eu am reuşit ca, fără să mă mişc de

aici, folosind însă în mod creator metodele lui1 Holmes, să pătrund intenţia criminalilor şi să lămuresc motivul pentru care s-au adunat cu toţii aici.

Mă aşteptam la orice efect. Fireşte că cea mai mare satisfacţie mi-ar fi dat-o o explozie de entuziasm din partea lui Kolka. M-aş fi mulţumit şi cu o simplă recunoaştere a calităţilor mele de analist. Dar, cunoscând firea lui Kolka, nu prea nădăjduiam ca aceste variante să se realizeze. Nu m-aş fi mirat dacă, din încăpăţânare, Funtikov ar fi încercat să conteste descoperirea mea, s-ar fi supărat din cauza tonului meu ironic, ar fi încercat să-şi bată joc de mine sau m-ar fi ocărât pur şi simplu. Însă ceea ce s-a întâmplat în realitate, cu toată imaginaţia mea, n-am putut să prevăd.

După ce mi-a ascultat tirada, Kolka spuse cu indiferenţă:

— Bine c-ai înţeles, în sfârşit, şi tu.

— Cum?! am exclamat, rămânând cu gura căscată.

— Începusem să cred – continuă Funtikov cu un glas ucigător de calm – că devla ta nu lucrează niciodată. Nimic de zis, bravo, mai bine mai târziu decât niciodată!

— Nu cumva vrei să spui – m-am indignat eu – că descoperirea mea nu constituie o noutate pentru tine?

— Întocmai – confirmă Kolka.

— Atunci de ce-ai tăcut până acum?

— Ce rost avea să-ţi vâr pe gât părerea mea? Am aşteptat să ghiceşti singur şi să-mi confirmi prin asta justeţea descoperirii mele – răspunse Kolka, accentuând pe ultimul cuvânt.

Această impertinenţă neruşinată a lui Funtikov m-a uluit cu desăvârşire. Să-şi însuşească meritul meu, aşa, fără a clipi din ochi şi, pe deasupra, să-şi mai bată joc de capacităţile mele intelectuale! Am simţit că roşesc de furie şi tocmai mă pregăteam să-i spun prietenului meu tot ce gândeam despre dânsul, însă el, văzându-mi starea sufletească, făcu un gest liniştitor şi, fără a rosti un cuvânt, se aplecă spre tainiţa din stiva de lemne a ascunzătorii noastre. După ce scoase de acolo mapa cu titlul scris cu creion albastru: „Dosarul acţiunii privitoare la prinderea spionilor germani", Kolka o deschise, răsfoi hârtiiie aflate înăuntru şi, tot fără a zice nimic, îmi întinse una din ele.

Descifrând cu greutate scrisul neglijent, mâzgălit în grabă al lui Kolka, am citit: „1. Contfesa + Dusia + Zarev = ? Probabil că sunt o singură bandă. Însă… vezi biletul cifrat. Cum se explică contradicţiile??? Trebuie chibzuit!! 2. De ce s-au mutat în acelaşi loc, încălcând regulile conspiraţiei? Îl ţintesc pe tatăl lui I. C.!! Clar!" '

La sfârşitul notiţei erau adăugate cuvintele, scrise vădit mai târziu: „Ura! Am găsit soluţia: Z. —…"

Nu înţelegeam chiar totul din notiţă, dar un lucru era limpede: Funtikov avea dreptate; din prioritatea mea nu mai rămăsese nimic.

Mergeam spre ţel pe unul și acelaşi drum, dar, din păcate, Kolka se afla înainte, iar eu veneam în urma lui..

Spre onoarea lui Funtikov, el se făcu a nu băga de seamă fâstâceala mea şi spuse de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic:

— Şi acum, când ţelul for ne e cunoscut, putem formula o ipoteză. Probabil că tu ai şi formulat una?

Învingându-mi stinghereala, i-am descris, mai întâi domol, apoi din ce în ce mai însufleţit, tabloul complotului, aşa cum mi-l închipuiam.

— Judicios! mă aprobă Kolka. Faţa mi se lumină fără să vreau de un zâmbet de recunoştinţă, care însă dispăru ca prin farmec de îndată ce-am auzit fraza următoare rostită de prietenul meu: Dar – continuă Funtikov – ipoteza ta are un cusur fundamental. De altfel, tu te-ai poticnit în acelaşi loc unde m-am poticnit şi eu la început. Mai uită-te o dată la notările mele. Uite colea… vezi unde pomenesc de contradicţii…

— Văd, dar nu înţeleg nimic. Ce fel de contradicţii ai descoperit?

— Tu-l consideri pe Zarev subordonatul contesei?

— Da.

— Atunci cum îţi explici cuvintele din biletul cifrat: „evitaţi Z.“?

Într-adevăr, cum de nu m-am gândit la asta? Doar ştiu pe dinafară textul biletului. „Evitaţi Z.“ Dacă e de-al lor, de ce să-l evite? Dacă e un străin, atunci de ce mai e, în genere, vorba despre el? De neînţeles!

Am ridicat nedumerit din umeri.

— Iată care e cusurul ipotezei tale – rosti Kolka, triumfător. În ce priveşte restul, sunt de acord.

— Dar tu cum interpretezi aceste cuvinte? am întrebat, amintindu-mi de fraza lui Kolka: „Ura! Am găsit soluţia: Z.—…“,

— Foarte simplu. Zarev lucrează în cadrul organelor sovietice de securitate. Probabil că ai noştri ţin toată banda contesei sub supraveghere. Zarev a fost trimis în mod special în aripă, ca să-i urmărească şi să facă investigaţii. Iar ei au mirosit ceva sau pur şi simplu îl bănuiesc. De aici şi cuvintele: „… evitaţi Z.“ Ai înţeles?

Am căzut pe gânduri. Nimic de zis, presupunerea lui Kolka e ingenioasă şi, ceea ce-i mai important, explică totul. Dar nu ştiu de ce nu-mi prea venea să mă declar de acord cu el, deşi nu puteam spune cu precizie din ce pricină. Fie că mi se părea jignitor faptul că organele noastre de securitate se ocupau de contesă şi fără noi, prin urmare, colaborarea noastră la acţiunea asta devenea parcă de prisos, fie că simţeam o notă forţată în raţionamentele lui Funtikov. Într-adevăr, dacă admiteam că Kolka are dreptate în privinţa lui Zarev, atunci de unde au putut afla criminalii acest lucru?

I-am expus lui Kolka toate îndoielile mele, dar el le-a respins cu hotărâre.

— Prostii! zise el. N-o să fie nimic dacă un timp oarecare vom lucra

paralel cu organele de securitate, independent unii de alţii. Câtă vreme tatăl lui Cisteakov se află în delegaţie, nu se va întâmpla nimic decisiv, iar noi putem acţiona fără teamă. În afară de asta, îţi pare parcă rău să laşi treaba neisprăvită. Am visat atât de mult să dăm peste o crimă adevărată!… Ce, noi nu suntem în stare s-o scoatem şi singuri la capăt?

— Fireşte că suntem – l-am susţinut eu.

— Ei, vezi! Şi eu cred la fel. Cât despre Zarev, s-ar putea ca spionii să nici nu aibă date precise. S-ar putea să fie vorba doar de o simplă măsură de precauţie din partea lor.

Continuându-ne discuţia, n-am omis să ne uităm cu schimbul prin ambrazură. Dar multă vreme nu s-a întâmplat nimic interesant. S-a întors acasă Iurka, iar o oră mai târziu a sosit şi Zarev. Ţmea la subsuoară un pachet înfăşurat în hârtie groasă, albastră. Şi din nou liniştea duminicală n-a mai fost tulburată de nimic.

Pe nesimţite începu să se întunece. În aripa clădirii se aprinseră luminile. Se luminară ferestrele Cisteakovilor, se aprinseră becurile în odaia lui Zarev şi în cea a contesei. Doar cele patru geamuri ale apartamentului nelocuit rămaseră întunecate.

— Kolka – am şoptit, fără a-mi lua ochii de la ele – cine o fi fost aseară acolo?

După iuţeala cu care mi-a răspuns prietenul meu, am înţeles că gândurile noastre coincideau.

— Tot timpul îmi bat capul cu asta – spuse el cu voce joasă – dar deocamdată nu pot găsi nicio explicaţie. Nu uita că încă nu ştim nimic despre I.

— Poate că – mi-am exprimat eu presupunerea – ei au o cheie de la acest apartament şi se întâlnesc acolo în taină.

— Nu-mi prea vine să cred – zise Kolka, clătinând din cap. E un lucru periculos şi nici nu e necesar. Şi aşa au destule locuri unde să-şi ţină întrunirile. Şi contesa are locuinţă separată, şi Dusia rămâne singură acasă atunci când Iurka e plecat la şcoală.

— Asta aşa-i, însă doar nu sfântul duh o fi manevrat întrerupătorul!

— Mi se pare – rosti Funtikov, făcându-se că nu aude remarca mea – că atunci când vom dezlega această enigmă, ne vom apropia simţitor de finiş.

— Da' cum s-o dezlegăm?

— Puţină răbdare. Poate chiar azi… Stop! Ai văzut?

— Îhî! Lumina s-a stins în acelaşi timp şi la Zarev, şi în bucătărie la Dusia. Interesant, ca la o comandă!

În aceeaşi clipă ajunse la urechile noastre şuieratul îndepărtat al sirenei unei fabrici.

— E ora nouă – am constatat eu. Doar nu cumva s-or fi culcat atât de devreme?

— Sst… Acuşi or să iasă în curte.

Funtikov însă se înşelase. Pe peronul casei nu apăru nimeni. În schimb se stinse lumina la fereastra contesei, ca să se aprindă apoi la geamul odăii unde ne primise. După o clipă m-am aplecat involuntar înainte şi am văzut în aceeaşi cameră nişte chipuri neclare. Perdelele dese de tul şi abajurul de mătase al lămpii, care reţinea o parte din lumină, nu-mi îngăduiau să disting amănuntele, totuşi, atunci când cei dinăuntru veniră mai aproape şi ajunseră între fereastră şi sursa de lumină, am recunoscut imediat în siluetele clar conturate pe Zarev, pe Dusia şi pe contesă.

Şuieratul încet al lui Kolka, care a răsunat la urechile mele, dovedea în mod elocvent uimirea prietenului meu.

Contesa încerca probabil să-i convingă de ceva pe partenerii ei. Gesticula agitată, ciocănind mereu cu degetul în pieptul lui Zarev şi venind tot mai aproape de el. Zarev, ca un ostaş disciplinat, stătea cu mâinile lipite de vipuşca pantalonilor. Dusia, la fel.

Apoi începu să vorbească Zarev. Dând din mâini, se întoarse spre Dusia, spunându-i ceva. Gesturile lui deveniră tot mai energice, se apropie de dânsa, ea se dădu înapoi şi dispărură din câmpul nostru vizual.

— Iată-l şi pe lucrătorul din cadrul organelor de securitate! nu m-am putut abţine să nu-l înţep pe Funtikov.

— Ia mai tacă-ţi gura! rânji el. O să vedem noi cine are dreptate. Poate că el face acolo cercetări.

— Oare ce-or fi punând la cale? am rostit, dus pe gânduri.

— Du-te de-i întreabă – replică Kolka. Ai şi găsit timpul potrivit să pui întrebări prosteşti!

— Mai bine întrebări prosteşti decât presupuneri idioate – am ripostat. Te-ai apucat să-l prefaci pe un bandit într-un cekist.

—Ştii – începu Funtikov pe un ton care nu prevestea nimic bun – mă mir că mai ai curajul…

— Să trăncăneşti… — am sfârşit eu fraza. Dacă ai făcut-o de oaie, atunci fă bine şi nu mai ciripi!

Vedeam cum obrajii lui Kolka se contractă din cauza furiei.

— Dar tu-u… — se bâlbâi el.

— Ce „dar eu“? nu mă lăsam de loc.

Lucrurile luau o întorsătură gravă. Nu ştiu cum s-ar fi sfârşit totul dacă nu m-aş fi uitat întâmplător afară. Cele văzute m-au zguduit în adevăratul înţeles al cuvântului. Nefiind încă în stare să pătrund tâlcul celor ce mi se înfăţişau ochilor, mă holbam neputincios. Urmărind direcţia privirii mele, Kolka icni nu ştiu de ce şi rămase nemişcat.

Întreaga aripă a casei era cufundată în întuneric. Negre şi posomorâte erau geamurile locuinţei Vorobiovilor, ale contesei, ale Cisteakovilor. Dar exista şi o excepţie. Doar la un singur geam, prin storurile bine trase, se ghiceau, mai curând decât se vedeau, nişte dâre de lumină roşiatică. Şi ăsta era geamul apartamentului gol, nelocuit de nimeni.

Încremenirea noastră dură cel puţin un minut.

— Ei, drăcie! rupse în sfârşit Kolka tăcerea.

— Din nou lumina asta misterioasă – i-am ţinut şi eu isonul. Şi unde-or fi dispărut toţi ceilalţi?

S-ar fi zis că întrebarea mea a fost auzită şi cineva se grăbi cu răspunsul: în dormitorul contesei se aprinse lumina, apoi în camera lui Zarev, iar o clipă mai târziu se luminară, una după alta, ferestrele Cisteakovilor.

— Va să zică aşa – spuse Funtikov, după un scurt răstimp de chibzuire. Treaba e limpede. Lumina s-a stins atâta timp cât i-a trebuit contesei să-i petreacă până în antreu pe musafirii ei. Aceştia s-au împrăştiat din nou pe la cuibuşoarele lor. Dar se pune întrebarea: cine s-a pitit în locuinţa asta veselă, fir-ar ea să fie afurisită?

— Probabil că n-am băgat de seamă când a intrat cineva în imobil – mi-am exprimat eu bănuiala.

— Pe dracu! Am fi auzit paşi.

— Atunci nu ştiu ce să mai zic.

— Las' c-aflăm imediat – răspunse scurt şi hotărât Kolka. Haidem!

— Încotro?

— În imobil.

— Direct în apartamentul acela?

— Ai căpiat? Vrei să-i speriem?!…

— Da' spune şi tu ca oamenii ce-ai de gând să faci!

— Atunci ascultă. Poate crezi că eu mi-am pierdut dimineaţa degeaba? Nici vorbă! Tu mai dormeai încă frânt de oboseală când eu mă şi aflam în aripa imobilului.

— De ce?

— Nu mă întrerupe. Înţelegi, gândul la lumina asta afurisită din apartamentul nelocuit nu-mi da pace. Am chibzuit în fel şi chip cum să mă apropii mai mult de locuinţa asta. Şi am găsiţ cum. Ţii minte: de la palierul al doilea, scara duce spre pod…

— Ţin minte.

— Dar n-ai uitat ce fel de uşă e acolo?

— Parcă una făcută din scânduri negeluite.

— Exact.

— Iar uşa are o mulţime de crăpături – am început eu să pătrund raţionamentul lui' Kolka.

— Întocmai. Aşa că m-am decis să verific dis-de-dimineaţă, când

toţi mai dorm încă, dacă n-am putea instala în pod un post de observaţie, mai ales că de acolo şi până la intrarea în apartamentul care ne interesează distanţa e foarte mică. M-am furişat înăuntru. O minunăţie! Jumătate din palier se vede ca-n palmă, iar eu nu pot fi văzut, aflându-mă după uşă. Cu această ocazie am cercetat întregul pod. Am înghiţit la praf pe săturate,. Dar n-am descoperit nimic interesant. Am stat acolo până la prânz, nădăjduind să dau de ceva, dar degeaba…

— Şi acum?

— Acum e altceva. Poate că de dimineaţă n-o fi fost nimeni acolo, dar acum vezi şi tu că lumina licăreşte. Ce mai, mergem!

Am ieşit cu grijă din ascunzătoarea noastră, am ocolit prin ulicioarele dintre lemne şi ne-am apropiat de aripă, venind dinspre curte.

— În caz de ceva – îmi şopti Kolka – noi ne ducem la Iurka să rezolvăm o problemă grea la algebră.

Dar totul a mers bine. Nu ne-a întâlnit şi nu ne-a încurcat nimeni. După ce-am ajuns în pod, am zăvorât uşa. Kolka scoase lanterna, apăsă pe buton şi-mi arătă, cu raza de lumină, o ladă goală ce zăcea trântită. Ne-am aşezat încetişor pe ea, pregătindu-ne să stăm la pândă. Funtikov nu exagerase: prin crăpăturile din uşă se vedea minunat, ca printre gratii, calea spre locuinţa misterioasă.

Am auzit în acelaşi timp cu Kolka nişte paşi uşori, furişaţi, şi ne-am luat involuntar de mână. De jos, cineva urca pe scară în vârful picioarelor. Ţinându-ne răsuflarea, ne uitam de ne dureau ochii către acea parte a palierului cufundată în semiîntuneric de unde trebuia să apară necunoscutul. Inimile noastre băteau într-un ritm nebunesc. M-am pomenit că-mi trece prin cap ruşinosul gând de a sări din loc şi, strigând „mamă“, s-o iau la sănătoasa fără a mă mai uita îndărăt… Iată că la cotul scării se ivi o mână, apoi un picior şi, în sfârşit, tot trupul. Era Zarev. Aruncând o privire înjur, el trase cu urechea, întinzându-şi gâtul în direcţia locuinţei lui Iurka; apoi, tot în vârful picioarelor, se apropie de uşa de vizavi şi ciocăni. Era o ciocănitură convenţională. Am desluşit limpede o lovitură lungă şi trei scurte. Aproape imediat uşa se deschise fără zgomot, înghiţindu-l pe Zarev.

— Ei, ce zici – abia am putut înţelege şoapta înăbuşită a lui Funtikov – nu-i aşa că nu ne-am furişat degeaba încoace?

Am încuviinţat dând din cap.

— Ce crezi – continuă prietenul meu – la cine-o fi venit?

Şi fără întrebarea lui mă gândeam la acest lucru, imaginând toate ipotezele şi părăsindu-le imediat. Dar ce-ar fi dacă…

— Kolka – am şoptit, lipindu-mi buzele de urechea lui – poate că în apartamentul ăsta locuieşte clandestin vreun complice de-al lor, de a cărui existenţă nici n-am bănuit până acum. Poate că el e tocmai acest

I., căci printre persoanele pe care le cunoaştem niciuna nu se poate afla acum acolo.

— Bravo! mă bătu Kolka uşurel pe genunchi. Şi în mintea mea s-a născut un asemenea gând. Dacă noi am ghicit bine, îţi dai seama ce înseamnă asta?

În vocea lui Funtikov se simţeau accente de triumf.

— Ce?

— Că eu am totuşi dreptate: Zarev lucrează în cadrul organelor de securitate.

— Ai căpiat?

— Hotărât! Faptul că l-am văzut la contesă nu schimbă nimic. Probabil că are misiunea că câştige încrederea contesei.

— Prostii!

— Nu, serios. De aceea s-a şi furişat cu atâta precauţie în locuinţa asta, fiindcă aici e instalat vreun lucrător de la securitate. Poate că au aici un telefon, înţelegi, o legătură…

— Mai isprăveşte cu fanteziile tale! Mi-e şi silă să te-ascult.

— Dacă nu vrei, nu asculta.

Îmbufnat, Funtikov îmi întoarse spatele. A trecut vreo jumătate de oră fără să vorbim nimic. Începusem să picotez, căci ziua aceea mă obosise straşnic. Dar iată că uşa locuinţei misterioase se deschise din nou. Picoteala dispăru ca prin farmec. Pe palier se ivi Zarev. Salutând din cap pe cineva invizibil, el spuse încet:

— Va să zică ne-am înţeles! Fac eu rost de praf dc puşcă – şi, cu aceste cuvinte, dispăru după cotul scării.

Capitolul VII

LUCRURILE SE ÎNCURCĂ

În clasă domnea o linişte neobişnuită. Băieţii erau captivaţi de

povestirea profesorului. În faţa ochilor lor răsăreau imaginile unui trecut îndepărtat: ardeau rugurile inchiziţiei spaniole, piereau în flăcări satele şi oraşele Flandrei iubitoare de libertate, mărşăluiau soldaţii posaci ai ducelui de Alba, crud şi fanatic, mureau pentru patrie curajoşii răsculaţi din Ţările de Jos.

Mulţumit că elevii ascultă cu atenţie, Alexei Ivanovici se întrecea pe sine.

M-am pasionat şi eu, uitând pentru un timp frământările şi treburile noastre. Dar nu şi Kolka. Pe prietenul meu, la fel ca şi pe copoiul care a dat de o urmă, nimic nu-l putea abate de la urmărirea ţelului dorit. În clipa aceea, tot restul lumii încetase să existe pentru el. Cu capul sprijinit în mâini şi cu privirea aţintită spre profesor, şedea nemişcat şi părea absorbit de lecţie, însă depărtarea care separa gândurile lui de evenimentele răscoalei flamande era egală cu aproximativ patru secole.

Uite că Funtikov a luat tocul în mână, a mâzgălit ceva pe o foaie de hârtie şi a împins-o cu grijă spre mine. Uitându-mă pieziş, am citit: „Nu mă pot dumiri nici în ruptul capului la ce-i trebuie praful de puşcă”.

„Pentru ca din însărcinarea organelor de securitate să arunce în aer locuinţa contesei” – l-am înţepat eu.

„Nătărăule!“ răspunse laconic prietenul meu.

Cu asta, schimbul nostru de scrisori a încetat, dar abia sună clopoţelul, că Funtikov se şi întoarse spre mine.

— Ştii ceva – îmi şopti el, agitat şi cu ochii holbaţi – am o idee straşnică!

— Iar vreo fantezie – am răspuns sceptic.

— Mai întâi stai şi-ascultă… Trebuie să scotocim în mod minuţios camera lui Zarev. Garantez că vom da acolo peste vreo urmă.

— Să zicem. Dar cum facem?

— Asta-i floare la ureche… Ei, Andriuşka – i se adresă Kolka lui Suslov – ia fă-te-ncoace!

Andrei, care se pregătea să iasă din clasă, se îndreptă spre noi.

— Cu ce vă pot servi, gentlemeni? întrebă el.

— Înţelegi, venind azi cu Jenea către şcoală – începu să turuie Funtikov, apăsându-mă cu piciorul pe sub bancă – ne iese în cale bătrâna Vorobiova. „Bună ziua, băieţi! ne zice. Cum de m-aţi uitat cu totul? Nu mai am lemne sparte.” Noi, fireşte, i-am făgăduit să trecem azi pe la ea. Aşa că trebuie… — şi, oftând prefăcut, Kolka dădu din umeri.

— Hm!… mârâi Suslov, scărpinându-se la ceafă. Apoi continuă: Vedeţi, signori, trebuie să trecem negreşit. Numai că aţi uitat un lucru: astăzi toată şcoala iese la strâns fier vechi. Detaşamentele sunt în întrecere. E absolut imposibil să detaşăm o grupă întreagă în vederea îndeplinirii altei sarcini. Iar ca să ne ducem acolo numai doi sau trei, n-am făcut nimic. Cu siguranţă că bătrâna a pregătit de lucru pentru zece. Poate că mâine…

— Nu – îl întrerupse Kolka cu hotărâre. Ar fi nepoliticos… I-am făgăduit doar. Hai să facem aşa: mă duc eu cu Jenea, iar ca întărire dă-mi-l pe Garea. El, unul, dacă-i dai zdravăn de mâncare, face treabă cât o grupă întreagă.

Ca la o comandă, ne-am uitat toţi la Tolka Dodonov. Acesta, nebănuind nimic, şedea pe pervazul ferestrei şi înfuleca cu poftă o jumătate de jimblă; de plăcere, îşi bălăbănea picioarele.

— Fie – consimţi în silă Suslov – va trebui să facem aşa. Fireşte că e păcat. Avându-l pe Garea, le-am fi luat-o precis înaintea celorlalte detaşamente.

— Gargantiuşa – prietene – l-am strigat eu – salvează-ne! Mergem azi să-i ajutăm niţel mătuşii Vorobiova.

Expresia blajină dispăru într-o clipă de pe faţa lui Tolka.

— Ce face? exclamă el, speriat. Cunosc eu „niţelul” ăsta. Prefer să adun trei tone de fier vechi. Nu, scutiţi-mă! Să se mai ducă şi alţii la hamalâc.

— Vedeţi, domnilor, cum stă treaba – zâmbi Andriuşka, satisfăcut. Nu-i rămâne bătrânei decât să rabde până mâine.

— Eh, fie ce-o fi – zise Funtikov, dând din mână. Doar n-o să ne deşele chiar de tot. Ce zici, Jenka, ne ducem amândoi să facem treabă pentru toată grupa?

— Haidem! am primit eu.

Totuşi, la sfârşitul orelor, când am ieşit împreună în stradă, Kolka propuse să ne împărţim sarcinile în felul următor:

— Eu, unul, o s-o duc cu vorba pe bătrânică, o să-i distrag atenţia, iar în timpul ăsta tu o să gospodăreşti prin casă şi, lucrul cel mai important, o să pătrunzi în camera lui Zarev sub pretext că faci curăţenie. Şi tot drumul până la aripa clădirii, Funtikov m-a tot dădăcit, înţelegi – trăncănea într-una prietenul meu – numai să nu te pierzi cu firea. Înainte de toate apreciază situaţia. Examinează cu atenţie camera în ansamblul ei. Cumpăneşte cam pe unde poate exista o ascunzătoare.

— De unde ai mai scos că are o ascunzătoare? l-am întrerupt.

— Asta-i sigur. E lege – şi Kolka dădu convins din cap. S-a mai pomenit oare ca un spion să n-aibă o tainiţă! Unde să-şi ascundă pistolul, fiolele cu otravă, cerneala simpatică?…

— Stai! l-am întrerupt eu din nou. La urma urmelor, după părerea ta, ce e Zarev: spion sau lucrător în cadrul organelor de securitate?

Credeţi că Funtikov s-a fâstâcit măcar o clipă? Ţi-ai găsit!

— Fireşte că e spion – declară el, fără să clipească.

— Dar ieri ai spus că…

— Asta a fost ieri… Pur şi simplu te-am pus la încercare, am vrut să-ţi verific tăria convingerii, să văd dacă eşti sigur, de ipoteza ta.

— Şi cum rămâne atunci cu „evitaţi Z.“?

— Foarte bine! Ai văzut doar cum au stat ieri de vorbă, unul cu altul. Se vede cât colo că nu există niciun fel de încredere între ei. Nu numai că se evită, dar se şi uită unii la alţii ca nişte lupi. Într-un cuvânt, ascultă mai departe. Care va să zică, o să cauţi o ascunzătoare. Ciocăneşte cu atenţie pereţii, verifică scândurile duşumelei, soba, coşul sobei, pipăie tapiseria mobilei. Nu uita de picioarele scaunelor şi meselor. Poate că la încheieturi să fie vreo scobitură secretă. Apoi cusăturile hainelor…

— Ajunge! i-am întrerupt potopul de vorbe. N-ai nicio grijă, n-o să mă pierd cu firea.

Tot discutând, nici n-am băgat de seamă când am ajuns la destinaţie. Uşa ne-o deschise Matriona Ivanovna..

— A, oaspeţi dragi! exclamă ea. Bună ziua, ajutoarelor! Intraţi, intraţi! Dar cum se face că sunteţi azi atât de puţini?

— Asta n-are nicio importanţă – răspunse cu vioiciune Kolka. O să lucrăm pentru toţi. Jenka, suflecă-ţi mânecile! Poftiţi, Matriona Ivanovna, daţi ordine! Cu ce începem?

— Ei, dacă aşa stau lucrurile – se înveseli Vorobiova – atunci la

treabă! Piotr Fomici! strigă ea. Vino pentru o clipă încoace.

Se auziră nişte paşi târşiţi şi în coridor apăru un bătrânel uscăţiv – soţul Matrionei Ivanovna. Cu toată căldura primăvăratică, gâtul îi era înfăşurat într-un şal pufos – după toate aparenţele al soţiei sale – iar în picioare avea şosete de lână şi papuci călduroşi de casă. Ochelarii mari, în ramă simplă, metalică, erau cocoţaţi chiar pe vârful nasului. În mâini ţinea un ziar desfăcut, care îi ascundea aproape jumătate din statură. Îndoindu-şi gâtul lung şi subţire într-un mod caraghios şi aplecându-şi capul astfel încât barba i se sprijinea pe piept ca un ic, ne privea plin de curiozitate pe deasupra ochelarilor.

— Uite, faceţi cunoştinţă – continuă Vorobiova. Aceştia sunt Kolea şi Jenea, ajutoarele noastre. Mai ţii minte? Ţi-am povestit despre ei.

— Cum să nu! se înclină politicos bătrânul. Bună ziua, băieţi! Intraţi înăuntru, vă rog frumos.

— Mulţumim, Piotr Fomici! şi Funtikov îşi plecă la fel de ceremonios capul. Am vrea să ne apucăm imediat de treabă.

— Da, da – îl susţinu Matriona Ivanovna. N-avem timp. Tu du-te şi-ţi citeşte ziarul, că noi avem de lucru până peste cap. Tu, Jenea — mi se adresă bătrâna mie – ia din bucătărie peria cu coadă, cârpa, toarnă apă în găleată şi apucă-te de frecat podelele în coridor şi în bucătărie. Iar eu o să mă duc deocamdată cu Kolka în piaţă, să cumpărăm nişte cartofi. Plecăm îndată, numai să pregătesc sacul.

Am observat că prietenul meu o cam băgase pe mânecă.

— Mamă, dar tu nu-i prea osteni pe băieţi – ne luă apărarea Vorobiov. Doar vin de la şcoală şi-s obosiţi.

— Da' de unde, Piotr Fomici! m-am amestecat eu în vorbă. Nu-i de loc greu. Pentru Kolka e o adevărată plăcere să aducă un sac de cartofi din piaţă.

N-aş putea spune că privirea pe care mi-o aruncă Funtikov era prea drăgăstoasă…

Rămas singur, m-am apucat fără zăbavă de lucru. Voiam să scap cât mai repede de bucătărie şi de coridor, ca să pot ajunge în camera lui Zarev înainte de întoarcerea stăpânei casei.

Mânuind peria de frecat pe coridor, am auzit nişte sforăituri răsunătoare venind de dincolo de perete: bătrânul adormise cu ziarul în mână. Asta îmi convenea de minune. Silindu-mă să nu fac zgomot, am deschis încetişor uşa şi, cu găleata în mână, cu peria subsuoară, m-am strecurat în camera misterioasă. Mi-am luat înadins uneltele de muncă, pentru ca, la nevoie, să pot justifica în chip verosimil prezenţa mea în camera lui Zarev.

La prima privire n-am reuşit să descopăr nimic deosebit. Mobilierul camerei era de o simplitate spartană. Un pat îngust cu o pătură militară bine întinsă, sub el un cufăraş din placaj, lângă fereastră o masă ticsită de cărţi teancuri-teancuri, două scaune, lângă sobă, într-

un cui din perete, era agăţată o manta care trecuse prin multe – iată tot ce se oferi privirilor mele.

Ignorând instrucţiunile lui Kolka şi bizuindu-mă numai pe reţetele ştiute de mine, am scos lupa şi m-am apucat să cercetez minuţios odaia, dar m-am convins curând de zădărnicia trudei mele. Tapetul vechi din cameră dovedea în mod limpede că un om care stătea aici doar de două luni n-a putut folosi pereţii pentru a-şi amenaja o ascunzătoare secretă. Între scândurile strâns îmbinate ale duşumelei nu exista nicio crăpătură. Din sobă era scoasă chiar şi cenuşa. Picioarele scaunelor erau bine fixate în lăcaşurile lor. Nici masa fără sertar nu inspira vreo bănuială. În buzunarele mantalei nu se aflau decât nişte mănuşi rupte.

M-am apucat de cărţi. Volume de Puşkin, Lermontov, Maiakovski, un manual de matematică superioară, câteva cărţi de chimie, un dicţionar german-rus… Şi aici, nimic interesant. Privirea mi-a fost atrasă de o culegere de versuri ale lui Esenin, pusă deoparte, cu un semn de carte din hârtie, mai precis un bilet. Deschizând cartea, am citit: „Morgen um 9 Uhr auf unserer Bank. I.” Biletul avea data de ieri.

Am simţit un fior. Am dat în fine peste ceva demn de atenţie! Cunoştinţele mele de limbă germană mi-ajungeau ca să traduc: „Mâine la ora 9 pe a noastră…” Dar, oricât mi-am încordat mintea, cuvântul „Bank”, să mă fi omorât, şi tot nu-mi spunea nimic. Poate că „Bank” să fie simplu: bancă. Dar atunci ce iese: „Mâine la ora 9 pe banca noastră”! O aiureală! Dar am tradus oare totul corect până la afurisitul ăsta de „Bank”? Poate că auf nu înseamnă „pe”, ci „la”. N-am fost niciodată tare în ce priveşte prepoziţiile din limba germană. Auf, in, an, bei… Ba au mai născocit şi un hinter. Încearcă de te descurcă!… Dacă auf înseamnă „la”, atunci totul e normal: „Mâine la ora 9 la banca noastră”. Dar de unde să aibă ei banca lor? Iar o aiureală! Dar stai puţin! Uite pe masă un dicţionar. L-am înhăţat şi l-am răsfoit cu înfrigurare. Baden… Bahn… Bald… Bând… Aha, uite-l: Bank – bancă de stat pe ea. Păi sigur! Cum de-am putut uita! Acum totul e limpede: „Mâine la ora 9 pe banca noastră”. Auf înseamnă totuşi „pe” şi nu „la”.

L-am determinat corect la început. „Care va să zică tot ne mai pricepem un pic la limba germană”! şi am zâmbit mulţumit.

Ce mai e în bilet? Ah, da, semnătura: I. N-o fi cumva asta veriga care lipseşte din biletul cifrat?

După ce-am pus biletul la loc, am privit în jur, căutând un alt obiect de cercetat. Doar cufăraşul a mai rămas. Fără să stau prea mult pe gânduri, m-am vârât sub pat. Cufăraşul nu era încuiat; când am încercat să ridic capacul, acesta se lovi imediat de somiera patului. În deschizătura asta strâmtă îţi puteai strecura cu greu mâna până la cot. Cu o mână am ridicat capacul, iar cu cealaltă am încercat să dibui

conţinutul. Cu trupul încovoiat şi cu picioarele întinse în căutarea unui punct de sprijin, gâfâiam în tăcere şi-mi vâram mâna din ce în ce mai adânc. Poziţia incomodă îmi stânjenea mişcările. Curând mi s-a tăiat respiraţia ca la o gloabă fugărită. Din cauza încordării, sângele mi s-a adunat la cap, urechile au prins să-mi vâjâie ca după o şedere îndelungată sub apă şi n-am priceput imediat ce s-a întâmplat în clipa când ceva a bubuit şi m-a lovit cu putere peste picioare. În aceeaşi clipă am simţit cum se prelingea ceva neplăcut pe sub burta mea.

Smucindu-mi mâna din cufăraş, am ieşit de sub pat şi… am încremenit. Găleata pe care o adusesem cu mine zăcea răsturnată, şuvoaie de apă se scurgeau în toate direcţiile, iar în pragul uşii, cu picioarele larg desfăcute, stătea Zarev.

Absorbit de cercetările mele, n-am auzit paşii lui apropiindu-se, şi el, deschizând uşa, răsturnase găleata pusă de mine într-un loc nu tocmai bine ales.

Fără să rostim un cuvânt, ne-am privit câteva clipe unul pe altul – eu de jos în sus, tronând pe podea între şiroaiele de apă, iar el de sus în jos, cu sprâncenele cam încruntate.

Nemaiputând îndura privirea aţintită asupra mea, m-am smuls, în sfârşit, din încremenire şi, pentru a câştiga timp şi a-mi învinge zăpăceala, m-am repezit să şterg podeaua cu cârpa. Continuând să tacă, Zarev mă urmărea din ochi şi, abia după ce am terminat, am stors cârpa şi m-am ridicat în picioare, ferindu-mă să-i întâlnesc privirea, îmi spuse:

— Şi-acum poate c-ai să-mi explici cum de-ai ajuns aici!

L-am privit cu sfială şi i-am răspuns, nu fără un oarecare tremur în glas:

— Stăpâna casei m-a însărcinat să spăl duşumelele din apartament.

— Aha, asta era! Deci tu eşti unul din timuriştii despre care mi-a vorbit Matriona Ivanovna.

Am dat din cap, gândindu-mă cu groază la inevitabilitatea întrebării următoare. Şi această întrebare veni:

— Dar ce-ai căutat sub pat?

— Eu… am… am vrut să şterg praful de-acolo.

— Aşa! şi sprâncenele lui Zarev, care se destinseseră între timp, se încruntară din nou. Mi se păru că mă priveşte bănuitor şi că aşteaptă alte explicaţii.

Tocmai deschisesem gura, dar am înlemnit aşa, mut şi nemişcat, de parcă aş fi fost lovit brusc de paralizie. Privirea mi se opri în dreptul buzunarului tunicii lui Zarev, de unde se zărea ieşind… o copie fidelă a creionului automat care ne uimise atât de mult, creion descoperit în sertarul mesei Irinei Lvovna.

Nenumăraţi „ce?“, „cum?“ şi „de ce?“ trecură ca nişte fulgere prin mintea mea. Să fie oare o simplă coincidenţă?

— Ei, ce-ai rămas aşa ca viţelul la poarta nouă? îmi întrerupse Zarev în mod grosolan gândurile.

— Creionul! am exclamat eu anevoie. Ce creion interesant! Pot să mă uit la el? şi-am întins mâna.

Nu mi-a scăpat expresia de îndoială ivită pentru o clipă în ochii lui. Dar totodată el scoase creionul din buzunar şi mi-l puse cu grijă în palmă, spunându-mi:

— Dar să nu răsuceşti nimic, că-l strici.

Am simţit în mână o greutate neobişnuită. Jucăria asta cromată, strălucitoare, de forma unui trabuc, îmi atârna greu în palmă. Crestăturile lunguieţe şi butoanele multicolore de pe muchii îmi confirmau că aveam în faţa ochilor un creion identic cu cel văzut la instructoarea noastră. Uitându-mă mai bine, am citit pe una din muchii: „Made in Germany”[16]. Această inscripţie îmi era cunoscută. „O năzdrăvănie germană – am remarcat în gând. Dar de ce-o fi aşa de grea?“…

Tot chibzuind, mă jucam maşinal cu creionul. Cele ce-au urmat s-au petrecut aproape într-o clipă. Creionul mi-a alunecat din mână şi n-am mai apucat să strâng palma, că el căzu cu zgomot surd pe podea. M-am aplecat repede să-l ridic, dar un brânci puternic în umăr era cât pe ce să mă dărâme. Am zărit faţa lui Zarev, palidă şi schimonosită de furie. După ce mă împinse, se repezi ca un uliu la creion, îl apucă, îl privi în grabă şi-l vârî iute în buzunar. Mâinile îi tremurau vizibil.

De uimire, nu-mi puteam veni în fire. „De ce s-o fi înfuriat aşa de tare? Am scăpat jos preţiosul său creion. Ei, şi! Doar n-a păţit nimic. Totuşi trebuie să-mi cer scuze. “

— Scuzaţi-mă… — am început eu, dar Zarev mă întrerupse. _

— Uite ce, flăcăule – mormăi el printre dinţi – şterge-o mai bine de-aici şi vezi-ţi de treabă.

N-am mai stat la discuţie. Apucând găleata şi peria, am zbughit-o pe uşă şi m-am ciocnit nas în nas cu stăpânul casei.

— Ei, ţi-ai terminat lecţia? mă întrebă el şi, făcându-mi complice cu ochiul, adăugă: Atunci fugi şi te plimbă, altminteri acuşica se întoarce baba mea şi mai născoceşte vreo treabă.

Nu m-am lăsat prea mult rugat, mi-am luat rămas bun şi am întins-o. După ce-am ieşit din casă, m-am îndreptat spre ascunzătoarea noastră, fiind convins că, de îndată ce va scăpa, Kolka va veni şi el încoace. De, data asta n-am avut prea mult de aşteptat. Am auzit mai întâi nişte sunete amintind şuieratul locomotivei, apoi, prin crăpătura ambrazurii, am văzut următoarea privelişte: înainte, cu o sacoşă mică în mână, mergea voioasă, cu paşi mărunţi, Matriona Ivanovna. După ea, cu spinarea încovoiată sub greutatea unui sac burduşit, gâfâind şi, sunt convins, blestemând totul pe lumea asta, se târa prietenul meu.

Nu trecură nici zece minute, şi Funtikov şedea alături de mine,

ascultându-mi relatarea şi ştergându-şi tot mereu cu mâneca şiroaiele de sudoare amestecată cu murdărie care-i curgeau de pe frunte.

— … Îmi pierdusem nădejdea să mai pot scăpa. Am crezut c-o să mă sfâşie în bucăţi pentru creionul ăsta. Nici acum nu înţeleg ce l-o fi apucat – mi-am încheiat istorisirea.

— Ştii ceva – strigă Kolka, lovindu-se agitat cu, palmele peste şolduri – habar n-ai ce informaţii preţioase ai obţinut! Bravo!. De altminteri – îşi reveni el – tu n-ai făcut decât să duci la îndeplinire ideea mea. Nu se poate şti la ce rezultat ai fi ajuns fără instructajul meu.

— Am avut nevoie de instructajul tău ca şoarecele de pisică…

— Bine, bine… Să ne vedem de treabă. Să trecem la analizarea noilor fapte. Să începem cu biletul. Ce spui de el?

— A apărut un personaj nou, care i-a fixat o întâlnire lui Zarev pentru astăzi la ora nouă pe o bancă oarecare.

— Mai departe.

— După cât se pare, e vorba de un neamţ.

— Eşti convins de asta?

— Doar biletul e scris pe nemţeşte.

— Dar cum apreciezi semnătura?.

— A semnat un oarecare I. Cred că tot despre el e vorba şi în biletul cifrat: „… arătaţi I.“.

— Poate că e o oarecare…

—Posibil… Probabil chiar. Scrisul cam seamănă, pare să fie un scris de femeie.

— În afară de asta, ţine seamă că a fixa o întâlnire „pe banca noastră” este ceva caracteristic femeilor.

— Că mult te mai pricepi tu la asta!…

— În orice caz, mai mult ca tine… Ce bănuieli ai în privinţa acestei I.?

— Aici poţi da frâu liber fanteziei – am zis eu, ridicând din umeri.

— De ce să dai frâu liber fanteziei? Trebuie să analizezi. Îmi pare că avem date suficiente pentru a stabili cine se ascunde sub această iniţială.

— Cine anume?

—Păi Irina Lvovna, instructoarea superioară de pionieri, neghiob nenorocit! Şi mai ai pretenţia să fii colegul marelui londonez.

— Concluzia asta o tragi din asemănarea creioanelor? am întrebat, făcându-mă că n-am auzit cuvintele jignitoare.

— Nu asemănarea… Eu susţin că creionul Irinei Lvovna şi cel al lui Zarev sunt unul şi acelaşi creion.

— Dovedeşte-o.

— E mai simplu ca bună ziua. În primul rând, pentru că este un lucru rar, neobişnuit. Sunt convins că n-ai mai întâlnit până azi unul la

fel. De altminteri, nici eu. E greu de admis să apară aşa, deodată, la două persoane pe care le cunoaştem, asemenea creioane identice. În al doilea rând, iniţialele comune amândurora. În fine, în al treilea rând, şi lucrul ăsta e cel mai important, adu-ţi aminte cum s-a fâstâcit instructoarea atunci când am găsit-o pe neaşteptate cu creionul în mână.

— Să admitem. Dar de ce-a scris ea biletul în nemţeşte?

— Şi nu ghiceşti de ce?

— Nu.

— Păi fiindcă Irina Lvovna e o spioană germană!

— Ai înnebunit!

— Câtuşi de puţin. N-am nici măcar o umbră de îndoială. Înţelegi cât de ingenios s-a camuflat. S-a vârât în sufletul băieţilor. „Băieţi, cu toţii la colectarea fierului vechi! Băieţi, numai note bune la învăţătură!“ o maimuţări Funtikov pe instructoare şi scuipă cu plăcere. Poftim, note bune la învăţătură!

— Şi totuşi te pripeşti cu concluziile – am zis eu, dus pe gânduri. Chiar dacă ai dreptate în privinţa creionului. La drept vorbind, de unde ai scos că e spioană? „S-a vârât în suflet”! Astea-s doar vorbe. Luptă pentru note mari la învăţătură? Păi dacă ar fi să fie acuzat cineva pentru treaba asta, atunci ar însemna că toţi profesorii sunt spioni. Cât priveşte creionul, nici aici nu văd vreo crimă deosebită. Singurul lucru care dă de gândit e limba germană.

— Eh! oftă din greu Kolka. Eşti un pisoi orb. Nu vezi pădurea din cauza copacilor. Într-adevăr, cu „s-a vârât în suflet” nu poţi dovedi mare lucru, pe când creionul constituie o probă.

— De ce?

— Ai spus că creionul e neobişnuit de greu? făcu Funtikov, fără a răspunde la întrebarea mea.

— Da, am spus.

— Creionul are o marcă germană?

— Are..

— Îţi aminteşti de fâstâceala instructoarei?

— Da.

— Era Zarev cât pe ce să te înghită când ai scăpat creionul jos?

— Şi ce-i cu asta?

— Asta înseamnă că acest creion nu e un creion, ci un pistol camuflat! Pesemne că ai citit că serviciile străine de spionaj îşi înzestrează agenţii cu astfel de arme? La prima vedere pare un stilou obişnuit, dar e destul să apeşi pe un butonaş şi… aleluia.

— Va să zică tu crezi că…

— E limpede. Zi mersi că, în cădere, pistolul nu l-a dat de gol pe Zarev, altfel te-ar fi trimis direct pe lumea ailaltă. M-am înfiorat fără să vreau. Acum ai înţeles – continuă prietenul meu – că am dibuit un

nou membru al bandei? Precis că despre ea e vorba în biletul cifrat. Nu-i nimic, în curând o să-i demascăm pe toţi.

„Cine ştie – m-am gândit în sinea mea. Poţi să ştii de unde sare iepurele? Într-adevăr, raţionamentul lui Kolka pare convingător." Însă cu glas tare i-am spus:

— Nu-mi vine să cred că Irina Lvovna ar putea face parte din această bandă. Poate că a fost amestecată împotriva voinţei sale sau poate că nu bănuieşte nimic.

— Hm! făcu Funtikov, dispreţuitor, apoi adăugă: Om trăi şi-om vedea. Mai bine te-ai gândi cum să folosim cele aflate din bilet.

— Trebuie să-l urmărim pe Zarev când se va duce la întâlnire.

— Just! însă de ce numai pe Zarev? Dar instructoarea? Înţelegi, o să facem aşa: eu o să-l urmăresc pe Zarev – el pe mine nu mă cunoaşte – iar tu caut-o pe dânsa; cu siguranţă că e la şcoală. Şi nu te îndepărta nici cu un pas de ea. Pun mâna în foc că o să ne întâlnim în curând şi ai să te convingi – pentru a câta oară? — de perspicacitatea prietenului tău. Şi Funtikov mă bătu îngăduitor pe umăr.

Capitolul VIII

„CÂINELE FOTOGRAF"

Am avut noroc: Irina Lvovna era la şcoală. Prezida şedinţa consiliului de conducere al detaşamentului. Prin uşa închisă a camerei pionierilor ajungea până la mine larmă de glasuri. Instructoarea superioară spunea ceva despre pregătirile în vederea examenelor şi despre intensificarea eforturilor pentru a obţine succese la învăţătură.

Mi-am amintit fără să vreau replica ironică a prietenului meu şi am simţit cum mă cutremur. Când stai şi te gândeşti că ea trăieşte între noi, se bucură de dragostea şi de respectul nostru, rosteşte cu glas tare tot felul de cuvinte frumoase, ne îndeamnă la lucruri bune, şi de fapt? De fapt ea ne urăşte, pregăteşte tot soiul de mârşăvii împotriva noastră, ne înşală pe toţi, acţionează după indicaţiile duşmanului… E oare cu putinţă asemenea josnicie, o astfel de trădare? Ar merita să fie sfâşiată în bucăţele, şi încă ar fi puţin… Revoltat la culme, am strâns cu atâta furie pumnii, încât unghiile mi s-au înfipt în carne. Dar în aceeaşi clipă, gândurile mele luară alt curs. „Dar dacă noi greşim – îmi ziceam – şi ea e un om cinstit… Şi am trecut din nou în revistă toate faptele care ne erau cunoscute: creionul automat german, fâstâceala ei vădită, furia lui Zarev, biletul scris pe nemţeşte, semnătura „I." din biletul cifrat. „Câte dovezi! Sunt totuşi dovezi indirecte – mi-am zis.

Poate că Irina Lvovna n-are nicio legătură cu Zarev, nici nu ştie măcar de existenţa lui, iar după şedinţă, o să plece liniştită acasă şi nicidecum să se întâlnească cu duşmanul.”

M-am surprins gândindu-mă cu bucurie şi nădejde la asemenea ipoteză. Simţămintele calde pe care le nutream faţă de Irina Lvovna erau vădit precumpănitoare, alungând bănuiala şi circumspecţia. „Nu, aşa nu se mai poate! m-am înfrânat eu. Un detectiv adevărat trebuie să fie nepărtinitor şi calm în orice împrejurare. Să-şi dovedească nevinovăţia prin acţiunile ei. Numai atunci voi renunţa la bănuielile mele, nicio clipă mai devreme.”

Gândurile mi-au fost întrerupte de glasurile copiilor. Şedinţa se terminase. Am fugit de la uşă şi m-am ascuns într-o nişă a peretelui. Din camera pionierilor se revărsa pe coridor, cu zgomot şi ţipete, liota de copii. Ultima ieşi instructoarea, încadrată de câţiva prichindei. Băieţii strigau care mai de care:

— Irina Lvovna, să vă conducem acasă!

— Irina Lvovna, veniţi cu noi la plimbare!

— Ba cu noi, ba cu noi!…

„Nu – mi-am zis din nou – nu se poate”… Dar instructoarea superioară aruncă o privire la ceasul brăţară şi spuse:

— Azi nu pot, băieţi. Duceţi-vă repede acasă. Sunt tare grăbită – şi se îndreptă iute spre ieşire.

Copleşit de îndoieli, am pornit-o pe urmele ei. În vestibulul şcolii, ea coti spre vestiarul profesorilor şi apăru curând de acolo, cu o bască de lână, cu un impermeabil străveziu şi o poşetă lăcuită în mână. Tocurile ei ţăcăneau grăbit pe trepte. Ceasul şcolii arăta ora nouă fără douăzeci.

Afară începuse să se întunece. În vitrinele magazinelor şi la ferestrele caselor se aprindeau luminile. Unul după altul se aprindeau şi globurile mate ale felinarelor. Pe trotuare domnea animaţia. Deosebit de multă lume se îngrămădea la casele cinematografelor. În staţiile de autobuz se formaseră cozi mari. La una din ele se opri şi Irina Lvovna.

M-am speriat. Dacă mă urc în acelaşi autobuz, o să mă vadă numaidecât. Dar după ce trecură două maşini supraaglomerate, ea ieşi din rând şi porni aproape în fugă mai departe. Abia mă mai puteam ţine după ea, pierzând-o mereu din vedere şi regăsind-o din nou în mulţimea compactă. Deodată, Irina Lvovna coti de pe bulevardul ticsit din centru pe o stradă lăturalnică şi imediat mi-am dat seama încotro se îndreaptă. La capătul acestei străzi, pe malul râului, se întindea un parc mare, străvechi – Parcul de cultură şi odihnă, cum i se spunea acum.

„La ora nouă, pe banca noastră” – mi-am amintit de cuvintele din bilet. Aşadar, totuşi…

În sfârşit, iată şi gardul de fier forjat al parcului, între mine şi cea pe care o urmăream nu se afla nimeni; prevăzător, am încetinit pasul, mărind distanţa dintre noi şi lipindu-mă, în acelaşi timp, de pereţii caselor. Deodată Irina Lvovna se opri lângă un felinar şi privi în jur. Abia am reuşit să mă strecor sub o poartă întunecoasă. După ce-am aşteptat puţin, m-am furişat cu precauţie şi… am încremenit. Instructoarea stătea tot acolo: se uita cu atenţie într-o oglinjoară de buzunar şi-şi ruja buzele.,

— Da – am murmurat, dând cu tristeţe din cap. Nu mai încape nicio îndoială. De la femeia asta te poţi aştepta la orice.

Între timp, Irina Lvovna îşi ascunse accesoriile cosmetice în poşetă şi porni mai departe, îndreptându-se spre intrarea viu luminată a parcului. Iar eu… eu am rămas pe loc, pipăindu-mi zăpăcit buzunarele. Abia atunci mi-am dat seama că intrarea în Parcul de cultură şi odihnă e cu plată! Doar o rublă, da' de unde s-o iei? Am început să-mi întorc buzunarele pe dos cu o grabă înfrigurată. În mână mi-au căzut nişte obiecte de obicei foarte utile, dar acum cu desăvârşire nefolositoare: un briceag, o lupă, chei, un blocnotes, căpeţele de creion, peniţe, radiere, gheme de sfoară şi multe altele. Dar nici măcar o singură monedă rătăcită!

Cuprins de disperare, am privit după Irina Lvovna. Ea îşi scosese biletul la casă şi trecu pe lângă controloare, intrând în parc. Încă puţin, şi o să dispară. M-am repezit spre poartă, vârându-mi din mers în buzunare bogăţiile mele. Nu ştiu la ce speram. Poate într-o minune. Poate că controloarea va spune deodată: „Băieţele, văd după faţa ta că duci la îndeplinire o sarcină de răspundere. Intră, te rog".

Din păcate, minunea nu s-a întâmplat.

— Ce te tot vâri în picioarele oamenilor şi încurci lumea! se repezi controloarea la mine. Ia hai, du-te acasă şi fă-ţi lecţiile!

Ce-i puteam răspunde? Să fi ştiut ea… Între timp, Irina Lvovna dispăruse definitiv pe una din aleile parcului. Era cât pe ce să urlu de necaz şi umblam agitat de-a lungul gardului ca o fiară în cuşcă. Poate găsesc vreo gaură în grilaj, vreo bară ruptă. Dar, din păcate, căutările mi-au fost zadarnice. M-am uitat în sus. La vreo doi metri înălţime se îndreptau în sus ţepuşele ameninţătoare ale gardului.

„Fie ce-o fi!" m-am hotărât şi am apucat grilajul.

Mâinile mi s-au lipit imediat de barele metalice: se vede că grilajul fusese vopsit de curând. Era însă prea târziu să mai dau înapoi. M-am căţărat până sus, mi-am trecut cu greu un picior peste gard şi m-am aşezat călare între două ţepuşe. Fluieratul asurzitor al controloarei, care mă zărise, mi-a dat puteri noi. Am auzit pârâitul pantalonilor plesniţi la cusături, dar nimic nu mă mai putea opri, căci mă aflam de partea cealaltă a gardului. Din fericire nu era nimeni prin apropiere, Cât ai clipi, am traversat aleea şi m-am înfundat în nişte tufişuri.

După ce mi-am tras răsuflarea şi m-am convins că nu sunt urmărit, am căzut pe gânduri. Cum să acţionez mai departe? Unde s-o caut pe Irina Lvovna? Era imposibil să mă bazez pe punctul de orientare pe care-l ştiam – o bancă. Erau aici sute de bănci. Nu-mi rămânea decât un singur lucru: s-o pornesc în direcţia în care dispăruse instructoarea şi să încerc să cercetez în mod sistematic acest sector, bizuindu-mă în mare măsură pe noroc.

Fără să stau prea mult pe gânduri, am pornit la treabă. Am cutreierat o alee după alta. Am trecut pe lângă zeci de bănci.

M-am convins curând cât era de dificilă sarcina pe care mi-o asumasem. În grădină nu era lume prea multă, dar între timp începuse să se întunece de-a binelea şi doar aleile principale erau luminate. Trebuia să mă apropii mult de tot de fiecare bancă pentru a desluşi cine şade pe ea. S-o spun pe şleau, misiunea nu era prea plăcută. Dându-mi silinţă să ajung cât mai repede la ţintă, alergam în trap. Tot în trap mă apropiam de banca următoare, îmi aruncam ochii asupra ei şi, cu aceeaşi grabă, mă repezeam mai departe. Cu siguranţă că eram luat drept un om nu tocmai sănătos la minte, în orice caz, m repetate rânduri am auzit în urmă exclamaţii rostite la adresa mea, printre altele cuvinte ca: „ţicnit", „smintit", „năuc" erau cele mai delicate. Colac peste pupăză, m-am mai şi rătăcit curând prin nenumăratele alei ce şerpuiau între copaci şi se întretăiau unele cu altele, astfel că prin dreptul unor bănci treceam în goană de câte două, ba chiar şi de trei ori. Cred

că nu mai e nevoie: să spun ce mi-a fost dat să aud cu acest prilej.

Nu ştiu cât a durat căutarea. Dar a venit şi momentul când nu mai eram în stare nu numai să alerg, dar nici să merg nu mai puteam. Ud leoarcă de năduşeală, răsuflând din greu, rătăceam pe o alee întunecoasă, abia târându-mi picioarele. În faţa ochilor mi se roteau cercuri verzi-portocalii şi nu vedeam aproape nimic înaintea mea.

„Nu – mi-am zis – nu mai pot, trebuie să mă odihnesc. "

Privind în jur, am zărit o bancă aşezată în faţa unor brăduţi mici şi rămuroşi şi m-am îndreptat spre ea. Abia când m-am aşezat cu toată greutatea, am băgat de seamă că tulburasem singurătatea cuiva, dar mi-era indiferent. Cu faţa în palme, cu ochii închişi, savuram odihna.

— Ce-i cu tine, băieţaş, eşti bolnav? am auzit o voce de femeie, care m-a făcut să mă cutremur.

Va să zică " uite unde am găsit obiectul căutărilor mele! La trei paşi de mine şedea Irina Lvovna. Ce-i de făcut? Deocamdată nu m-a recunoscut. Dar e de ajuns să rostesc un singur cuvânt sau s-o privesc, şi totul va fi descoperit. Şi nici să tac nu puteam: atunci o să se ţină scai de capul meu. Ce belea! Trebuie totuşi să răspund.

Fără să-mi ridic faţa din palme, am mormăit ceva cu voce

schimbată, înadins grosolană:

— Ce vă tot legaţi de mine?! Nu mi s-a întâmplat nimic!!

— Lasă-l în pace – am auzit o voce bărbătească. Precis c-a fumat până n-a mai putut şi-acu' îi e rău. Se vede treaba că n-are cine să-i rupă urechile. Hai mai bine să plecăm de-aici!

N-am înţeles imediat cele ce spunea el, deoarece mă gândeam la altceva. De la primele cuvinte l-am recunoscut pe Zarev.

Aşadar, Kolka a avut dreptate. Ei se cunosc şi încă bine de tot. El chiar o tutuieşte. Prin urmare, toate dovezile indirecte devin dovezi directe. Şi creionul german, şi fâstâceala ei, şi biletul, şi întâlnirea tainică din parc nu sunt decât verigile unui lanţ de împrejurări, dar nu întâmplătoare. „Iată până unde aţi decăzut, Irina Lvovna, formal instructoare superioară de pionieri la şcoala sovietică nr. 7 şi, în fond, un agent sau, cel puţin, un complice al duşmanului!"

Revoltat de trădarea Irinei Lvovna, n-am băgat de seamă că Zarev şi însoţitoarea lui s-au sculat de pe bancă şi mi-am revenit abia atunci când ei se aflau la o anumită distanţă. Tocmai mă pregăteam să pornesc în urmărirea lor, când atenţia mi-a fost atrasă de foşnetul unor crengi ce se mişcau în spatele meu. N-am apucat să întorc capul, că la urechea mea se auzi o şoaptă:

— Eşti un măgar fără minte, şi nu un anchetator! Nu puteai născoci ceva mai deştept decât să apari prosteşte în momentul cel mai nepotrivit? Cu mutra ta idioată i-ai speriat şi ai stricat totul.

Fireşte că era Funtikov.

Absorbit de nenorocirea mea, uitasem că el trebuia să se afle pe undeva prin apropiere, şi apariţia lui a fost pentru mine cu totul neaşteptată.

— De unde ai mai răsărit şi tu? l-am întrebat, uimit.

Dar Kolka nu m-a învrednicit cu vreun răspuns. Cu o expresie de dispreţ pe faţă, el porni în urma perechii care se depărta. Nu-mi rămânea altceva de făcut decât să-l urmez.

Abia când am ajuns în aleea principală, care ducea spre ieşirea din parc, şi am văzut că Zarev, ţinând-o la braţ pe Irina Lvovna, se îndreaptă spre poartă, Funtikov catadicsi să deschidă gura.

— S-a terminat! grăi Kolka, scuipând posomorât şi încetinind pasul. I-am scăpat! Adică, fireşte că tu i-ai scăpat – se grăbi el să precizeze.

Simţindu-mă vinovat, i-am povestit repede peripeţiile mele. Kolka ascultă fără să mă întrerupă, apoi spuse:

— Curcă plouată ce eşti! Te-ai zăpăcit… Tu crezi că la mine în buzunare se lăfăie milioane? Nici eu n-am avut o lăscaie. Totuşi am trecut pe lângă controloare ca prin brânză.

— Cum ai făcut?

— Trebuie să ai cap! Am apreciat situaţia de cum m-am apropiat. Văd că controloarea e o femeie mai în vârsta, aspră, cu pince-nes…

— Cu pince-nez – l-am corectat.

— N-are importanţă – trecu Funtikov peste observaţia mea. Mi-am zis: „Una ca asta precis că-şi chinuieşte bieţii nepoţei, silindu-i să stea ceasuri întregi şi să-şi facă lecţiile. Drept care trebuie să te apropii de dânsa într-un mod corespunzător”.

— Şi ce i-ai spus? l-am întrerupt nerăbdător.

— I-am spus că fratele meu a plecat în parc şi a luat cheia de la casă cu el, iar eu am mâine teză la fizică, trebuie să mă pregătesc şi nu pot intra în casă.

— Şi te-a lăsat să treci?

— Fireşte.

—Straşnic! am exclamat sincer entuziasmat.

— Dar ar fi şi mai straşnic dacă tu ai avea pe umeri un cap, şi nu un dovleac.

— Păi eu…

— Gata, ajunge, lasă vorba!… Mai bine ascultă ce am reuşit totuşi să aflu. Înţelegi, m-am ţinut după Zarev de parcă aş fi fost lipit de el. L-am însoţit pâna la bancă, mă uit şi văd că el a sosit primul la locul indicat. Şi chibzuiesc că, deocamdată, trebuie să-mi aleg un loc de pândă. Şi, ca dinadins, în spatele băncii se află un pâlc de brazi tineri: ceva mai bun nici că-mi puteam dori. Ţinându-mă cam la vreo cincizeci de metri departe de el, m-am înfundat în plantaţie şi apoi m-am apropiat de bancă, târându-mă pe burtă… Fără să fac cel mai mic zgomot, am ajuns târâş până la bancă, am tras cu urechea şi am simţit că mă înfior: îi auzeam până şi răsuflarea. „Ei, drăcie, Doamne fereşte să strănut, că s-a zis cu mine. Mă găureşte cu creionul-pistol şi… aleluia! Înţelegi, mi-era teamă să şi mişc. N-aş putea spune cât timp a trecut, dar trupul îmi înţepenise de-a binelea. Ştii şi tu cât îi de rece pământul acum. Îl văd deodată pe Zarev că-şi pierde răbdarea, sare în picioare şi începe să se plimbe încolo şi-ncoace. Am profitat de asta, ca să-mi mişc puţin picioarele. Dar nu trece mult şi-l aud cum strigă: „Irocika! “ şi iese în întâmpinarea ei. „Aha – mă gândesc – am avut dreptate. Jenka iar s-a făcut de râs cu neîncrederea lui.“ Amândoi s-au aşezat pe bancă. El a făcut nişte aluzii referitoare la întârzierea ei, dar ea l-a întrerupt şi s-au pornit să boscorodească pe nemţeşte. Înţelegi, până şi în parc sunt conspirativi.

În clipa aceea nu ţi-a mai rămas decât să te scoli şi să te duci acasă – mi-am dat părerea.

— De ce? nu se dumeri Kolka.

— Păi, fiindcă tu te pricepi la germană aşa cum se uită mâţa în calendar.

— Ba tu ai fi stat ca mâţa, nu eu – se oţărî Funtikov. Cu atât mai mult cu cât ea a început la fel ca nemţoaica noastră la lecţie: „Nur deutsch. Wir miissen nur deutsch sprechen“[17]. E drept că mai departe

n-am prea înţeles, dar câte ceva tot am priceput. De pildă, ea l-a întrebat, tot la fel cum ne întreabă Emma noastră pe noi: „Plast du alles vorbereitet?[18]“. Se vede treaba că el n-o prea „rupe“ pe nemţeşte, căci mai mult îi ţinea ei isonul: „Ja, ja“ şi „jawohl“[19].

— N-ai înţeles prea multe.

— Aşteaptă. Am prins înainte de toate linia generală a discuţiei. Înţelegi, ea-l dojenea tot timpul, ca o profesoară pe un elev. E evident că el îi e subordonat. Mi-a făcut impresia că dânsa îi dădea instrucţiuni cu privire la ceva.

— Întocmai, cu privire la ceva. Dar tu n-ai înţeles o boabă. Ce folos putem trage de pe urma unor date ca astea!

— Cum, ce folos?! se înfurie Funtikov. Ţii minte ce-ai spus: „Poate că a fost amestecată împotriva voinţei ei“. Ca de obicei, ai nimerit cu oiştea-n gard. E clar că ea nu-i o simplă unealtă, ci ditai grangurele. S-ar putea ca tocmai prin dânsa firul să ducă până la şeful lor cel mare. Ţii minte instrucţiunile lor: „Arătaţi I.“. Arătaţi! Va să zică e ca un fel de control.

— Încă nu se ştie.

— Tu nu ştii niciodată nimic. N-ai imaginaţie nici de două parale. Ascultă mai departe. Încă n-am terminat. Principalul abia urmează.

— Atunci, dă-i drumul!

— Înţelegi, pe urmă el a început să-i citească ceva în nemţeşte. Fireşte că eu nu-s neamţ şi n-am putut pricepe totul. Dar am reţinut mai ales două cuvinte care se repetau în text de câteva ori.

— Ce cuvinte?

— „Hund“ şi „photographieren“.

— „Câine“ şi „a fotografia” – am ghicit eu. Ei, şi mai departe?

— Şi mai departe şi-a făcut apariţia un imbecil pe care-l cunosc eu şi a stricat toată treaba.

— Nu la asta mă refer. Întreb ce concluzii a tras imbecilul pe care-l cunosc eu.

— Nu cumva nu eşti în stare să ghiceşti singur?

Am dat din umeri.

— Ce crezi – continuă Kolka – cam ce-i putea el citi? Doar nu studia literatură!

— Cred că nu.

— Dacă ea este veriga de legătură între grupul contesei şi şeful lor, atunci concluzia se impune de la sine.

— Care anume?

— Păi e limpede ca lumina zilei: că Zarev i-a citit raportul curent al contesei.

— De ce? i-l putea transmite aşa, simplu.

— Cum de nu pricepi?! Doar asta nu-i decât o măsură elementară de precauţie. Dacă ea se trezeşte deodată într-o situaţie dificilă, să

zicem că e supravegheată şi trebuie să înghită hârtia. Nu-i necesar să cunoască textul?

— Este.

— Aia-i! Dar ne-am abătut de la subiect. Ce zici de cuvintele pe care le-am auzit? De ce pomeneşte contesa în raportul ei de fotografiere şi de câine?

— Păi contesa are un câine cu numele idiot de Adolf. Chiar în primul bilet, cu care a început totul, se aminteşte de un câine mort.

— Nu de unul mort. Acolo se spune: „Aici e îngropat câinele". Asta-i doar o expresie metaforică. Aşa se spune atunci când vrei să subliniezi esenţa unui lucru, înseamnă că, în cazul de faţă, esenţa e câinele. Este limpede că în toată afacerea asta e amestecat şi câinele contesei. Până acum n-am mai dat de alţi câini. Ce rol poate avea el?

— Păzeşte locuinţa contesei – am răspuns repede.

— Bine. Şi mai ce?

— Poate fi folosit la urmărirea cuiva.

— Dă-ţi seama ce vorbeşti! Unde s-a mai auzit ca un dog să servească drept câine poliţist?

— Atunci nu mai ştiu.

— Pune-ţi şi tu mintea la contribuţie. Ce poţi spune despre ochii acestui Adolf?

— Despre ochi?… Am rămas pe gânduri. Păi sunt plini de răutate, scârboşi.

— Ce culoare au?

— Iar te-ai apucat să-ntrebi prostii! m-am indignat. E oare cu putinţă să memorezi fiecare fleac?

— În meseria noastră nu există fleacuri – rosti Kolka pe un ton povăţuitor. Bagă la cap o dată pentru totdeauna, tovarăşe anchetator.

— Ce legătură poate avea culoarea ochilor cu toată povestea asta?

— Faptul că – şi în vocea prietenului meu am simţit o notă de triumf — are ochi de nuanţe diferite. Sunt căprui, dar unul e de culoare mai deschisă decât celălalt.

Fără să spun nimic, am pus mâna pe fruntea lui: era rece.

— Pare-se că n-ai febră – am zis.

— La început mi s-a părut şi mie că m-am înşelat – răspunse Kolka. De-aia nu ţi-am spus nimic până acum. Dar, ţinând seama de cele întâmplate azi, nu mai am niciun fel de îndoieli.

— Cu privire la ce?

— Păi judecă şi singur. De ce-am început discuţia despre culoarea ochilor câinelui contesei? Ian ghiceşte: ce legătură are fotografierea cu ei?

Şi deodată am înţeles la ce se gândeşte Funtikov. Mi-am amintit de romanul citit nu demult de noi – romanul din pricina căruia chiulise Kolka. Acolo se pomenea despre un lucru care mă uluise: un spion

folosise pentru scopurile lui un câine cu un ochi de sticlă, având camuflat în el un minuscul aparat de fotografiat.

Va să zică asta era descoperirea făcută de Kolka! Să mai îndrăznească cineva sa susţină ca a citi cărţi despre spioni este o ocupaţie inutilă, ba chiar dăunătoare! Ce ne-am fi făcut dacă nu cunoşteam şi asemenea metode ticăloase ale agenţilor străini?

— Kolka! am exclamat eu. Deci în ochiul dogului este montat un aparat fotografic?

— Îhî, ai ghicit! zâmbi satisfăcut Funtikov. Acum ai înţeles de ce are ochii de nuanţe diferite? Ticăloşii n-au fost în stare să potrivească exact culoarea. Şi acum adu-ţi aminte de lumina pe care am văzut-o în locuinţa pustie. Ce culoare avea?

— Stai niţel. Parcă roşiatică.

— Exact. Ştii unde se foloseşte lumina roşie?

— La developarea filmelor şi la scoaterea copiilor fotografice.

— Ia te uită! Te deştepţi văzând cu ochii.

— Nu cumva au instalat acolo un laborator fotografic? Dar ce fotografiază cu ajutorul câinelui?

— Multe se pot fotografia: documente secrete, diferite planuri. Eu de unde să ştiu? Dar acum lucrul ăsta nici nu este important pentru noi. Principalul e să ne verificăm ipoteza. Şi dacă avem dreptate, lucru de care sunt pe deplin convins, atunci treaba o putem considera aproape terminată. Câinele ăsta fotograf va fi o probă atât de zdrobitoare, încât vor putea fi arestaţi cu toţii. Şi Funtikov îşi frecă agitat mâinile.

— Dar cum vom verifica presupunerea noastră? am întrebat.

— Ăsta-i un fleac! Nimic mai simplu. Va trebui să facem cunoştinţă mai îndeaproape cu câinele, să-i câştigăm încrederea, să obţinem de la contesă să ne dea voie să-l plimbăm, iar apoi nu ne rămâne decât un singur lucru: să-i apăsam cu grijă ochiul artificial, şi aparatul se va afla în mâinile noastre.

— Sa încercam – m-am învoit eu, cu o oarecare îndoială, temându-mă că planul lui Kolka nu va fi chiar aşa de uşor de dus la îndeplinire, după cum îşi imagina el.

— Doar un lucru mă îngrijorează – spuse prietenul meu. Nu cumva ei să treacă la acţiuni decisive atâta timp cât noi nu suntem încă gata cu toate. Va trebui să aflăm de la Iura când se întoarce tatăl lui.

— De unde ai dedus posibilitatea unui asemenea pericol?.

— Îţi aduci aminte ce l-a întrebat aşa-zisa instructoare de pionieri pe Zarev: „Ai pregătit totul?“ E limpede că evenimentele se precipită.

Capitolul IX

ÎNTÂMPLĂRILE SE SUCCED UNA DUPĂ ALTA

În cele din urmă, chiar ne-a fost dat să avem de furcă şi cu câinele ăsta afurisit. Adolf îşi îndreptăţea numele. Între noi aşa îi ziceam – „Hitler“. Toate încercările noastre de a-i câştiga încredere se loveau, în cazul cel mai bun, de indiferenţa lui plină de dispreţ, iar în cel mai rău caz, de mârâitul său duşmănos.

Am studiat în amănunţime graficul plimbărilor contesei cu odorul ei şi, dacă în timpul acesta eram liberi, ne străduiam din răsputeri să le ieşim în cale. O salutam politicos pe contesă, ne interesam de sănătatea ei, îi ofeream serviciile noastre. Am reuşit să obţinem un zâmbet din partea Ghelmont-Almazovei atunci când ne întâlnea, deşi mi se părea că zâmbeşte numai din colţul gurii, alungindu-şi buzele lipsite de culoare, în vreme ce privirea îi rămânea rece după lentilele pince-nez-ului de modă veche.

Dar era de ajuns să vorbesc câinelui, să-i spun „Adolfik scump“, să întind cu sfială mâna spre el, că dogul se încorda imediat, părul de pe

grumaz i se zburlea, ne arăta un bot rânjit şi auzeam un mârâit surd, care era totuşi suficient sa înnăbuşe în faşă toate încercările noastre de apropiere.

Îţi venea să crezi că dogul ne pătrunde gândurile şi, în cele din urmă, o să ne afle şi intenţiile.

De fiecare dată când ne întâlneam, mă sileam să-i studiez ochii, să desluşesc deosebirea de nuanţe descoperită de Kolka, dar n-am reuşit de fel; fie că nu găseam în genere vreo deosebire, fie că remarcam deodată ceva nefiresc şi artificial ba la ochiul stâng, ba la cel drept.

Până la urmă mi-am pierdut răbdarea şi i-am spus lui Funtikov:

—Ştii, Kolka, după părerea mea n-o să iasă nimic din planul nostru. Hitler ăsta e încăpăţânat ca un catâr. În afară de contesă nu vrea să recunoască pe nimeni.

— Nu-i adevărat – răspunse prietenul meu. Îl mai recunoaşte şi pe Franz. Mai ţii minte, când am fost la Ghelmont-Almazova şi a venit neamţul, el nici n-a crâcnit măcar.

— Asta-i altceva! Franz e rudă cu contesa. Vine deseori în casă. Fireşte că dogul s-a obişnuit cu el.

— Asta înseamnă că se poate obişnui şi cu noi. Trebuie numai să găsim calea de acces spre inima lui.

— Cum să găseşti calea de acces, dacă dulăul nici nu te lasă să te apropii măcar de el? am răspuns posomorât.

— Ascultă, am o idee! exclamă deodată Kolka, apucându-mă de mână. Drumul spre inima unui câine trece prin stomac. Înţelegi, trebuie să-i dăm demâncare. Nu-i aşa că m-am gândit bine?

— Vezi să nu-ţi dea voie contesa!…

— De ce nu?!… O javră ca asta, fără doar şi poate, mănâncă cât zece. Iar acum, după război, alimentele se dau pe cartelă şi nu-i chiar aşa de simplu să te aprovizionezi… Hotărât c-o să ne dea voie! încheie cu convingere Funtikov.

— Dar cu ce-ai de gând să-l hrăneşti?

— Cum cu ce? Dar gustarea ta? Mama îţi dă în fiecare zi la şcoală sandvişuri cu unt şi, uneori, şi cu salam.

— Vezi să nu! m-am revoltat eu. Nici mie salamul nu-mi cade greu la stomac.

— Vai de capul tău!… mormăi cu dispreţ Kolka. Putem spune că aici e vorba de viaţa unui om, de soarta unor importante secrete de stat, iar tu n-ai altă grijă decât să înfuleci salam cât şapte…

Funtikov n-avea dreptate: salamul nu-l vedeam eu chiar atât de des. Dar cui îi face plăcere să audă o asemenea învinuire?! De aceea i-am spus:

— Fie, ce contează… Sta-i-ar în gât lui Adolf ăsta gustarea mea.

Dar nu i-a stat în gât. Sandvişurile dispăreau într-o clipită în gura lui uriaşă. Câinelui îi plăcea îndeosebi salamul. Dacă acesta lipsea, el

mirosea îndelung bucata de pâine, apoi lingea untul şi-mi întorcea spatele. Eu şi Kolka eram indignaţi până în adâncul sufletului de aceste nazuri, dar răbdam.

La drept vorbind, răbdam numai eu. Pentru Kolea, care nu-şi lua gustarea la şcoală, nu era prea greu să îndure o asemenea bătaie de joc. El ştia că, întorcându-se acasă, va găsi acolo ceva întăritor. Pe masă, sub un şerveţel, îl aştepta totdeauna dejunul pregătit de mama lui înainte de a se duce la lucru. Eu însă trebuia să-mi strâng cureaua şi să umblu flămând până seara când se întorcea mama.

Am încercat să găsesc o ieşire din situaţia asta, oprindu-mi mie jumătate din dejun şi dându-i-o pe cealaltă lui Adolf, dar Funtikov curmă fără milă şiretlicul meu.

— Lasă-te de astea! spuse el. Câinele începe să se obişnuiască cu noi, nu mai mârâie la apariţia noastră, iar tu te zgârceşti. Nu-i nimic, n-ai să mori…

Într-adevăr, a sosit şi clipa când privaţiunile mi-au fost răsplătite. Într-o zi, după ce javra înghiţi porţia obişnuită de sandvişuri, prinse să dea din coadă şi – ce minune! — îmi linse mâna. Prinzând curaj, l-am mângâiat cu grijă pe spinare: dulăul nu zise nimic.

Kolka profită imediat de noua situaţie.

— Leokadia Leopoldovna – rosti el cu duioşie – daţi-ne voie să-l plimbăm niţel pe Adolf.

După ce stătu o clipă la îndoială, contesa îi dădu cureaua prinsă de zgardă şi câinele porni supus după noi. Nu-mi venea să-mi cred ochilor!

A doua zi, chiar Ghelmont-Almazova ne rugă să-i facem acest serviciu.

— Tinerilor – ne spuse ea – trebuie să mă duc până la magazin. Vreţi s-aveţi grijă de Adolf?

— Fireşte. Cu mare plăcere – am răspuns eu.

Abia dispăru contesa pe poartă, că Kolka îmi şopti agitat:

— Gata! Acum trebuie să acţionăm. Hai să-l ducem între stivele de lemne, ca să nu ne vadă nimeni, şi tu ai să-i scoţi ochiul de sticlă.

— De ce eu? am întrebat repede.

— Aşadar, ţi-e frică – constată Funtikov.

— Ba de loc… Însă tu ai descoperit ochiul artificial, aşa că se cuvine ca tot tu să-l scoţi.

— Ah, va să zică aşa stau lucrurile! Tu să stai deoparte, iar eu să scot pentru tine caftanele din foc!

— Castane, nu caftane! l-am corectat.

— Nu te tot lega de mine! Mai bine recunoaşte că de spaimă ţi s-au tăiat picioarele.

—Dar ţie nu ţi s-au tăiat?

— Mie? şi Kolka se întoarse brusc spre dulău.

Din nebăgare de seamă, el smuci cureaua. Dogul se dădu îndărăt şi părul de pe grumaz i se zbârli.

— Uite ce – spuse Funtikov pe un ton neaşteptat de paşnic – hai să tragem la sorţi!

În faţa unei asemenea propuneri nu se făcea să te opui. Kolka scoase din buzunar o monedă şi o aruncă în sus.

— Stema! am strigat.

Aplecându-ne deasupra monedei căzute, era cât pe ce să ne ciocnim cap în cap. Moneda zăcea cu stema în sus.

— Aşa – rosti Funtikov, posomorât – şi mai ai pretenţia că-mi eşti tovarăş!… Supărat, Kolka mă privi chiorâş, stătu o clipă pe gânduri, apoi scoase din buzunar o bucăţică de zahăr şi-i vorbi câinelui: Adolfik drag, vino-ncoace… De-ai crăpa o dată, Hitler blestemat!… Vino la mine! Na, îndoapă-te cu zahăr. Câinele linse bucăţica de zahăr, apoi o sfărâmă între dinţi. Cu băgare de seamă, Kolka întinse mâna şi atinse capul câinelui. Dogul mârâi încetişor, dar suportă mâna. Căţeluşul meu bun, căţelul meu scump – spunea Kolka, folosind cu făţărnicie sufixe diminutivale – acuşica o să-ţi apăsăm ochişorul. Nu te teme, n-o să te doară… Stai! îşi întrerupse Funtikov efuziunile. Dar care ochi e de sticlă: dreptul sau stângul?

— Tu trebuie s-o ştii mai bine! am observat eu.

— Naiba să-l ştie – răspunse Kolka. Acum parcă-s amândoi la fel.

— Hai, nu mai pierde vremea. Acuşi se întoarce contesa.

— Dar pe care să-l apăs?

— Apasă-i pe amândoi: unul o, să iasă.

— Du-te încolo!… se răsti Kolka. Hai să facem aşa: eu o să-l apăs pe cel stâng şi, dacă nu iese, ai să-l apeşi tu pe cel drept. Aşa va fi mai cinstit.

Zicând acestea şi adunându-şi tot curajul, Funtikov apucă hotărât capul lui Adolf.,

Mie nu mi-a mai venit rândul să încerc. Cele ce urmară se petrecură într-o clipă. Am auzit mârâitul fioros al dulăului, l-am văzut pe Kolka sărind brusc într-o parte, lovindu-se de o stivă de lemne şi întorcându-se cu spatele… Dinţii câinelui clănţăniră şi, aproape în aceeaşi clipă, urletul prietenului meu cutremură văzduhul. Dogul se smuci, smulse cureaua şi se repezi înaintea contesei, care tocmai intra în curte. Iar Funtikov… Funtikov sta în acelaşi loc, palid, cu faţa schimonosită de frică, şi îşi freca poponeaţa cu mâna.

— Ce s-a întâmplat, tinerilor? întrebă Ghelmont- Almazova, prinzând câinele.

Am făcut repede un pas înainte, acoperindu-l pe Kolka de privirea contesei, şi am bolborosit fâstâcit:

— Probabil că Adolf a simţit apropierea dumneavoastră şi s-a smucit din mâinile noastre.

Contesa nu spuse nimic, ci mă cercetă doar cu o căutătură lungă, din care pricină inima mi se făcu cât un purice.

După ce Ghemont-Almazova dispăru în casă împreună cu dihania ei, m-am întors spre Kolka. Între timp, el izbutise să-şi vină în fire şi încercă chiar să-mi zâmbească, dar colţul buzelor îi tremura într-un chip care-l dădea de gol.

— Te-a înhăţat zdravăn? l-am întrebat compătimitor.

— O nimica toată! Chiar şi pantalonii au rămas întregi – răspunse Kolka pe un ton, de parcă o muşcătură de câine ar fi fost pntru el lucrul cel mai firesc din lume. Da, am comis o greşeală – continuă el, gânditor. N-am apăsat ochiul care trebuia. Acum niciun kilogram de salam nu ne mai ajută. Va trebui să căutăm alte dovezi…

În aceeaşi seară ne-am dus la Cisteakov. Iurka se dovedi un meditator din cale-afară de pisălog şi nu ne slăbea de fel. Se considera un profesor autentic şi pretindea cu stricteţe să executăm tot. Dacă nu apucam să facem vreun exerciţiu sau să rezolvăm o problemă dată de el, era vai şi amar de noi ce ne auzeau urechile.

— Ce vă tot eschivaţi?! se aprindea el. Colectivul mi-a încredinţat supravegherea voastră, şi eu sau fac oameni din voi, sau vă demasc în faţa întregii clase ca pe nişte şarlatani şi mincinoşi. Pentţu data viitoare vă dau de două ori pe-atâta. Să îndrăzniţi numai să veniţi tot ca şi azi!

Între patru ochi, îl ocăram pe Iurka de mama focului. Când vorbea despre „încrezutul ăla“, Funtikov se bâlbâia de furie.

— Ştii – se îneca de mânie prietenul meu – el îşi bate pur şi simplu joc de noi. Unde s-a mai pomenit ca nişte oameni cumsecade să fie siliţi să-şi facă toate lecţiile, ba, pe deasupra, încă altele date de un oarecare nebun care se crede pedagog şi dascăl! Ah, ce săpuneală zdravănă i-aş trage eu profesorului ăstuia! Tii – îşi ridica visător Kolka ochii în sus – să-i atingi una, de să-l laşi lat pe jos!…

—Asta nu se poate – am oftat, înţelegându-i simţămintele. Trebuie să îndurăm. Dar nu-i nimic, o să ne vină şi nouă apa la moară.

— Şi încă curând! adăugă convins Funtikov. Să vezi atunci ce-o să mai râd de el…

De aceea, când veneam la obişnuitele lecţii la Cisteakov, ne străduiam din răsputeri să ne înnăbuşim nemulţumirea şi căutam să fim elevi cuminţi şi conştiincioşi.

Şi astăzi Iurka ne primi lăfăit cu impertinenţă în fotoliul de la biroul tatălui său.

— Ei, băieţi – ne salută el, imitând-o în mod vizibil pe Faina Pavlovna, diriginta clasei noastre – sper că azi v-aţi făcut cum trebuie

exerciţiile pe care vi le-am dat. Ia arătaţi-mi-le…

Lucram la exerciţii de mai bine de un ceas, când soneria ne întrerupse activitatea. Iurka fugi în antreu şi, după un minut, se întoarse cu o telegramă în mână. Faţa îi era luminată de un zâmbet de fericire.

— Tăticu vine azi! ne comunică el, bucuros, încă din prag, fluturând telegrama. Apoi, privindu-şi ceasul, adăugă îngrijorat: Trenul soseşte peste patruzeci de minute; trebuie să dau o fugă până la gară. Ne-am sculat de pe scaune, dar Iurka ne opri cu un gest: Nu, nu, nu plecaţi, vă rog, Dusia nu-i acasă şi a plecat fără să-şi ia cheile. Dacă n-o să fie nimeni aici, ea n-o să poată intra în casă. Rămâneţi, mă întorc repede…

— Parcă nu ne vine la îndemână… — am început eu, fâstâcit, dar mi-am înghiţit imediat vorba, simţind un ghiont uşor în coaste. Ca întotdeauna, Kolea căuta să profite de întorsătura pe care o luau lucrurile.

— Prostii! răspunse Iurka. Şi, ca să nu vă plictisiţi, o să vă dau o mică distracţie – şi el sublinie cu unghia cel puţin vreo zece exerciţii de algebră din culegerea de exerciţii şi probleme.

De îndată ce uşa se închise după Cisteakov, prietenul meu sări de la locul lui şi începu să se plimbe agitat prin cameră.

— Ne apropiem de clipa hotărâtoare a evenimentelor – rosti el, solemn, învârtindu-se în jurul mesei. Tatăl încrezutului se întoarce din delegaţie. Prin urmare, ei vor trece la acţiuni decisive din clipă în clipă.

— De ce m-ai înghiontit? l-am întrebat. Ce-ai de gând să faci?

— Şi, din moment ce este aşa – îşi continuă Funtikov raţionamentul, fără a da atenţie întrebării mele – n-avem nici noi timp de pierdut, trebuie să acţionăm.

— Ce vrei să faci? am insistat eu.

Funtikov îşi întrerupse plimbarea prin cameră, veni lângă mine, se opri, răşchirându-şi larg picioarele, şi rosti răspicat:

— Tovarăşe anchetator! Suntem aproape de finiş. Trebuie să oprim la timp mâna criminală care-l ameninţă pe Feodor Nikolaevici Cisteakov. Dar puteţi oare afirma că suntem pe deplin pregătiţi?

— După părerea mea, cred că am strâns probe suficiente… — am început eu, dar Kolka mă întrerupse.

— Care anume? Înşiră-le!

— Păi, înainte de toate, avem biletul cifrat scris în germană. Apoi am stabilit cine face parte din banda criminalilor: contesa, Franz, Zarev, Dusia, Irina Lvovna. Legătura dintre ei e dovedită cu precizie, iar între contesă şi Franz au fost descoperite chiar legături de rudenie. Am urmărit întâlnirile lor tainice, în apartamentul contesei, în apartamentul nelocuit, în parc. Majoritatea dintre ei – poate chiar toţi

— vorbesc nemţeşte. Mai avem stiloul-pistol al lui Zarev… În sfârşit – am încheiat ceva mai sigur – mai este „câinele fotograf”.

— „Câinele”… — mă maimuţări Kolea, cu un aer de parcă ideea cu aparatul de fotografiat din ochiul câinelui ar fi fost a mea, şi nu a lui. Dar poţi răspunde, de pildă, la următoarele întrebări: cu cine s-a întâlnit Zarev în apartamentul nelocuit? Despre ce fel de praf de puşcă a pomenit el când a ieşit de-acolo? Prin ce mijloc concret au de gând să acţioneze criminalii?

— Păi nici tu nu poţi – am răspuns.

— Ţine minte – continuă Funtikov, fără a mă lua în seamă – că am strâns multe dovezi, dar toate sunt dovezi indirecte. Biletul cifrat poate fi tăgăduit, cunoaşterea limbii germane la fel. Cunoştinţa, legăturile de rudenie, întâlnirile tainice? „S-avem iertare, dar aşa ceva nici n-a existat”, vor spune ei. Şi cum o vom dovedi-o?

— Dar stiloul-pistol?

— Desigur că stiloul este o probă concretă, dar de el poţi scăpa uşor în caz că ceva nu miroase a bine. Ei, dacă am fi dus la capăt chestia cu câinele, atunci totul ar fi fost limpede. Dar din cauza laşităţii tale…

— A mea?!

— Fireşte că a ta. Dar să lăsăm cearta. Avem nevoie, ca de aer, de o probă palpabilă, înţelegi, pal- pa-bi-lă. Trebuie să acţionăm.

— În ce fel?

— Să profităm de faptul că suntem singuri în casă şi să scotocim prin lucrurile Dusiei.

— Dar dacă ea pică pe neaşteptate?…

— „Dacă… dacă”… Cui e frică de apă n-o să-nveţe niciodată să-noate. Trebuie să lucrăm cu cap. Eu mă duc la bucătărie, unde stă ea, iar tu te-aşezi la geam şi, în caz de primejdie, ciocăneşti în perete.

Dar n-am apucat să mă scol de pe scaun, că zgomotul produs de uşa de la intrare mă ţintui pe loc. Pe coridor se auziră paşi. Erau cel puţin două persoane. Am desluşit limpede un mers bărbătesc şi nişte paşi mărunţi – de femeie sau de copil.

— E Iura cu tatăl lui – am zis în şoaptă.

— Nu – şi Kolea clătină din cap. E prea devreme să fie ei…

Între timp, paşii amuţiră. Uşa bucătăriei se deschise şi se închise cu zgomot.

— E Dusia cu încă cineva – am rostit eu. De ce ne-o fi minţit Iura că n-are cheile la ea?

— Şi tu l-ai crezut? mormăi dispreţuitor Funtikov. El ne-a lăsat înadins aici, ca să se poată lăuda în faţa tatălui său: „Vezi, tăticule, cât îs de bun: îi scot la liman pe doi trântori“. Încrezut nenorocit ce e!…

De dincolo de perete, din bucătărie, se auziră voci. Da, vorbeau doi: un bărbat şi o femeie, dar nu puteam desluşi cuvintele. Mi-am lipit urechea de perete, dar fără niciun rezultat. Lângă mine sta Kolka,

ţinându-şi răsuflarea.

Deodată scârţâi ceva, şi vocea Dusiei ajunse până la noi atât de limpede, de parcă femeia s-ar fi aflat lângă noi în aceeaşi cameră. Dar, ciudat lucru, aveam impresia că ea s-a mutat, printr-o minune, din bucătărie în stradă. În orice, caz, cuvintele ei se revărsau ca dintr-un difuzor, pe fereastra deschisă înspre curte.

Primul care ghici despre ce e vorba fu Kolka.

— Au deschis geamul din bucătărie – îmi şopti el la ureche, abia mişcându-şi buzele, şi în aceeaşi clipă îmi strânse umărul cu atâta putere, că era cât pe ce să scot un ţipăt.

În bucătărie vorbea un bărbat. Era… Zarev. Dar nu asta ne zgudui, ne făcu să pălim şi să ne lipim unul de celălalt, simţind cum ne trec fiori reci prin trup. Vorbele rostite de Zarev, mai precis sensul lor – iată ce ne inspira groază. Am auzit totul, dar mintea refuza să înţeleagă cele auzite, să dea crezare celor ce se petreceau dincolo de perete, chiar alături de mine…

— Totul e gata – spunea Zarev cu o voce nefirească, aş zice chiar metalică. Nimic nu-l mai poate salva. Peste trei zile, misiunea va fi îndeplinită. Pentru ca să nu scape cumva de pedeapsă, am ales noaptea. Fix la, ora două după miezul nopţii, totul aici va sări în aer. Ţi-a revenit o cinste mare: vei pune cu mâinile tale mina sub divanul lui şi vei uni firul…

Fără a ne fi înţeles, Kolka şi cu mine am întors capul şi ne-am uitat la canapeaua de piele, cu spătarul înalt, de lângă peretele de vizavi.

— Nu! se auzi vocea plângăreaţă a Dusiei. Nu pot. Prea m-am obişnuit cu el. S-a purtat atât de frumos cu mine… Vă implor, scutiţi-mă de asta!…

— Vino-ţi în fire, femeie! exclamă Zarev, furios. Aminteşte-ţi de jurământul tău. Nu mai poţi da înapoi.

— Nu pot, nu pot! hohotea de plâns Dusia. Doar o dată cu el vor pieri oameni nevinovaţi… Pentru ce?

Răspunsul lui Zarev fu cu totul neaşteptat.

— Se lasă frigul – spuse el. Probabil c-o să plouă. Poţi răci.

Giurgiuvelele ferestrei care se închidea scârţâiră. Dintr-o dată, discuţia de dincolo de perete nu mai putu fi desluşită.

— Se teme că pot fi auziţi din curte – şopti Kolka.

— Da, ai avut dreptate —am răspuns îngândurat. Trebuie să ne grăbim. Mai avem doar trei zile la dispoziţie… Ciudat lucru, de unde or fi aflat de înapoierea tatălui lui Iurka?

— Despre asta vom vorbi mai târziu. Acu trebuie s-o ştergem de-aici până nu ne curăţă.

În vârful picioarelor, Kolka se îndreptă spre uşă.

— Stai! l-am oprit cu o şoaptă şuierătoare. Ai înnebunit! Or să ne-audă…

— Vrei s-aştepţi până se întoarce încrezutul cu tatăl lui? zise iute prietenul meu. Atunci vor descoperi cu siguranţă că am fost aici şi că i-am putut auzi. Să mergem! Uşa de la bucătărie e închisă. Dar cu băgare de seamă.

Cu inima cât un purice, l-am urmat pe Funtikov. Din bucătărie se auzea o discuţie aprinsă. Criminalii continuau să-şi lămurească treburile. Lucrul acesta ne convenea de minune. Am răsuflat uşurat abia când am ajuns pe palier…

— Înţelegi – spuse Kolea, cu ochii bulbucaţi de surescitare şi apucându-mă de mână. Înţelegi ce le-a dat în cap duşmanilor: să arunce în aer toată aripa!

— De ce toată?! m-am mirat eu. El a vorbit doar despre mina de sub canapea.

— Dar Dusia ce-a spus? „Vor pieri oameni nevinovaţi”… Nu un singur om, ci oameni! Dacă ar fi folosit singularul, am putea crede că e vorba de Iurka. De altfel, n-ar fi nicio pagubă dacă l-ar arunca în aer. Dar ea a spus: oameni – repetă Kolka. Asta înseamnă că au hotărât să-i lichideze şi pe bătrânii Vorobiov.

— Ce nevoie au de asta? mi-am exprimat îndoiala.

— Ca să şteargă orice urmă. Poate au simţit că Vorobiovii bănuiesc ceva. Mai ţii minte cum şi-a strâns buzele Matriona Ivanovna când am pomenit că avem de gând s-o ajutăm şi pe contesă?

— Dar atunci va fi distrusă şi locuinţa contesei, împreună cu toată averea sa.

— Ei, şi… Aurul ascuns o să-l ia cu siguranţă cu ea, cât despre tablouri şi statuete, aştea-s… — şi Funtikov dădu dispreţuitor din mână.

— Şi oare încotro or să se care contesa, Zarev şi Dusia?

— Fiu-iu… — şuieră Kolka. Or s-o şteargă încă cu mult înainte de explozie, iar când clădirea o să ia foc, prinde orbul scoate-i ochii… Încearcă de dovedeşte că n-au ars o dată cu ceilalţi. În general, planul lor e ingenios.

— Păi dacă ei se ascund din timp, atunci cine-o să provoace explozia? nu mă lăsam eu.

„Cine… cine!“ Parc-ai fi un copil mic! se înfurie Funtikov. Doar Zarev a spus-o limpede: „Vei uni firul“. Un capăt al firului, de mină, iar celălalt, de maşina infernală cu mecanism de ceas. Ai înţeles? Dar unde-or să aşeze ei maşina asta?… căzu pe gânduri prietenul meu.

— Chiar aşa: unde?… Dacă o aşază undeva în apartamentul Cisteakovilor, s-ar putea ca vreunul din ei să audă tic-tacul ceasornicului.

— Stai, stai… Păi e limpede. Numai aşa se poate… Înţelegi, biroul colonelului se află sub camera lui Zarev. Aşa că îşi instalează maşinăria la el, iar firul îl coboară pe geam. Ţii minte că în birou, de

la canapea până la fereastră, se întind rafturi cu cărţi… În spatele lor se poate ascunde nu numai un fir subţire, ci un cablu cât toate zilele. Hotărât!

Ne apropiam de casă, când mi-a venit în minte încă o obiecţie.

— Ştii, Kolka – am rostit cu ironie – versiunea ta nu face nici cât o ceapă degerată.

— De ce? se aprinse dintr-o dată prietenul meu.

— Păi fiindcă cu o singură mină nu poate fi aruncată în aer toată aripa.

Funtikov se opri, de parcă ar fi înţepenit, şi-şi aţinti privirea asupra mea. Ochii lui exprimau o zăpăceală totală. M-am gândit triumfător: „Tot am reuşit în cele din urmă să te prind la strâmtoare. Zici de Iura că-i încrezut, dar tu ridici nasul de zece ori mai sus decât el. Nu face nimic, acum o să-ţi dai seama că nici eu nu-s prost“.

Însă ochii lui Kolka scânteiară doar o clipă, apoi glasul lui se auzi răspicat:

—Dar cine ţi-a spus că au de gând să arunce casa în aer cu o singură mină?

— Cum… cine? şi am rămas cu gura căscată. Doar Zarev a vbrbit despre o singură mină ce trebuie pusă sub canapea.

—Poate îţi mai aminteşti că, nu demult, el a spus ceva despre praful de puşcă?

— Da.

— Dar poate că-ţi imaginezi totuşi de ce-a adus el vorba despre explozibil.

Am început să pătrund raţionamentul lui Kolka.

— Tu crezi – am răspuns nesigur – că ei vor mai pune pe undeva niscai încărcătură cu explozibil?

— Nu cred, sunt convins, — mi-o reteză scurt Funtikov.

— Dar de unde să facă rost de atâta explozibil? O singură mină mai merge… Dar explozibil ca s-arunce în aer o casă întreagă…

Kolka se prefăcu a nu auzi observaţia mea plină de nedumerire.

— Fiindcă veni vorba – zise el – unde lucrează Zarev?

— Vorobiova ne-a spus că la o uzină.

— Mai precis.

— Nu mai ţin minte.

— Rău! Un anchetator adevărat trebuie să ţină minte totul. Lucrează la o uzină chimică! Înţelegi acum de unde are explozibilul?

Fără să vreau, am rămas uimit de memoria şi de perspicacitatea lui Kolka. Într-adevăr, observa fiecare amănunt şi se pricepea să-l folosească pentru problema noastră. În adâncul sufletului îl invidiam, dar cu glas tare am spus:

— Să admitem! Însă eu însumi am fost în camera lui şi n-am descoperit niciun fel de substanţe explozive.

— Doar nu-i prost să le ţină acasă.
— Dar undeva tot trebuie să le ţină.
— Le şi ţine.
— Unde?
— Ghiceşte.
— La contesă.
— Ar fi primejdios.
— Poate undeva afară din casă.
— Nu-mi prea vine să cred. Ai auzit doar că diversiunea e plănuită pentru zilele următoare. Totul e gata pregătit. Adu-ţi aminte de întrebarea pusă în parc de Irina Lvovna şi de răspunsul lui Zarev.
— Se prea poate – am acceptat eu. Dar atunci unde?… Nu cumva în apartamentul nelocuit?
— E o idee bună… Deşi nu cred… E prea complicat să duci firul până acolo. Ar fi prea vizibil.
— În pod e şi mai complicat.
— Ce te tot urci în cer?
— În pivniţă?
— Acolo, ai nimerit-o! E comod, nu se vede, e economic din punct de vedere al organizării exploziei, al direcţiei undei explozive.
— De unde ai mai aflat asemenea amănunte? nu mi-am putut reţine uimirea. Direcţia undei explozive...
— Am mai citit şi eu câte ceva – zâmbi Kolka, mulţumit de sine. Noi, detectivii, suntem obligaţi să cunoaştem bazele pirotehniei: ştiinţa explozivilor… Ştii ce? Hai să controlăm acum pivnicioara. Mai avem timp să ajungem la vreme acasă… Hai înapoi!
— Haide! M-am înflăcărat eu.
… Întunecată, intrarea principală în aripa clădirii ne primi cu izul ei jilav. Funtikov se opri, trase cu urechea, scoase lanterna şi o aprinse. Unul în spatele celuilalt, am coborât cu băgare de seamă treptele. Pe faţă simţeam o adiere răcoroasă. Kolka împinse uşurel uşa de scânduri, plină de crăpături. Uşa scârţâi şi se deschise.
— Nu e încuiată – am şoptit.
Aplecând capetele, am pătruns în gura neagră a pivniţei. Tavanul jos se afla chiar deasupra capului. Lanterna arunca o lumină slabă. Probabil că bateria era descărcată. Pata galbenă de lumină lunecă pe pereţii igrasioşi ai coridorului strâmt şi pe jos. Sub picioarele noastre clefăia noroiul. Ceva chiţcăi şi fugi iute. Un şobolan! Involuntar m-am tras înapoi… „Ăştia mai lipseau”, îmi trecu prin minte. Niciodată nu m-am considerat un laş, dar singurul lucru pe care, organic, nu-l puteam suferi erau şobolanii. Nişte creaturi respingătoare. Br-r-r!… Numai gândul la ei făcea să mi se încreţească pielea pe mine.
Starea mea sufletească nu-i scăpă lui Kolka şi el spuse şoptit, cu vădită ironie în glas:

— Poate ne-ntoarcem?

Am scrâşnit din dinţi şi, fără să scot o vorbă, am pornit înainte. Coridorul se sfârşi curând şi, în faţa noastră, se ivi o încăpere destul de spaţioasă. În orice caz, razele de lumină nu ajungeau până la peretele opus.

În stânga se aflau, trântite grămadă, în dezordine, nişte butoaie goale, scânduri, resturi de mobilă, o somieră veche. La apropierea noastră, câţiva şobolani o zbughiră care încotro. De data asta nici n-am tresărit măcar, dar numai eu ştiu cât m-a costat: am simţit gustul sărat al sângelui curgându-mi din buza muşcată.

În dreapta, lângă perete, se afla o ladă mare, acoperită cu o pânză de sac.

Kolka se duse până la ea, dădu pânza la o parte, se aplecă şi fluieră încetişor. M-am uitat pe deasupra umărului său. În lumina ştearsă a lanternei mi-a sărit în ochi, o inscripţie, scrisă cu litere mari şi negre: „Mienen”.

Mine! Funtikov a avut din nou dreptate…

Kolka încercă să ridice capacul lăzii, dar nu reuşi. Capacul era bătut în cuie. N-am izbutit nici să urnim lada din loc. Părea crescută în pământ. Prietenul meu lumină cu lanterna peretele şi, lângă el, am zărit o stivă întreagă de lăzi la fel, toate camuflate cu cârpe.

M-am repezit spre ele, dar, deodată, o lovitură năprasnică se abătu asupra capului meu… Picioarele mi-au alunecat, m-am prăbuşit şi mi-am pierdut cunoştinţa. Ultimul lucru pe care l-am auzit a fost strigătul lui Kolka…

Capitolul X

DOVADA HOTĂRÂTOARE

Se înserase. Şedeam în ascunzătoarea noastră şi discutam despre treburile care ne preocupau. Când şi când, ridicam ca din întâmplare mâna şi-mi pipăiam cucuiul uriaş din frunte, care trebuie să fi fost de mărimea unui pumn. Cucuiul mă durea, capul îmi vâjâia, deşi trecuse aproape o zi de când mă lovisem.

— Nu-i nimic – spuse Kolka, observându-mi manevrele – trece pân' te-oi însura. Singur eşti de vină… Cine te-a pus să te repezi ca un năuc spre lăzi. Zi mersi c-ai scăpat ieftin… Când ai dat cu capul în grindă, s-a auzit o trosnitură de-am avut impresia că ţi-ai spart ţeasta.

— S-o lăsăm moartă – i-am răspuns, strâmbându-mă nu atât de durere cât de amintirea propriei mele greşeli. Hai mai bine să ne apucăm de treabă! Ne-au rămas doar două zile.

— Păi, ce mai, la noi toate-s în ord… — începu Funtikov, dar se opri la mijlocul cuvântului şi ciuli urechea.

Am auzit paşi pe treptele imobilului. Ca la comandă, ne-am repezit amândoi spre ambrazură.

Pe scări cobora, cu un pas furişat, Dusia. Chipul ei exprima încordare şi precauţie. Sub şalul aruncat pe umeri se contura forma unui obiect ciudat pe care-l strângea la piept. Întunericul, care se îngroşase, nu ne îngăduia să deosebim amănuntele, dar aveam impresia că faţa îi e desfigurată de spaimă.

După ce privi hoţeşte, în jur, ea se furişă în trecerea dintre stivele de lemne şi se îndreptă înspre…noi. Am încremenit amândoi. N-o mai puteam vedea, în schimb îi auzeam din ce în ce mai limpede paşii… La vreo doi-trei paşi de ascunzătoarea noastră, Dusia se opri. I-am auzit răsuflarea precipitată…

Hârşâitul unor lemne trase afară dintr-o stivă îmi lămuri scopul venirii ei: ascundea ceva.

Trecură vreo două minute. Zgomotul încetă. Se auziră nişte paşi care se îndepărtau şi curând am văzut-o pe Dusia dispărând în aripă. După ce am aşteptat puţin, ne-am repezit spre ieşirea din ascunzătoare.

Se întunecase de-a binelea, dar am reuşit să descoperim imediat ceea ce căutam. Două lemne ce ieşeau puţin în afară ne arătau locul ascunzătorii Dusiei. După ce scoase lemnele, Kolka îşi vârî mâna în locul rămas gol şi scoase de acolo un pachet destul de voluminos, învelit într-o hârtie groasă şi legat cu sfoară.

Cu mare băgare de seamă ne-am întors în ascunzătoare, ducând cu

noi şi obiectul descoperit. Funtikov îl aşează pe butucul care ne servea drept masă, scoase lanterna şi o aprinse. Am zărit ambalajul albastru şi am recunoscut imediat pachetul..

— Kolka! am exclamat. Ştii de unde-i drăcovenia asta?

— De unde?

— Ţii minte duminica aceea când am ţinut toată ziua casa sub observaţie, iar seara ne-am strecurat în pod? Ei bine, în ziua aceea Zarev s-a întors acasă cu un pachet la subsuoară. Atunci nu i-am dat nicio atenţie, dar acuma îl recunosc.

— Am ştiut – îmi şopti emoţionat prietenul meu.

— De unde ai ştiut? Doar nu ţi-am spus nimic.

— „De unde"! şi Kolka ridică din umeri. Când ai s-ajungi să stăpâneşti metoda lui Holmes, atunci ai să ştii şi tu.

— O ştiu nu mai prost decât tine…

— Oare?… Hai să verificăm. Spune, de exemplu, ce se află în acest pachet?

— Asta nici tu n-o poţi spune.

— Ba pot. În faţa noastră. — spuse Kolka, triumfător, arătând cu degetul spre pachet, se află o maşină infernală, mai precis, focosul cu acţiune întârziată cu care e înzestrat mecanismul de ceas.

— De unde ai dedus-o?

— Nimic mai simplu. Explozia e fixată la o anumită oră, însă calculată astfel, încât criminalii să aibă timp să se ascundă din vreme. Prin urmare, e nevoie de un dispozitiv special. Zarev îl aduce – a fost momentul când l-ai văzut tu – dar, pentru mai multă siguranţă, îl dă în păstrare Dusiei. Îţi dai seama şi tu că locuinţa Cisteakovilor stă în afară de orice bănuială. În ajunul actului de diversiune, Dusia începe să ezite. Probabil că nu vrea să-şi rişte pielea. Doar am auzit discuţia ei cu Zarev. Aşa că, în ultima clipă, ea s-a decis să ascundă maşina. Sau poate că, dacă Zarev a reuşit totuşi s-o înduplece, se teme să păstreze focosul la ea, acum când tatăl încrezutului s-a întors din delegaţie. Doar Feodor Nikolaevici e constructor de armament; dacă din întâmplare îl găseşte, îşi dă imediat seama despre ce e vorba.

— Stai niţel! mi-am revenit. Ce rost are să ghicim în cafea! Hai să desfacem pachetul şi să vedem ce-i în el.

— Fie – acceptă Kolka – dacă nu-l crezi pe prietenul tău, n-ai decât să te uiţi. Dar cu băgare de seamă, să nu rupi sfoara şi hârtia. Va trebui să punem totul la loc aşa cum a fost. Ei pot veni în orice clipă după pachet. Lucrează aşa ca să nu-i găsească niciun cusur.

— Dar n-o să explodeze? am întrebat cu teamă, uitându-mă chiorâş la pachet.

— N-ar trebui – răspunse cam nesigur Funtikov. Mecanismul ceasului nu funcţionează încă. Totuşi… nu-l scutura prea tare.

La gândul că s-ar putea să explodeze, m-am cutremurat fără să

vreau, însă era prea târziu să mai dau înapoi: doar singur mă oferisem. Cu mâinile tremurânde, am dezlegat sfoara şi am desfăcut încet ambalajul foşnitor de hârtie.

În faţa ochilor noştri apăru un dispozitiv bizar, alcătuit dintr-o plăcuţă de lemn pe care, pe nişte suporturi, era fixat un tambur şi câteva tije metalice. De plăcuţă mai erau fixate, aparte, nişte borne şi comutatoare. De la borne porneau câteva sârme scurte.

Era ciudat, dar nu puteam nicicum scăpa de impresia că am mai văzut odată ceva asemănător.

— Acum te-ai convins? am auzit vocea lui Kolka.

— Dar unde e mecanismul de ceas? am răspuns cu o întrebare.

— Probabil că se păstrează separat şi se înşurubează în ultima clipă. Uite, vezi lăcaşurile şuruburilor? spuse el şi-mi arătă nişte orificii.

— Care va să zică, iată cum arată o maşină infernală! am rostit gânditor.

— Hai şi împachetează mai repede totul aşa cum a fost – mă întrerupse nerăbdător Kolka. Te pomeneşti că mai apare careva.

Dar nu ne-a stingherit nimeni. În jur domnea liniştea. Ferestrele aripii luminau paşnic. Numai în apartamentul nelocuit era întuneric. Nimic nu te făcea să crezi că aici, alături, foarte aproape de noi, se pregăteşte o mârşăvie îngrozitoare. Pachetul, care ascundea în el o ameninţare de moarte pentru câţiva oameni nevinovaţi, zăcea din nou în ascunzătoarea lui dintre lemne, iar eu şi Kolka ne aflam într-o dispoziţie visătoare. Ne creştea inima în piept de mândrie…

— Asta-i tot – spuse încet Funtikov, rostind rar cuvintele. Am dobândit şi dovada hotărâtoare. Urmărirea a luat sfârşit. Straşnic am mai lucrat. Înţelegi ce efect va avea mâine, când…

— Da – am continuat eu – criminalii socotesc că au prevăzut totul, că victima nu le mai poate scăpa, şi deodată…

— … apărem noi – mă întrerupse Kolka – însoţiţi de cekişti, şi punem gheara pe toţi porumbeii… Îţi închipui ce mutră or să facă când or afla cine i-a demascat… Iar Iurka… Mutra lui Iurka, a încrezutului ăstuia nenorocit, tare aş vrea s-o văd în clipa când va ieşi la iveală ce gură-cască a fost…

— Ascultă, Kolka – m-am înflăcărat şi eu. Ce-ar fi ca tatăl lui Iurka să spună: „Mă lepăd de aşa fiu… Uite, după părerea mea, ăştia sunt nişte băieţi de ispravă… N-are niciun rost să-şi piardă timpul degeaba la şcoală. Îi iau la mine, la serviciul de informaţii”.

— S-ar putea şi asta. Funtikov dădu din cap, cu o expresie de beatitudine pe faţă, dar îşi reveni imediat. Ce tot trăncăneşti? Doar el nu lucrează la serviciul de informaţii.

— Aşa e, am uitat. Atunci o să ne recomande pentru a intra la serviciul de informaţii.

— Asta-i cât se poate de probabil. L-am putea chiar ruga s-o facă.

— Dar la şcoală?! Ce-or să ne mai invidieze băieţii la şcoală!

— Precis, nu-ncape îndoială… Da, da, am lucrat foarte bine – repetă prietenul meu, cu acelaşi zâmbet de fericire pe faţă.

Am mai stat mult timp de vorbă, ne-am lăsat furaţi de visuri dulci. Dar, în cele din urmă, mi-am adus aminte de încă ceva.

— Hai acum să ne pregătim şi să repetăm ce vom spune mâine, când ne vom prezenta în faţa organelor de securitate – am zis eu. Care din noi va raporta?

— Pe cine propui? se eschivă Kolka să răspundă.

— Pe tine. Ţi-ai câştigat acest drept – am recunoscut cinstit.

— Bine. Voi începe cam aşa: „Tovarăşe colonel”… Ba nu… „Tovarăşe general”… Nu încape îndoială c-o să ne primească şeful cel mai mare. Deci: „Tovarăşe general, am venit la dumneavoastră într-o chestiune foarte serioasă. Pe mine mă cheamă Funtikov Nikolai, iar acesta e prietenul meu, Evgheni Bâstrov. Am reuşit să dăm de urmele unei crime îndreptate împotriva statului…”

— Stai puţin – am intervenit eu – mai întâi trebuie să spui că ne pregătim de multă vreme pentru profesiunea de anchetator. Asta e foarte important. O să-şi dea imediat seama că are de-a face cu nişte oameni serioşi, bine pregătiţi, nu cu niscaiva diletanţi.

— Bine, voi spune-o… Deci… „Noi am reuşit să dăm de urma unei crime. Totul a început din clipa când am găsit în curtea noastră, lângă o aripă separată a imobilului, un bilet cifrat scris pe nemţeşte”. Îi voi înmâna biletul şi-i voi spune textul pe de rost: „Fiţi atenţi, nu căscaţi, arătaţi I., ascultaţi L., evitaţi Z, şi victoria va veni. Aici e îngropat câinele. În caz de reuşită, veţi primi 8. Masă“. Apoi îi voi povesti cum, prin supravegherea locatarilor din aripa cu pricina şi din analizarea informaţiilor obţinute, am stabilit cine sunt I., L. și Z. Voi face o caracterizare a lor. Voi aminti de originea suspectă a Ghelmont-Almazovei, de locuinţa ei cu nenumărate zăvoare, de Adolf…

— Vrei să vorbeşti şi despre aparatul de fotografiat din ochiul lui?

— Da, însă doar ca despre un lucru neverificat.

— Ei, aşa mai merge – m-am învoit eu.

— Voi spune că Zarev a apărut în imobil cu două luni în urmă. De altminteri, acest fapt trebuie pus în legătură cu apariţia concomitentă a Dusiei la Cisteakov. Apoi voi trece la Franz şi la portretul datorită căruia am stabilit legătura lui de rudenie cu contesa. La sfârşit o voi demasca pe instructoarea noastră de pionieri şi voi arăta adevăratul ei chip. În felul acesta, în faţa generalului se va desfăşura treptat firul complotului: contesa – spioană şi conducătoarea grupului, Zarev – terorist, Dusia – spioană-diversionistă, Franz – agent de legătură, Irina Lvovna – de asemenea agent de legătură şi, poate, şi mâna dreaptă a misteriosului lor şef, despre care ştim doar că poartă porecla idioată

de „Masă”.

— Stai niţel – l-am întrerupt din nou pe prietenul meu. Vorbeşti despre complot, dar n-ai spus împotriva cui e îndreptat.

— La asta am vrut să trec acum. Voi zugrăvi ce reprezintă Feodor Nikolaevici Cisteakov, voi explica cum am ajuns la concluzia că tocmai el este obiectul crimei. Apoi va urma enumerarea şi analizarea dovezilor pe care le-am strâns: stiloul-pistol al lui Zarev, întâlnirea contesei cu Zarev şi Dusia, pe care am urmărit-o pe geam, lumina din apartamentul nelocuit şi vizitarea lui de către Zarev, întâlnirea din parc a lui Zarev cu Irina Lvovna, discuţia dintre Zarev şi Dusia despre diversiune, ca şi ezitările Dusiei, pe care le-am auzit, descoperirea lăzilor cu mine din pivniţă şi, în sfârşit, dovada hotărâtoare: maşina infernală. În încheiere, voi trage concluziile şi voi arăta cinstit lucrurile pe care nu le-am putut lămuri singuri.

— Anume ce?

— În primul rând, n-am reuşit să dăm de urma acelui „Masă“, în al doilea rând, nu ştim cu cine s-a întâlnit Zarev în apartamentul nelocuit, cine aprinde acolo din când în când lumina… Ei, cum ţi se pare raportul meu?

— Merge. Cred că n-ai omis nimic.

— Cred şi eu… Acest raport l-am repetat probabil de vreo sută de ori în gând – recunoscu Kolka. Dar înainte îmi mai lipseau câteva verigi concludente. Acum ele există.

— Şi când ne ducem la securitate?

— Mâine dimineaţă, în timpul orelor de şcoală.

— În timpul orelor de şcoală… — am repetat cu îndoială. Se face oare?… N-ar fi mai bine să ne ducem după aceea?

— Ţi-e frică?

— Ce legătură are frica cu asta? Mâine vom fi eroi în ochii întregii şcoli. Ce nevoie avem să dăm cuiva motiv să ne dojenească?!

Kolka se gândi puţin, apoi spuse fără plăcere:

— Bine, fie pe-a ta. O să rezistăm noi la cele cinci ore… Dar apoi, când totul se va sfârşi, o să-mi fac rost de un concediu… Eh, Jenka, şi ce viaţa o sa începem noi amândoi… Numai să scăpăm odată de paraziţii ăştia – şi Funtikov ameninţă aripa cu pumnul.

În seara aceea m-âm întors acasă obosit şi cu un cucui dureros în frunte. Eram însă fericit. Am cinat fără să-mi dau seama ce mănânc, m-am dezbrăcat în grabă şi m-am vârât în pat. Totul din mine cânta şi triumfa. „Victorie… victorie… victorie” – am şoptit, îmbrăţişând perna.

Capitolul XI

RĂSUNĂ TUNET AL VICTORIEI…

Cât timp şi-a făcut Kolka raportul, în cabinet a domnit o linişte mormântală. Cu bărbia bine rasă, sprijinită de dosul palmei, generalul cărunt, cu steluţa de aur de erou pe piept, şedea nemişcat în fotoliul de la birou. Locotenent-colonelul uscăţiv, de vârstă mijlocie, uitase să mai tragă din pipa din colţul gurii, care se stinsese de mult. Un maior tânăr, cu înfăţişarea îngrijită, bătea nervos cu degetele în braţul fotoliului şi nu-şi lua ochii de la prietenul meu.

Kolka se întrecu pe sine. Eram uimit de expunerea lui. Dacă n-aş fi ştiut cu certitudine că vorbeşte pentru prima oară în viaţa lui cu un general, aş fi putut crede că Funtikov a absolvit cel puţin Academia militară.

El expuse calm, limpede şi răspicat toate aspectele cazului, raţionamentele şi concluziile noastre, faptele şi dovezile strânse de noi. Am remarcat că cei trei militari îl privesc aprobator şi cu respect pe prietenul meu. Ce mult aş fi vrut să fiu în locul lui! Dar îmi dădeam seama că nu-l puteam egala.

După ce Kolka termină, asupra lui se revărsă o avalanşă de întrebări încrucişate. Funtikov făcu faţă şi acestei încercări. Răspunsurile lui erau uimitor de clare şi de logice.

În cele din urmă, generalul spuse:

— Tovarăşi, cred că suntem pe deplin lămuriţi. Băieţii au scos-o foarte bine la capăt cu sarcina complicată pe care singuri şi-au asumat-o. Din păcate, ne-a mai rămas puţin timp la dispoziţie, aşa că trebuie să acţionăm de îndată; nu putem zăbovi până la elucidarea tuturor amănuntelor şi descoperirea şefului bandei, care, deocamdată, rămâne în umbră. Fireşte că asta îngreunează prinderea lui, dar trebuie s-o luăm înainte duşmanului şi să-i dăm în astă-seară o

contralovitură… Tovarăşe maior, dumneata eşti însărcinat cu elaborarea planului de acţiune şi cu conducerea operaţiei. Îi vom aresta în acelaşi timp pe toţi membrii grupului diversionist. Fă-ţi socoteala de câţi oameni ai nevoie. Să pui neîntârziat aripa sub observaţie. Să-i iei pe băieţi cu dumneata. Nimeni, în afară de ei, nu-i cunoaşte pe toţi criminalii. Dar ţine minte că răspunzi cu capul pentru ei… Rezultatele obţinute mi le vei raporta – generalul se uită la ceas – la ora şaptesprezece. Ai vreo întrebare de pus?… Nu… Bine. Poţi trece la executare.

— Am înţeles! sări maiorul.

— Tovarăşe general – interveni locotenent-colonelul, care până atunci tăcuse – aici e vorba şi despre minare. Cred că ar fi bine să includem în grupa operativă şi pirotehnicieni.

— Just! consimţi generalul. Tovarăşe maior, ţine seamă şi de completarea asta. Şi încă o chestiune. Nu se face să le dăm băieţilor drumul acasă, până la operaţie. Asta, pentru evitarea oricăror întâmplări neprevăzută… Dă dispoziţii să li se servească masa. Anunţă-i pe părinţi să nu fie neliniştiţi. Dar vezi, cu grijă… găseşte ceva potrivit. E limpede?

— Da – răspunse maiorul.

— Puteţi pleca.

— Tovarăşe general – am îndrăznit. Eu şi cu Kol… cu Nikolai Funtikov avem o rugăminte la dumneavoastră. Ajutaţi-ne să intrăm la serviciul de informaţii. E visul nostru.

Generalul zâmbi:

— Despre visul vostru o să stăm de vorbă după operaţie. Văd că va trebui să vă ajutăm şi, poate, să vă decorăm. Şi-acum, duceţi-vă, luaţi masa…

În timp ce înfulecam prânzul gustos; îmi schimbam impresiile cu Kolka.

— Îţi dai seama – spuse Funtikov, vorbind repede şi frigându-se cu borşul fierbinte – ce bine au ieşit toate! Se vede imediat că generalul e un vechi cekist. S-a lămurit imediat ce şi cum… Şi ne-a promis să ne propună pentru decorare. Ce crezi c-or să ne dea? Mi se pare că cel puţin Ordinul Războiul pentru Apărarea Patriei, clasa întâi.

— Ai vorbit şi tu!… Bine-ar fi să ne dea măcar o medalie.

— Om trăi şi-om vedea – răspunse împăciuitor Kolka. Se mai gândi un pic şi adăugă: Eh, de un lucru îmi pare rău: că n-am fost în stare să dăm de urma şefului acestei bande.

— Ce rost are să mai regreţi acum! Or să-i dea de urmă şi fără noi.

Şi-aşa am realizat ceva.

— Ştii, sfârşitul încununează opera, iar noul, sfârşitul ne cam lipseşte. Tare aş fi vrut să prind banda până la ultimul om şi să-i aduc pe toţi pe tavă…

— Multe ai fi vrut… Acu' n-are rost să mai oftezi.

— Nu degeaba oftez eu. Am o idee.

— Care? m-am însufleţit pe dată.

— Bănuiesc pe cineva. Numai el poate fi şeful bandei lor.

— Îl cunosc?

— Şi-ncă cum! zâmbi Kolka. Nu mai puţin decât mine.

— Cine-i?

— Înţelegi, fireşte că n-am dovezi precise. Însă intuiţia mi-o spune, iar intuiţia, sau mai bine-zis simţul de detectiv, e lucru mare. Rareori mă înşală.

— Da' nu mă mai chinui!… Cine-i?

— Alexandr Grigorievici!

— Directorul nostru de studii?!!,

— Îhî.

— Ai căpiat…

— Dacă cineva ţi-ar fi spus cu două săptămâni în urmă că Irina Lvovna e spioană, l-ai fi crezut?

— Păi…

— Niciun „păi". Hai să ne lămurim. A pătruns în şcoala noastră această aşa-zişă instructoare de pionieri? A pătruns. Cine i-a verificat actele? Directorul de studii.

— Poate că directorul.

— Nu. Directorul era bolnav atunci. Ţin bine minte. Crezi că întâmplător a primit-o directorul de studii? Cred că nu întâmplător. Mai departe. Se leagă directorul de studii de noi amândoi? Se leagă. Întâmplător? Cred că nu întâmplător. Pesemne că are şi el intuiţie şi ştie cine îl va demasca.

— S-ar putea spune – am observat eu – că de mine nu se prea leagă.

— Asta, fiindcă nu tu, ci eu îl voi demasca – pară Funtikov.

… Mergeam în maşina din faţă împreună cu maiorul. Inima-mi bătea, cuprinsă de nelinişte. Nervii mi-erau încordaţi la maximum. Îmi încleştam fălcile, încercând fără succes să-mi stăpânesc tremurul înfrigurat care mă cuprinsese. Probabil că şi Kolka trecea prin aceleaşi încercări. În orice caz, când i-am atins întâmplător mâna, ea era rece ca gheaţa.

La o cotitură m-am uitat înapoi: celelalte maşini ale micii noastre coloane veneau imediat în urmă.

Străzile cunoscute se perindau iute prin faţa ochilor. Uite şi casa noastră. Nu apucă şoferul să frâneze bine, că cineva apăru din

întunericul porţii, se apropie de maşina noastră şi-i raportă în şoaptă maiorului:

— Totul e în prdine. Sunt cu toţii acasă.

Se auziră comenzi şoptite şi grupul de oameni intră în curte. Eu şi Kolka ne străduiam să nu rămânem în urmă…

— Tovarăşe maior – şopti deodată Kolka – să nu care cumva să declanşeze Zarev maşinăria lui în ultima clipă. Să nu-şi zică, ticălosul, că, dacă e vorba să piară, apoi să piară cu muzică. Atunci zburăm în aer cu casă cu tot.

Maiorul nu-i răspunse însă la câţiva paşi de intrarea în aripă se opri, cuprinse cu privirea faţada luminată, cu un gest al mâinii îl chemă pe locotenentul grupei de pirotehnicieni şi-i spuse:

— Trimite o parte din oamenii dumitale în pivniţă, să neutralizeze minele. Iar dumneata vino cu mine.

O altă serie de ordine scurte şi ne urcăm pe scară, în jur, totul e cufundat în tăcere… Câţiva oameni rămân pe palierul parterului. „Ăştia or să-i aresteze pe Zarev şi pe contesă“ – mi-am zis.

Soneria de la locuinţa Cisteakovilor răsună scurt… O pauză chinuitoare… Se aud paşi furişaţi. Uşa se deschide. În prag apare Dusia. Se face albă ca varul. Încremeneşte şi se uită la noi ou ochii holbaţi de groază.

— Mâinile sus! porunceşte maiorul şi intrăm în locuinţă.

Din cabinet iese în coridor tatăl lui Iurka. E îmbrăcat în nişte pantaloni bufanţi, cu cămaşă albă şi cu papuci de casă.

— Ce s-a întâmplat? întreabă el. Ce înseamnă năvala asta?

— Numai o clipă de răbdare, tovarăşe colonel – răspunde maiorul. Scoate legitimaţia din buzunar, i-o

arată colonelului, apoi îi spune comandantului grupei de pirotehnicieni: Porniţi…

După ce spune: „Vă rog să nu veniţi după mine“, locotenentul dispare în cabinet.

— Dar explicaţi-mi odată ce s-a întâmplat! repetă iritat Cisteakov.

— S-a întâmplat – vorbi maiorul, accentuând fiecare cuvânt – că era cât pe ce să fiţi omorâţi în noaptea asta.

— Cum aşa?

Deodată Dusia izbucheşte în hohote isterice de plâns. Îşi frânge mâinile, sughiţe, se bâlbâie şi încearcă să spună:

— Feo-o-dor Nik-k-olaevici, credeţi-mă, zău că n-am vrut, m-au sil-l-lit…

— Se poate intra – se aude vocea locotenentului şi ne grăbim să intrăm în cameră.

Locotenentul stă lângă divan. Într-o mână ţine o cutie metalică, plată şi rotundă, iar în cealaltă un capăt de sârmă subţire.

— Mina e neutralizată! raportează el.

Colonelul îşi şterge transpiraţia de pe frunte cu batista şi se aşază încet pe un scaun.

În cabinet dă buzna, ciufulit şi somnoros, Iurka; priveşte buimăcit în jur, mă zăreşte pe mine şi pe Kolka, se freacă la ochi cu pumnii, clipeşte zăpăcit şi încremeneşte cu gura pe jumătate deschisă.

Cu un etaj mai jos se aud ciocănituri puternice în uşă şi lătratul furios al câinelui.

— Aşadar, tovarăşe colonel – rupe maiorul tăcerea – vă datoraţi salvarea acestor băieţi – şi face un semn cu capul spre noi.

Gura lui Iurka se cască şi mai tare.

Colonelul îşi mai trece o dată mâna peste frunte, de parcă ar vrea să alunge o vedenie, apoi se scoală, vine repede spre noi, ne strânge mâinile, ne îmbrăţişează şi spune:

— Încă nu înţeleg nimic, însă… vă mulţumesc. Vă mulţumesc din tot sufletul… Dar tu unde mi-ai fost? se întoarce spre fiul său. Tu de ce n-ai băgat nimic de seamă?

Iurka mai clipi o dată din ochi, apoi rosti anevoie:

— De unde era să ştiu că…

— Gură-cască ce eşti! îl dojeni cu asprime tatăl său.

— Cap pătrat – am adăugat eu în şoaptă; dar colonelul auzi.

— Ai dreptate! confirmă el. Mi-e şi ruşine că am un asemenea fiu. Uite cine aş fi dorit să fie copiii mei! şi arătă spre noi.

Iurka se porni să plângă cu sughiţuri.

Dinspre stradă se auzi un zgomot de glasuri. M-am apropiat împreună cu Kolka de fereastră. Am deschis-o. Nu ştiu de ce, dar afară era lumină ca ziua. Jos, în curte, se adunase o mulţime de oameni. Mulţimea umplea tot spaţiul dintre zidul aripii şi stivele de lemne. Mulţi se căţăraseră chiar pe lemne.

Apariţia noastră la geam fu întâmpinată cu urale de entuziasm.

— Bâstrov, Funtikov, bravo lor! scandau împreună zeci de oameni.

— De unde or fi aflat aşa de repede? Când au apucat să se adune? l-am întrebat uimit pe Kolka.

Însă el făcu un gest cu mâna şi începu să se încline într-un mod teatral.

Mulţimea aplaudă, strigătele se înteţiră. Priveam şi nu-mi venea să-mi cred ochilor. În curte se adunaseră toţi cunoscuţii. Mai întâi colegii noştri: clasa a VII-a B, în păr. Erau şi mulţi băieţi din alte clase. Profesorii stăteau într-un grup aparte. În faţa tuturora, fluturând din mână, se afla directorul de studii Alexandr Grigorievici.

Tot aici erau şi vecinii noştri, în frunte cu administratorul. Deodată am zărit-o pe mama mea şi pe mama lui Funtikov. Ne zâmbeau fericite şi încercau să ajungă cât mai aproape de clădire.

„Mamă!“ era cât pe ce să strig, dar m-am oprit la timp. Un

simţământ de bucurie negrăită şi de mândrie îmi umplea pieptul. Iată clipa cea dulce a triumfului nostru, clipă pe care am aşteptat-o cu atâta nerăbdare! S-au împlinit toate nădejdile noastre. A avut dreptate Kolka… L-am privit cu dragoste pe prietenul meu şi l-am îmbrăţişat. Dar el îmi împinse repede mâna şi-mi şopti furios:

— Încetează cu gingăşiile astea copilăreşti! Fii bărbat!

Cineva îmi atinse umărul. M-am întors. În spatele meu stătea generalul. „Când oare a venit?!“ m-am mirat eu.

— Să mergem pe peron, băieţi! Mai aproape de mase! glumi el.

Am coborât şi am ieşit pe peron chiar în clipa când au început să-i ducă pe criminali. Mergeau unul după altul, cu ochii plecaţi în pământ, şi însoţiţi de fluierăturile şi huiduielile băieţilor.

Primul era Zarev. El nu-şi ascundea simţămintele. Furia şi ura îi schimonoseau faţa, făcând-o de nerecunoscut. Când trecu pe lângă noi, ne aruncă, mie şi lui Kolka, nişte priviri atât de încărcate de ură, încât, fără să vreau, m-am tras înapoi.

Cineva îi înmână generalului, care stătea lângă noi, creionul automat al teroristului.

— Un lucru obişnuit… Un pistol tipic de spion – constată generalul.

A doua trecu Dusia. Făcea o impresie jalnică.

În uşă apăru contesa. Probabil că în învălmăşeală îşi pierduse pince-nez-ul, şi acum îşi mijea ochii miopi. Unde-o fi ţinuta ei mândră! Ea coborî cu paşi şovăitori, căutând pe dibuite treptele. Alături de ea, sprijinind-o cu grijă de cot, mergea… Franz.

— De unde-o mai fi apărut şi el? l-am întrebat nedumerit pe Kolka.

— Probabil că a fost la contesă. Şi aici l-au înhăţat pe porumbel – răspunse prietenul meu.

La urmă apăru şi câinele. Doi miliţieni voinici îl târau anevoie. Câinele se opunea şi mârâia. N-am putut rezista ispitei şi l-am tras de coadă. Câinele scoase un urlet fioros şi mă privi chiorâş cu ochiul injectat. „În ochiul ăsta nu mai ai niciun aparat fotografic” – mi-am zis în sinea mea.

În clipa aceea am zărit-o pe Irina Lvovna. Îndrăznise să vină încoace împreună cu ceilalţi, ca să ne salute. Ce neobrăzare! Irina Lvovna stătea lângă Alexandr Grigorievici şi îi şoptea ceva la ureche. Aplecat înspre ea, directorul de studii o asculta cu atenţie.

Mi-am amintit imediat de bănuielile lui Kolka. N-o fi având Funtikov dreptate?

— Puneţi mâna pe ea! am strigat. Prindeţi-o pe Irina Lvovna! E o criminală, un membru al bandei lor. Ea i-a dat lui Zarev creionul-pistol. Prindeţi-o!

Instructoarea superioară păli şi făcu un pas înapoi, dar era prea târziu… Câteva mâini o şi apucaseră.

Ce zarvă a mai fost! Strigătele de indignare se împleteau cu cele de

entuziasm, făcând să se cutremure văzduhul. Oamenii o blestemau pe Irina Lvovna şi mă aclamau pe mine.

Triumfând, am mulţumit din cap şi m-am întors spre general. Dar acesta dispăruse şi, în locul lui, stătea Alexandr Grigorievici, cu un zâmbet ironic pe buze. Aplecându-se spre urechea mea, îmi şopti:

— Ai trădat-o pe Irina Lvovna şi pe ceilalţi. Te aşteaptă moartea.

„Ba dumneavoastră sunteţi un trădător!“ am vrut să strig, dar n-am putut. Gâtlejul îmi era încleştat de spasme. Deschizând neputincios gura, încercam zadarnic să strig: „Prindeţi trădătorul!“ Din gâtlejul meu nu ieşea niciun sunet…

Deodată, în mulţime se produse o mişcare. Împingându-se unii pe alţii, oamenii se repeziră în lături, lăsând între ei o cărare îngustă. Şi l-am zărit dintr-o dată, venind în salturi uriaşe prin această trecere, pe Adolf.

„S-a smuls din mâinile miliţienilor! Cine m-o fi pus să-l trag de coadă?“ îmi trecu prin minte şi mi-am acoperit faţa cu mâinile. În aceeaşi clipă, o lovitură puternică în piept mă răsturnă pe spate. Am simţit răsuflarea fierbinte a câinelui şi fălcile lui întinzându-se spre gâtul meu.

Cineva se aplecă deasupra mea. Prin vălul de lacrimi ce-mi împăienjeniseră ochii am desluşit faţa directorului de studii. Uite de la cine nu-mi aşteptam salvarea! Dar ce-i asta?… În loc să tragă câinele, directorul mă strângea de gât. Cercuri multicolore îmi pluteau pe dinaintea ochilor… Zgomotul, vacarmul şi strigătele oamenilor se contopiră în urechile mele în zbârnâitul unei sonerii. Pierzându-mi cunoştinţa, mi-am amintit de versurile lui Puşkin: „Iată deci unde se ascundea pieirea mea“… şi m-am prăbuşit în gol…

Capitolul XII

CUM SE SFÂRŞEŞTE TOTUL

Deschizând cu greu ochii, nu mi-am dat imediat seama ce se petrece cu mine. Perna zăcea aruncată într-o parte, plapuma lunecase pe podea, iar cearşaful de plapumă, strâns colac, era înfăşurat în jurul

gâtului meu.

— Jenea, e timpul să te scoli, ai să întârzii la şcoală – am auzit din bucătărie glasul mamei.

„Va să zică totul n-a fost decât un vis urât!“ am reuşit să mă dumeresc şi am sărit din pat. Nu ştiam ce să fac: să mă bucur sau să mă întristez. Neasemuit de frumos s-au desfăşurat scenele triumfului nostru, în schimb ce groaznic final a avut! În definitiv, triumful ne stă în faţă, pe când toate grozăviile au rămas în pat. La gândul acesta m-am înveselit.

În drum spre şcoală i-am povestit lui Kolka visul meu, făcând haz.

— Să sperăm ţă visul se va împlini – spuse Funtikov, după ce-mi ascultă povestirea. Apoi, încetinind puţin paşii, adăugă: Ştii, Jenka, mie nu-mi iese nicicum din minte apartamentul nelocuit. Simt că, atât timp cât nu dezlegăm enigma asta, nu putem considera urmărirea încheiată. Mai întâi mi-am spus că, şi fără asta, avem dovezi suficiente. Dar cu câţ m-am gândit mai mult, cu atât mai vârtos m-am convins că mirosul meu nu mă înşală. Cum se spune în biletul cifrat, „aici e îngropat câinele”.

— Şi ce-ai mai născocit? i-am spus nemulţumit. Doar a rămas hotărât să mergem azi la securitate. Dă-l încolo de apartament nelocuit…

— Nu uita că încă nu ştim nimic despre şeful lor. Şi atâta timp cât taina asta nu e descoperită, oricum ai întoarce-o, treaba tot nu se cheamă că e terminată.

— Dar cum să dezlegăm taina asta? am întrebat nedumerit. Mai ales că timpul nu aşteaptă.

— Există o singură soluţie: să pătrundem prin orice mijloc în apartamentul nelocuit.

— Uşor de zis… Dar stai! Poate ar fi bine să ne folosim de ciocănitura convenţională pe care o cunoaştem. Mai ţii minte: o lovitură lungă şi trei scurte.

— Şi ce-o să se-ntâmple mai departe? Să admitem că cineva o să ne deschidă. Ce-o să-i spui? „Bună dimineaţa, bucuroşi să vă salutăm.” În cel mai bun caz ne dă de-a dura pe scări în jos…

— Da-a! am zâmbit încurcat.

— Am o idee – spuse Kolka, gânditor. Dar e cam riscantă.

— Ce anume?

— Căminul.

Mi-am amintit imediat de uriaşa construcţie din cabinetul tatălui lui Iurka şi am înţeles la ce se gândeşte prietenul meu.

— Crezi că putem coborî pe coş? l-am întrebat.

—Fireşte. Cu o frânghie. Dacă se vârâ pe coş hornarii, de ce nu m-aş putea vârî şi eu.

— Dar dacă dai peste cineva?

— Ţi-am spus doar că există un risc – şi Funtikov dădu din umeri. Dar nu văd altă soluţie. Mai ales că tu-mi vei asigura coborârea. O să stabilim nişte semnale. Dacă o să trag o dată de frânghie, înseamnă că totul e în ordine. Poţi coborî de pe acoperiş, iar eu o să-ţi deschid uşa. Dacă trag de două ori, atunci tu tragi o fugă până la cel mai apropiat miliţian…

M-am zgribulit, căci perspectiva asta nu era dintre cele mai plăcute.

— N-ai ce-i face – continuă Kolka. Ai intrat în horă, trebuie să joci. Înţelegi, în schimb vom duce singuri treaba la bun sfârşit. Căci, dacă am da fuga acuma la securitate, ce le-am putea spune în afară de: „Dragi tovarăşi, daţi-ne o mână de ajutor, că pe noi nu ne mai ţin curelele". Nu-i aşa?

— Aşa-i – am încuviinţat. Ce să mai discutăm, altă ieşire n-avem. Să riscăm… Dar când?

— Diseară, după ce se întunecă. Iar mâine dimineaţa ne ducem să raportăm. Din fericire, mai avem încă timp. Explozia e fixată pentru mâine noapte.

… Cu toată gravitatea situaţiei, era cât pe ce să mor de râs, văzându-l la ora fixată pe prietenul meu pregătit pentru operaţia plănuită. Era îmbrăcat în nişte pantaloni caraghioşi, numai petice, care abia îi ajungeau până la glezne, şi cu o jachetă veche – după părerea mea a mamei sale – care, după toate aparenţele, servea de câţiva ani drept cârpă de şters podelele.

— Ce te-o fi apucat? rânji el fără răutate. Doar n-oi fi vrând să mă vâr în horn îmbrăcat în smoching.

Aripa era luminată a giorno. O lumină vie se revărsa de la ferestrele Cisteakovilor, ale contesei, ale Vorobiovilor, ale lui Zarev. De undeva se auzea în surdină o melodie de muzică uşoară. Ascunşi în umbra unei stive de lemne, priveam ca vrăjiţi acest tablou al unei aparente vieţi paşnice, liniştite.

La geam se ivi o clipă, după perdea, profilul acvilin al contesei. Apoi ea apăru la celălalt geam şi apoi din nou la primul. Bătrâna se plimba de colo-colo prin cameră..

— Ia te uită la ea, se plimbă – am şoptit eu. Probabil că nu-i dă conştiinţa pace.

— Da' de unde – răspunse. Kolka. Să fi avut conştiinţă… Pesemne că-şi adună aurul şi se pregăteşte să spele putina. Dar e timpul – adăugă el. În locuinţa „noastră" nu e lumină. Haidem!

Am controlat dacă frânghia de rufe, pe care am luat-o cu împrumut de la vecină şi pe care am înfăşurat-o strâns în jurul mijlocului, e la locul ei şi am pornit în urma lui Funtikov.

Într-o fugă am străbătut distanţa dintre stiva de lemne şi aripa clădirii. Apoi, lipindu-ne de perete, ne-am furişat pe peron. Treptele

abia apucară să scârţâie, că noi ne şi aflam la uşa de la intrare. Atenţi la orice zgomot, am urcat scara în vârful picioarelor. Ne-am lipit urechea de uşa apartamentului misterios, dar nu am auzit niciun zgomot. În pod, Kolka aprinse lanterna. Geamul podului se deschise fără zgomot. Am făcut câţiva paşi pe acoperiş şi am ajuns la coş. M-am uitat în gura lui neagră şi am ridicat involuntar din umeri. Kolka încercă să lumineze interiorul, coşului cu lanterna, dar lumina, lunecând pe căptuşeala de cărămizi a hornului, se izbi de un cot al acestuia.

— Ce-o fi acolo? întrebă în şoaptă prietenul meu, cu o vădită teamă în glas. Hai, leagă un capăt al frânghiei de coş… Ai făcut noduri din jumătate în jumătate de metru?

— Da – am răspuns înnăbuşit, desfăşurând frânghia.

Când partea de jos a trupului lui Kolka dispăru în horn, el îşi întoarse spre mine faţa-i palidă şi spuse:

— Pentru orice eventualitate, să ne luăm rămas bun. Cine ştie ce se mai poate întâmpla…

Am simţit deodată cum mi se rupe inima şi, apucându-l pe Kolea de mână, am încercat să-l opresc:

— Kolka, poate că nu-i nevoie.

Însă Funtikov îşi scutură cu mândrie capul şi rosti cu glas tragic:

— Zarurile au fost aruncate… Dar o să-mi vând scump pielea. Şi flutură sub nasul meu un cuţit de bucătărie.

Aplecat peste marginea hornului, urmăream cu răsuflarea tăiată cum coboară. Sprijinindu-se de pereţii hornului şi stârnind nori de funingine, Kolka cobora încet pe coş. Apoi el dispăru la un cot al hornului. Câteva secunde am mai putut vedea reflexele luminii lanternei, apoi se aşternu un întuneric beznă. Şi, în aceeaşi clipă, se auzi un trosnet uşor… O pauză scurtă… O lovitură înfundată… Linişte…

Am tras de frânghie fără să fac vreun efort. Am privit cu groază funia ruptă…

Primul gând a fost să mă vâr în coş, în ajutorul lui Kolka. Dar mi-am dat seama la timp că, dacă el zace acolo jos fără suflare şi-i cad în cap, tot n-o să aibă din asta niciun folos. Sa fug după un miliţian? Dar poate că Kolka a căzut de la o înălţime mică, poate e viu şi nevătămat şi cercetează locuinţa. Atunci precis că n-o să-mi mulţumească pentru iniţiativa mea. „Ce să fac? Ce să fac?“ repetam fără rost, cuprins de

disperare.

Nu ştiu cât timp a trecut aşa, însă mi s-a părut o veşnicie. Deodată, jos fâşâi ceva şi la urechile mele ajunse, aproape de nerecunoscut, vocea atât de familiară a lui Kolka:

— Jenka-a-a, mă au-u-uzi?

— Da-a-a! am răcnit din răsputeri, uitând de orice precauţie şi, din pricina simţămintelor ce mă copleşeau, era cât pe ce să cad în horn.

— Du-te la uşă – se auzi din coş – îţi deschid.

Ca din puşcă am zburat de pe acoperiş în pod, din pod pe scară şi de pe scară direct în braţele lui Kolea, care îmi deschise uşa.

— Trăieşti? am exclamat prosteşte, văzând faţa mânjită a prietenului meu.

— Nu, am murit – răspunse el, trăgându-mă în antreu. Ce te-ai apucat să urli aşa? Vrei să scoli toată casa în picioare?

— Kolenka, dragul meu, nu te supăra! am şoptit. Asta-i din cauza bucuriei. Am crezut că nu te mai găsesc viu.

— Trebuia să fi făcut rost de o frânghie ca lumea, nu de una putredă – bombăni Funtikov. Bine măcar că s-a rupt când am fost la doi metri de duşumea.

— Ei, ce-ai aflat? am întrebat, liniştit în privinţa vieţii şi sănătăţii lui Nikolai.

— Deocamdată doar că aici nu se află acum nimeni, iar amănuntele le vom cerceta împreună.

Locuinţa tainică, în care izbutisem să pătrundem după atâtea peripeţii, nu se deosebea prin nimic de celelalte apartamente ale aripii; de aceea ne orientam cu uşurinţă. În plus, Kolka apucase, fără mine, să arunce o privire peste tot. Am început dinspre capătul cel mai îndepărtat, din bucătărie. Era vădit că nu se mai gătea de mult aici. Razele lanternei lui Kolka luminară o plită prăfuită şi nişte rafturi ticsite de vase acoperite cu ziare. M-am uitat la unul din ele – era vechi de două luni. Nicăieri nu se afla nici urmă de alimente.

Cercetarea camerei mari, în care se afla căminul prin care pătrunsese Kolka, nu a dat nici ea vreun rezultat: mobila obişnuită a unei camere de locuit, un strat de praf aşternut peste tot, un aer închis de încăpere neaerisită de mult. Toate acestea nu prezentau niciun interes pentru noi. Ne-am pus speranţele în ultima cameră, mai mică, aceea la fereastra căreia am zărit dârele de lumină.

De îndată ce am deschis uşa, mi-am dat seama că încăperea asta se deosebeşte prin ceva de restul locuinţei. Am adulmecat aerul. Da, aici aerul nu era închis, dar am simţit o gamă întreagă de mirosuri pe care nu le puteam determina. Am mai tras o dată aer pe nas şi mi s-a părut că am nimerit într-o farmacie sau că mă aflu la ora de chimie. Dar nu era vorba numai de mirosuri. Dacă în prima cameră şi în bucătărie am reuşit să desluşim contururile obiectelor chiar şi fără ajutorul

lanternei, apoi aici era un întuneric beznă. Asta din cauză că cineva astupase micul geam cu o perdea groasă. Era limpede că acest cineva se ferea să fie văzut din curte.

Ne-am apucat să examinăm camera. În dreapta uşii, lângă perete, se afla o canapeluţă uzată, tapisată cu muşama; alături se găsea o bibliotecă ticsită de cărţi şi de reviste. În stânga uşii, un colţ ăl camerei era despărţit printr-o draperie. În spatele draperiei, pe duşumea, se afla un vraf de geamantane, iar pe perete atârnau nişte haine înfăşurate în cearşafuri. Se mai afla acolo o masă lungă şi îngustă, plină cu mostre de roci. Sub masă şi pe câteva poliţe de lângă perete se aflau diferite minerale învelite în vată şi aşezate în nişte cutii cu despărţituri în formă de fagure. Lângă fereastră se mai vedea o masă cu două scaune. Această masă era plină cu tot felul de vase de laborator: baloane de sticlă, retorte, eprubete cu reactivi, flacoane pline cu substanţe lichide. Ele răspândeau acel miros caracteristic care ne izbise la intrarea în cameră.

— Aşa – spuse Kolka, satisfăcut. Totul e limpede.

Spre ruşinea mea, trebuie să recunosc că mie nu mi-era nimic limpede, de aceea, fără să scot o vorbă, mă uitam la prietenul meu, aşteptând alte explicaţii.

— Înţelegi – începu Funtikov – dar se întrerupse imediat…

Scrâşnetul cheii la uşă, pe-afară, ne ţintui locului. Ne-am uitat îngrijoraţi unul la altul şi, fără a ne fi vorbit, ne-am repezit în ungherul din spatele draperiei. Abia am reuşit să ne pitim acolo, când uşa camerei se deschise încet şi cineva păşi pragul. Am simţit cum trupul lui Kolka se încordează. Apropiindu-ne nasul de crăpătura îngustă unde se întâlneau cele două părţi ale draperiei, ne-am încordat ochii până la lacrimi, ca să vedem ce se petrece dincolo.

Nişte paşi uşori traversară camera, se auzi ţăcănitul comutatorului lămpii de masă şi l-am zărit pe… Iurka Cisteakov.

De surpriză, am căscat gura. Mă aşteptam la apariţia oricui – a lui Zarev, a contesei, a lui Franz, a Dusiei, în fine, a oricărui necunoscut, dar nu a lui Iurka! O asemenea variantă nu prevăzusem. Unica mea consolare era mutra zăpăcită a lui Kolka. L-am înghiontit uşor şi, când îşi întoarse faţa spre mine, am ridicat întrebător din sprâncene. Funtikov făcu o schimă fioroasă, care voia probabil să însemne: „Lasă-mă în pace, deocamdată nu înţeleg nici eu nimic“.

În timpul acesta, Iurka fredona fals o melodie şi-şi făcea de lucru la masa-laborator: aprinse lampa de spirt, încălzi câteva eprubete, amestecă nişte substanţe chimice. Începusem să obosesc din cauza poziţiei incomode în care stăteam, când se auzi ciocănitura convenţională pe care o cunoşteam: o bătaie lungă şi trei scurte. Cisteakov ieşi în fugă din cameră.

— Kolka, ce-o mai fi şi asta? am şoptit, mutându-mă de pe un

picior pe altul. Iese o aiureală cu locuinţa asta misterioasă.

— Poate că şi Iurka e amestecat în complot? Îşi exprimă Funtikov îndoiala, dar era evident că simţea cum îi fuge pământul de sub picioare.

— Cum, împotriva propriului său tată?

— Ssst, vin! evită Kolka să răspundă.

Vorbind însufleţit, Iurka şi Zarev intrară în cameră.

— … n-a văzut nimeni? am auzit sfârşitul frazei începute de Iurka în coridor.

— Nimeni, nu te mai nelinişti – râse Zarev..

— Ţie ţi-e uşor să râzi – spuse Iurka, ofensat. Dar tu ştii ce-o să păţesc dacă află ea.

— Nu-ţi fie frică. În caz de ceva, stau eu de vorbă cu ea… Ei, ce rezultate ai obţinut?

— Azi am repetat experienţa pentru a cincizeci şi şaptea oară – oftă cu amărăciune şeful clasei noastre. Şi iar n-a reuşit. Hai să mai încercăm o dată împreună. Până în cele din urmă, tot trebuie să iasă. Uite…

— Nu – îl întrerupse Zarev – astăzi nu pot. Am venit numai pentru o clipă ca să te anunţ. Mâine avem repetiţie generală şi unele replici încă nu-mi ies ca lumea. Nu pot intra nicicum în pielea unui ofiţer hitlerist.

— Dar cum de izbuteşte Dusia? întrebă Iurka.

— Ei îi vine mai uşor, ea trăieşte rolul.

— N-aş fi crezut – pufni în râs Cisteakov – ca din Dusia să iasă o artistă.

— Şi încă ce artistă! rosti cu respect Zarev. La ea în sat a luat parte la spectacolele artiştilor amatori. Ei, am plecat. Mai repet puţin. Bunăoară, uite… Zarev luă o poză teatrală şi începu să vorbească cu o voce schimbată, nefirească. Cu sentimentul dureros al unei pierderi ireparabile, ascultam ca prin vis cuvintele rostite de el. „Totul e gata! declamă el. Nimic nu-l mai poate salva. Pentru ca să nu scape cumva de pedeapsă, am ales noaptea. Fix la ora două după miezul nopţii, totul aici va sări în aer“… De ajuns! şi Zarev trecu la tonul lui firesc. În curând o să vezi singur, îţi doresc succes.

De îndată ce Iurka ieşi să-l conducă pe Zarev, Funtikov, cu faţa împietrită, dădu la o parte o jumătate a draperiei şi ieşi din ascunzătoare. Neînţelegând încă ce intenţii are prietenul meu, l-am urmat.

Mai trebuie oare să zugrăvesc uimirea de care a fost cuprins Cisteakov când s-a întors? Ea nu poate fi descrisă. Nu i-am dat nicio explicaţie. Apucându-l pe Iurka de o mână, Kolka îmi ordonă:

— Jenka, hai şi-l aşază pe canapea.

Iurka se împotrivi, dar, cu puteri unite, l-am împins pe canapea şi

ne-am aşezat în dreapta şi în stânga lui.

— Şi acum răspunde – rosti Kolka, ameninţător, continuând să-l ţină de mână pe Iurka – de mult au devenit Zarev şi Dusia artişti?

— Daţi-mi drumul! se revoltă Cisteakov. N-o să fug…

— Ai grijă! îl avertiză Funtikov, dându-i drumul. Ei?

— Nu-s de loc artişti. La clubul uzinei chimice unde lucrează Zarev există un cerc de artişti amatori. Iar Leokadia Leopoldovna i-a atras în acest cerc.

— Contesa? se repezi Kolka.

— Ce contesă! zâmbi Iurka. Băieţii din curte i-au spus aşa din prostie. E o bătrână actriţă pensionară, iar acum conduce cercul artiştilor amatori de la club.

Prin faţa ochilor îmi trecură imaginile unui trecut nu prea îndepărtat: camera Ghelmont-Almazovei, fotografiile de pe pereţi înfăţişând-o în diferite costume, scena văzută pe fereastră, discuţia dintre Zarev şi Dusia auzită prin perete… Deci asta era! L-am privit cu spaimă pe prietenul meu. Era palid, dar faţa lui exprima neîncredere.

— Termină cu aiurelile, spuse el, supărat. I-am văzut locuinţa şi mobilierul… Pe deasupra, ea e în cârdăşie cu neamţul.

— Cu Franz? întrebă Iurka. Dar ăsta-i un muncitor german, s-a predat la noi de bună voie. Venea la dânsa şi o ajuta la montarea piesei: îi povestea despre rânduielile şi obiceiurile din armata fascistă.

— Po-veşti! i-o reteză Kolka. Doar e rudă cu contesa. Portretul o dovedite în mod incontestabil.

— Care portret? se miră Cisteakov.

— Portretul de pe peretele din camera ei. Fotografia unui bărbat impunător. Cărunt, cărunt, cu nasul mare şi cu un pince-nez cu şnur… Asemănarea se vede de la o poştă: şi contesa, şi Franz au nasul coroiat. Cum m-am uitat…

— Stai puţin – îl întrerupse şeful clasei noastre pe Kolka, sufocându-se de râs. Dar tu vorbeşti de fotografia lui Stanislavski. Chiar el i-a dăruit-o Leokadiei Leopoldovna. Pe verso este şi o dedicaţie. Vai de capul tău, pince-nez-ule…

Funtikov păli şi mai tare, dar nu se lăsă.

— De unde ştii tu toate astea? întrebă el, neîncrezător.

— Doar am fost la Leokadia Leopoldovna. Iar despre Franz mi-a povestit Viktor Zarev. Franz i-a ajutat şi lui să intre în rolul ofiţerului de la gestapo.

— Dar tu ce afaceri învârţi cu Zarev? m-am amestecat şi eu în discuţie.

— Doar suntem amândoi chimişti – rosti Iura cu mândrie. Aşa că lucrăm împreună. Iar la ce… asta-i deocamdată secret, însă hai să vă spun: preparăm un nou carburant cu reacţie şi facem aici experienţe. El arătă cu capul spre masa de la fereastră.

— Cine stă aici de fapt? am întrebat cu voce stinsă.

— Nişte geologi: soţ şi soţie. Sunt aproape totdeauna plecaţi. Dar şi-au amenajat aici un laborator şi ne lasă nouă cheia de la casă. E drept că Dusia ne alungă: se teme să nu provocăm vreo explozie sau să dăm foc casei. Aşa că facem totul pe ascuns… Avem şi un semn convenţional de a ciocăni la uşă.

Memoria îndatoritoare îmi aminti din nou cele trăite: lumina misterioasă din apartamentul nelocuit, dârele roşiatice de lumină la fereastră, pânda noastră din pod, sosirea lui Zarev, o ciocănitură lungă şi trei scurte în uşă, cuvintele neînţelese ale lui Zarev privitor la praful de puşcă…

„Ce s-o fi petrecând oare?“ mă gândeam cu disperare şi am auzit îndată vocea lui Kolka:

— Şi minele le-a strâns Zarev tot pentru experienţe?

— Care mine? întrebă nedumerit Cisteakov.

— Lăzile cu mine din pivniţa aripii.

Iurka îl privi cu atenţie pe prietenul meu, apoi spuse:

— De unde ai mai scos-o şi pe asta?… În pivniţă, administratorul ţine doar nişte ciment în lăzi capturate de la nemţi. Altceva nu mai există pe acolo.

— Dar creionul-pistol al lui Zarev? nu se dădea bătut Funtikov.

— Ce-e? şi sprâncenele lui Iurka se ridicară pline de uimire.

— Aha, nu ştii! exclamă Kolka, triumfător. Şi mai zici că sunteţi prieteni. Îl ţine în buzunar, unul greu, cromat, cu butonaşe pe muchii… Nu l-ai văzut?

— Fireşte că l-am văzut! zise Iurka, ridicând din umeri. Dar de ce-i zici pistol? E un creion german cu mine de diferite culori. Irina Lvovna i l-a dăruit lui Viktor.

— Şi asta o ştii? nu m-am mai putut stăpâni.

— Viktor mi-a spus-o. Ei se cunosc încă dinainte de război. Au fost colegi de şcoală. Iar acum, după ce a fost demobilizat, s-au întâlnit din nou. Ea îi ajută să se pregătească pentru examenul de admitere la institut, îl prepară la limba germană. Îl chinuieşte într-atâta, încât nu-i mai dă voie, sărmanul de el, să vorbească ruseşte. Dar el nu zice nimic, se supune. După părerea mea – Iurka pufni în râs – el e, cum îi zice… da, se pare că e îndrăgostit de ea.

Şi mi-am amintit din nou cum a roşit Irina Lvovna când am surprins-o pe neaşteptate cu creionul în mână, cum s-a înfuriat Zarev când am scăpat întâmplător pe jos cadoul ei, cum ea i-a spus în grădină: „Trebuie să vorbim numai nemţeşte”…

— De unde cunoaşte ea atât de bine limba germană? l-am întrebat pe Cisteakov.

— Studiază… N-aţi auzit că e studentă la secţia fără frecvenţă a Institutului de limbi străine?

— Aşa! spuse Funtikov, posomorât. Aşa… Dar cum a ajuns maşina infernală la Dusia? Noi am văzut din întâmplare cum a ascuns-o între lemne.

— Ce maşină? se însufleţi deodată Iurka. Spuneţi-mi!

— Una obişnuită, infernală – răspunse Kolka. O plăcuţă de lemn, cu un tambur pe ea, pe…

Dar Funtikov nu-şi isprăvi descrierea maşinii. Iurka sări brusc de pe canapea şi strigă entuziasmat:.

— Aha, iată unde a dispărut! Iar eu şi Viktor ne-am omorât căutând-o. Cum de nu mi-am dat imediat seama că Dusia mi-a şterpelit-o! Doar ea a venit de curând de la ţară… S-a gândiţ probabil c-o fi ceva periculos… Ia staţi! De ce-i ziceţi „infernală”?

— Aşa, în glumă – se eschivă în mod ruşinos să mărturisească adevărul prietenul meu.

— Dar, în definitiv, ce-i asta? am întrebat curios.

— Cum… ce? Aţi văzut-o de sute de ori în dulapul de sticlă din laboratorul de fizică. E o bobină de inducţie sau spirala Ruhmkorff. Am avut nevoie de ea pentru câteva experienţe şi Viktor a procurat-o pentru scurt timp, dar a dispărut dintr-o dată…

„Iată de ce drăcovenia asta mi s-a părut imediat cunoscută” – m-am gândit ruşinat şi l-am privit mustrător pe Kolka. Dar Funtikov nu ştiu de ce evita să-mi întâlnească privirea.

Îşi pipăia nervos buzunarele, se lovea peste coapse, îşi vâra mâna în sân şi, în cele din urmă, scoase ceea ce căuta. Am recunoscut imediat biletul cifrat, găsit de el lângă aripa clădirii. În sufletul meu licări o slabă speranţă. „Da – mă gândeam – ăsta-i ultimul nostru atu.“.

— Ei, dacă eşti aşa de atotştiutor, atunci poate c-ai să ne descifrezi şi asta?

Mi s-a părut că surprind un tremur pe buzele lui Iurka, dar el răspunse foarte liniştit:

— Dar tu poţi traduce ce scrie aici?

— Va să zică nu poţi – constată Funtikov.

Iurka ridică uşor din umeri.

— Va să zică nu te ţine cureaua – continuă Kolka să-şi bată joc de Cisteakov.

— Tradu tu, dacă te ţine cureaua – rosti Iurka, imperturbabil.

— Cu plăcere – şi prietenul meu se înclină curtenitor, ducându-şi mâna la inimă. Ascultă: „Fiţi atenţi, nu căscaţi, arătaţi I., ascultaţi L., evitaţi Z., şi victoria va veni. Aici e îngropat clinele. În caz de reuşită, veţi primi 8. Masă”

— Ce face?! exclamă Cisteakov. Masă?

— Nu înţelegi nimic – zâmbi veninos Kolka. Fireşte, în bilet e o simplă înşiruire de litere: „Tsch”, însă în limba germană nu există asemenea cuvinte. E clar că „i“ a fost omis. O simplă greşeală făcută în

fuga condeiului. Îl pui pe „i“ la locul lui şi iese „Tisch”, adică „masă”.

— Ah, aşa – spuse Iurka, strângându-şi buzele. S-ar putea. Dar ce înseamnă literele „I“, „L“, şi „Z“?

— Nu ghiceşti?

— Nu.

— Iată ce înseamnă – vocea lui Funtikov deveni mai răsunătoare, „1“ înseamnă Irina, instructoarea de pionieri, „L“ înseamnă Leokadia, aşa-zisa actriţă pensionară, cum îi zici tu, iar „Z“ înseamnă Zarev.

Am văzut cu satisfacţie că faţa lui Iurka se lungeşte. „Aha! Te-a impresionat şi pe tine“ – mi-am zis în gând. Dar apoi s-a petrecut ceva Cu totul de neînţeles. Iurka scoase un fel de sughiţ, îşi acoperi faţa cu mâinile şi tot trupul începu să i se scuture cuprins de un tremur mărunt.

Eu şi Kolka ne-am privit speriaţi. Deodată Iurka îşi lăsă mâinile în jos, se trânti pe canapea, îşi ridică picioarele în sus şi prinse a şi le bălăbăni în aer, prăpădindu-se de râs. Înecându-se literalmente, o bună bucată de vreme nu fu în stare să rostească un cuvânt. În cele din urmă, între exploziile de râs, am început să desluşim nişte sunete articulate.

— Vai, nu mai pot… Ha-ha-ha! râdea Iurka în hohote. Vai, mor!… Ha-ha-ha… Haaa!… Oh! oh! oh!… Oh, ce-au mai născocit capetele astea verzi…

Fără să ne fi vorbit, l-am apucat de mâini pe Cisteakov şi am început să-l scuturăm atât de tare, încât au început să-i clămpăne dinţii în gură. Capul i se clătina în toate părţile, de parcă ar fi fost pe rulmenţi, iar trupul îi era moale cu desăvârşire de atâta râs. Încetul cu încetul, îşi veni în fire, ne împinse la o parte şi, mai hohotind din când în când, începu să vorbească.

— Va să zică aşa, „I “— Irina, „L“ – Leokadia, iar „Z“ – Zarev. Văd că-mi puneţi nişte întrebări neroade despre un creion-pistol, despre o maşină infernală… La început nu mi-am dat seama despre ce e vonba. Dar cum să-mi treacă prin cap că voi sunteţi în stare să născociţi atâtea prostii?! Halal să vă fie!… Şi probabil că totul a început de la bilet… Uite, asta n-aş mai fi crezut-o… Ascultaţi aici cum se traduce: „Fiţi atenţi, nu chiuliţi”. Băgaţi de seamă – de la „a chiuli” – verbul versäumen, şi nu „a căsca”, care este alt verb – gähnen… „Arătaţi, mai precis, daţi dovadă, de Inbrunst, adică silinţă.” Iată ce înseamnă „I”, capete seci ce sunteţi!… „Ascultaţi de învăţători – Lehrern, evitaţi doiurile – Zweien… E limpede înţelesul lui „L“ şi „Z“?…“ şi victoria va veni. Iată unde e îngropat câinele. În caz de reuşită, veţi lua 8." Adică 8 pe jumătate – câte un patru de căciulă. Că de mai mult nu sunteţi în stare. Aţi înţeles acum?

Eram năuciţi. Tăceam amândoi. După o pauză lungă, am întrebat totuşi:

— Şi tu de unde ştii că se traduce aşa?

— Păi ştiu, fiindcă l-am scris chiar eu! răspunse Iurka, hohotind. Nu v-aţi dat seama nici acum?… Aţi ajuns până în clasa a şaptea şi nu ştiţi că în ruseşte „Tsch” se citeşte „Ci”! E prima literă a numelui meu de familie Tschistjakow. Iar voi i-aţi zis „masă”… Sunteţi nişte tolomaci, nu elevi… În ziua aceea am fost bolnav: mă durea în gât. Nu m-am dus la şcoală. Stau la geam, privesc în curte şi-l văd deodată pe Kolea că se strecoară printre stivele de lemne şi se plimbă de-a lungul clădirii. Am înţeles imediat că dumnealui chiuleşte. Mă gândesc: „Hai să-i joc o festă!“ Am scris biletul şi l-am aruncat prin oberliht atunci când el era întors cu spatele spre mine. Mă uit: s-a prins. A ridicat biletul… Dar puteam eu să prevăd ce-o să iasă din asta? Între timp am şi uitat de bilet… Nu degeaba v-am poreclit eu capete verzi.

— Kolka, iată de unde a aflat Faina Pavlovna c-ai chiulit – m-am dumerit eu.

— Exact – răspunse cam moale prietenul meu. Iurka, numai pentru asta şi tot ai merita să-ţi rup gâtul, dar… — Kolka dădu din mână.

— Uşurel… — Iurka sări de pe canapea. Singuri sunteţi vinovaţi. V-aţi îndopat cu romane poliţiste şi v-a intrat în cap că sunteţi detectivi. V-aţi convins acum că treaba asta nu e chiar atât de simplă? Vă sfătuiesc să puneţi biletul ăsta în ramă, sub sticlă, şi să-l atârnaţi pe perete ca un monument al propriei voastre prostii,

— Nu – spuse Kolka şi rupse biletul. Să nu mai văd biletul ăsta prostesc, nici pe prostul care l-a scris şi nici pe proştii la cub care au crezut în el. Şi Funtikov mă împunse, nu ştiu de ce, cu degetul în piept. Apoi, după o scurtă tăcere, adăugă: Iar anchetatori tot vom deveni – şi în vocea lui răsună o hotărâre nestrămutată.

— Negreşit! am încuviinţat eu.

CUPRINS

Capitolul I Cum a început totul 5
Capitolul II Cine suntem noi 11
Capitolul III Descoperirea misterioasă 26
Capitolul IV Noi descoperiri 40
Capitolul V Cunoştinţe noi 55
Capitolul VI Lumina din apartamentul nelocuit 74
Capitolul VII Lucrurile se încurcă 95
Capitolul VIII „Câinele fotograf” 110

Capitolul IX întâmplările se succed una după – alta 125
Capitolul X Dovada hotărâtoare 145
Capitolul XI Răsună tunet al victoriei… 153
Capitolul XII Cum se sfârşeşte totul 165

[1]Nat Pinkerton şi Nick Carter – personaje din romane de aventuri, (n.t.)

[2]Strada Baker – locuinţa lui Sherlock Holmes. (n.t.)

[3]Machiavelli (1469—1527) – scriitor şi om politic italian. El îi sfătuia pe cârmuitorii Italiei să nu aibă scrupule în alegerea mijloacelor pentru atingerea scopului, (n.r.)

[4]Talleyrand (1754—1838) – om de stat şi diplomat francez. Politician amoral, lipsit de scrupule, (n.r.)

[5]Bismarck (1815—1898) – om de stat şi diplomat al Prusiei, care a dus o politică expansionistă. Unul dintre organizatorii intervenţiei militare împotriva Comunei din Paris (1871). (n.r.)

[6]Proverb rusesc, echivalent în limba română cu: „Aici e buba“ sau „Ăsta-i secretul”, (n.r.)

[7]Almazova vine de la cuvânt „almaz“ – diamant, (n.t.)

[8]Brigadă timuristă – o echipă creată după modelul aceleia din povestirea lui Arkadi Gaidar „Timur şi băieţii lui.” (n.t.)

[9]În vechea ortografie de dinainte de Revoluţie, semnul tare se punea şi la sfârşitul cuvintelor, (n.r.)

[10]A. V. Suvorov (1730—1800) – vestit conducător de oşti, unul din creatorii artei militare ruse. (n.r.)

[11]M. I. Golenişcev-Kutuzov (1745—1813) – genial comandant de oşti. A condus armata rusă în timpul campaniei lui Napoleon în Rusia. Datorită tacticii lui iscusite şi strategiei sale, uriaşa armată a lui Bonaparte, socotită invincibilă, a fost nimicită, (n.r.)

[12]G. A. Rumeanţev-Zadunaiski (1754—1826) – om de stat şi diplomat rus. (n.r.)

[13]Gargantua – erou al cărţii cu acelaşi nume, de scriitorul francez Rabelais, întruchipând un mare mâncău. (n.t.)

[14]La revedere (în limba germană în text), (n.t.)

[15]Stai cumnite! (în limba franceză în text), (n.t.)

[16]Fabricat în Germania (în limba engleză în text), (n.t.)

[17]Numai nemţeşte. Trebuie să vorbim numai nemţeşte (în limba germană în text), (n.t.)

[18]Ai pregătit totul? (în limba germană în text), (n.t.)

[19]Da (în limba germană în text), (n.t.)